

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2 (Π2): «Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 15/12/2014

Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία» υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ	5
1.1	Το Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»	5
1.1.1	Στρατηγικοί & Γενικοί Στόχοι Επιχειρησιακού Προγράμματος	5
1.2	Το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»	8
1.3	Το ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	10
1.4	Η ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ	12
1.5	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «Η ΟΠΕΡΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ»	14
1.5.1	Αντικείμενο και στόχοι των Πράξεων	14
1.5.2	Ανάλυση των δράσεωνκάθε Πράξης	17
1.5.3	Παραδοτέα πράξης	21
1.5.4	Χαρακτηριστικά του Έργου	23
1.5.5	Δείκτες	24
1.5.6	Προϋπολογισμοί	25
1.6	ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΈΡΓΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	25
1.6.1	Αντικείμενο του Αξιολογικού Έργου	25
2	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «Η ΟΠΕΡΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ»	30
3.1	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	30
3.2	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΈΚΘΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	31
3.3	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	32
3.3.1	Υλοποίηση Παραστάσεων	32
3.3.2	Διαδικτυακός κόμβος	34
3.4	ΕΠΙ ΤΟΠΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ	35
3.5	Η ΈΡΕΥΝΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ	36
3.6	ΔΕΙΓΜΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	38
3.6.1	Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	38
3.6.2	Εθνική Λυρική Σκηνή	40
3.7	ΔΕΙΓΜΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΕΙΣ	40
3.7.1	Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	40
3.7.2	Εθνική Λυρική Σκηνή	41
3.7.3	Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού	41
3.8	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	42
3.8.1	Ερωτηματολόγια Μαθητών	42
3.8.2	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Δασκάλων	43
3.8.3	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Διευθυντών	45
3.8.4	Ερωτηματολόγια Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων	47
3.8.5	Ερωτηματολόγια Συντελεστών ΕΛΣ	48
3.9	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΕΩΝ	49
3.9.1	Στελέχη ΕΛΣ	49
3.9.2	Καλλιτεχνικοί Συντελεστές	52
3.9.3	Στελέχη ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ και ΕΥΤΟΠ	54
3.9.4	Στελέχη ΥΠΕΠΘ και ΥΠΠΟ	54
3.9.5	Συνεντεύξεις εκπαιδευτικών -δασκάλων	55
3.9.6	Συνεντεύξεις εκπαιδευτικών -διευθυντών	58
3.10	ΗΜΕΡΙΔΑ	59
3.10.1	Αποδελτίωση-Αξιολόγηση Ερωτηματολογίων Ημερίδας	59
3.11	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	62
3.11.1	Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος Α.Π.1	62
3.11.2	Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος Α.Π.2	69
3.11.3	Διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΑΠ	75
3.11.4	Διαφοροποιήσεις μεταξύ των κύκλων των Πράξεων	77
3.12	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	85
3.12.1	Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού του Προγράμματος	85
I.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	85

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	86
3.12.2 Αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος	87
I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	87
II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	90
3.12.3 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων	91
I. ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	91
II. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	92
III. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	92
IV. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	94
V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	94
VI. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	96
VII. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	97
3.13 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	98
I. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	98
I. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	99
II. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	99

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί το Δεύτερο Παραδοτέο του Έργου [«Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3: «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης» για το σχολικό έτος 2013-2014 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» των αξόνων προτεραιότητας 1,2 & 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ)], με τίτλο «Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων».

Αντικείμενο του έργου είναι η ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των Πράξεων στην εκπαιδευτική κοινότητα με βάση την επιστημονική μέθοδο και την διενέργεια έρευνας πεδίου.

Το έργο Εξωτερική Αξιολόγηση των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» αποτελεί ένα μέσο για τη συνολική αποτίμηση και τον εντοπισμό θετικών παρεμβάσεων και δράσεων που συνηγορούν στην αποτελεσματικότητα και την προστιθέμενη αξία της αλλά και τη αντιμετώπιση προβλημάτων και ζητημάτων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας αυτής.

Σκοπός της εξωτερικής αξιολόγησης είναι η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του Προγράμματος, με απώτερο στόχο την εξαγωγή χρήσιμων και αξιοποιήσιμων συμπερασμάτων για την ουσιαστικότερη εφαρμογή του Προγράμματος τόσο σε επίπεδο ex-post αξιολόγησης, όσο και χρήσης στοιχείων σε επόμενους κύκλους και προκηρύξεις του Προγράμματος.

Επομένως η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να παράσχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (ΕΛΣ, ΥΠΑΙΘ, ΕΥΔ ΕΠ ΕΚΔΙΒΙΜ, κλπ.), τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής της εν λόγω Πράξης, προκειμένου να αναδείξει τα ισχυρά και αδύναμα σημεία της, την υλοποίηση των θετικών δράσεων και τα αποτελέσματα ή και τις επιπτώσεις της. Επιπλέον, στόχος της αξιολόγησης είναι να προσφέρει τη δυνατότητα ώστε να εντοπιστούν τα σημεία εκείνα που ενδεχομένως χρειάζονται βελτίωση ή εμφανίζουν προστιθέμενη αξία, προκειμένου να εξασφαλισθεί η τεχνογνωσία που θα επιτρέψει την αποτελεσματική μεταφορά της σε αντίστοιχες μελλοντικές παρεμβάσεις.

1 Περιβάλλον του Έργου

1.1 Το Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

1.1.1 Στρατηγικοί & Γενικοί Στόχοι Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013 είναι ένα από τα τρία Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά τη διάρκεια της τέταρτης προγραμματικής περιόδου. Το Πρόγραμμα εκφράζει την πολιτική του αρμόδιου Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, πρώην Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.), για τους τομείς της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Εκπαίδευσης, διαθέτει πόρους ύψους περίπου 1.694 εκατ. € δημόσιας δαπάνης και καλείται να ακολουθήσει και να χτίσει πάνω στις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν από τα αντίστοιχα ΕΠ της δεύτερης και της τρίτης προγραμματικής περιόδου.

Οι διαπιστώσεις από την ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης του τομέα αναφοράς του ΕΠ, οι επιτυχίες, οι αστοχίες και τα διδάγματα από την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους και οι απόψεις και προτάσεις που εκφράστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού για την προγραμματική περίοδο 2007-13 ανέδειξαν τέσσερις βασικούς **Στρατηγικούς Στόχους, στους οποίους εστιάζεται η αναπτυξιακή στρατηγική του ΕΠ, οι οποίοι είναι οι εξής:**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1	• Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2	• Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3	• Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4	• Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, οι τέσσερις αυτοί Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύθηκαν περαιτέρω σε τέσσερις **Γενικούς Στόχους**, οι οποίοι είναι οι εξής:

- Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης, διευκόλυνση της πρόσβασης και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού στην εκπαίδευση.
- Προαγωγή της κοινωνίας της γνώσης με ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου στις μεταπτυχιακές σπουδές, στην έρευνα και καινοτομία.

Άξονες Προτεραιότητας

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Λόγω της ανάγκης για διακριτή προγραμματική αναφορά στις 5 Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (3 Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης – Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία και 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου – Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο), οι τέσσερις Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΠ που προαναφέρθηκαν αντιστοιχούν σε δώδεκα θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ), με τρόπο ώστε σε κάθε Στρατηγικό Στόχο να αντιστοιχούν τρεις ΑΠ, ένας για κάθε κατηγορία Περιφερειών, με ίδιο ή παρόμοιο περιεχόμενο. Οι 12 αυτοί θεματικοί ΑΠ μαζί με τους 3 ΑΠ που αφορούν στην Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής αποτελούν τον επιχειρησιακό κορμό του ΕΠ¹.

Γενικοί Στόχοι	Θεματικοί Άξονες Προτεραιότητας	Τίτλος
1	ΑΠ1-ΑΠ2-ΑΠ3	- Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις
2	ΑΠ4-ΑΠ5-ΑΠ6	- Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
3	ΑΠ7-ΑΠ8-ΑΠ9	- Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης, διευκόλυνση της πρόσβασης και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού στην εκπαίδευση.
4	ΑΠ10-ΑΠ11-ΑΠ12	- Προαγωγή της κοινωνίας της γνώσης με ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου στις μεταπτυχιακές σπουδές, στην έρευνα και καινοτομία.

Ειδικό Στόχοι

Άξονες Προτεραιότητας	Ειδικό Στόχοι
1,2,3 Αναβάθμιση της ποιότητας εκπαίδευσης και προώθηση κοινωνικής ενσωμάτωσης (ανά κατηγορία Περιφερειών)	<ul style="list-style-type: none"> - Αναμόρφωση, εκσυγχρονισμός και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος- ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού. - Αποτίμηση της προόδου στην εκπαίδευση μέσω της εφαρμογής συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας - αξιολόγησης των συντελεστών του εκπαιδευτικού συστήματος. - Επιτάχυνση του ρυθμού ένταξης των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. - Ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ). - Ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με έμφαση στην καινοτομία και στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
4,5,6 Αναβάθμιση των	- Επαναπροσδιορισμός του ρόλου της αρχικής επαγγελματικής

¹ ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Άξονες Προτεραιότητας	Ειδικοί Στόχοι
συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (ανά κατηγορία Περιφερειών)	<p>εκπαίδευσης και κατάρτισης και ενίσχυση του περιεχομένου της.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναβάθμιση της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της. - Αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας.
7,8,9 Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων (ανά κατηγορία Περιφερειών)	<ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση του συστήματος και των υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και της ίσης πρόσβασης σε αυτήν - αύξηση της συμμετοχής μέσω παροχής ειδικών κινήτρων. - Ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
10,11,12 Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας (ανά κατηγορία Περιφερειών)	<ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας μέσω προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και της προσέλκυσης ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό. - Αναβάθμιση του επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών ώστε να συμβάλλουν στην παραγωγή και τη διάχυση νέα γνώσης με έμφαση στις θετικές επιστήμες και τις ΤΠΕ.
13,14,15 Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής (ανά κατηγορία Περιφερειών)	<ul style="list-style-type: none"> - Η ενίσχυση της ποιότητας της διαχείρισης. - Δημοσιότητα και πληροφόρηση.

Ειδικότερα, οι Άξονες Προτεραιότητας και οι Ειδικοί Στόχοι αποτελούν τη βάση για την περαιτέρω εξειδίκευση του προγραμματικού σχεδιασμού του ΕΠ σε **Γενικές Κατηγορίες Παρεμβάσεων** και **Δράσεις** (Κατηγορίες Πράξης).

Οι Δράσεις εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 1 στον οποίο εντάσσονται οι Πράξεις «Η όπερα Διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» είναι:

- Νέο σχολείο (σχολείο 21ου αιώνα) -Αναμόρφωση νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πιλοτική εφαρμογή
- Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση – Αναμόρφωση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Εφαρμογή ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών στην Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Δράσεις για τον πολιτισμό στην Εκπαίδευση
- Ανάπτυξη του συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης Γλωσσομάθειας
- Διεθνές Πανεπιστήμιο
- Αυτοαξιολόγηση σχολικών μονάδων
- Ανάπτυξη εθνικού συστήματος αξιολόγησης, διασφάλισης της ποιότητας και τεκμηρίωσης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Ανάπτυξη Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού – Ψηφιακή Βάση Γνώσεων – Υποδομές για ένα Ψηφιακό Σχολείο – Ψηφιακό Υλικό για τα Σχολεία
- Ψηφιακές παρεμβάσεις στα αναλυτικά προγράμματα
- Πρόγραμμα Πιλοτικής εισαγωγής διαδραστικών συστημάτων και συναφούς εξοπλισμού στην τάξη για μια ψηφιακά υποστηριζόμενη διδασκαλία
- Πρόγραμμα Πιλοτικής εισαγωγής περιορισμένου αριθμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και συναφούς εξοπλισμού στην τάξη για μια ψηφιακά υποστηριζόμενη διδασκαλία
- Ψηφιακές δράσεις για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση / e-course
- Ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης – Προγράμματα Ομογένειας
- Πιστοποίηση μαθητών σε ICT & εφαρμογές για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- Αναλυτικά προγράμματα ειδικών σχολείων
- Μητρώο ΑΜΕΑ – Παρεμβάσεις σε Δομές Ειδικής Αγωγής
- Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Ολοήμερα Σχολεία
- Δίκτυο εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών – ΖΕΠ
- Διαπολιτισμική εκπαίδευση
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – Πιστοποίηση παιδαγωγικής κατάρτισης
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε ICT
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – Εισαγωγική επιμόρφωση
- Μελέτες σε συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους
- Προγράμματα ευαισθητοποίησης

Το παρόν έργο της Αξιολόγησης, αφορά τους Άξονες Προτεραιότητας 1 και 2 του ΕΠ για την «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης» και για την «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου».

1.2 Το «Νέο Σχολείο»

Το «Νέο Σχολείο» αποτελεί τη στρατηγική προσέγγιση για τη μεταρρύθμιση στην παιδεία, και στοχεύει στην αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών και των νέων οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών. Το «Νέο Σχολείο» υλοποιείται μέσα από ένα πλέγμα επιλεγμένων δράσεων, όπου υπηρετούνται συνολικά οι εκπαιδευτικοί στρατηγικοί στόχοι, κοινί σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως:

- η προώθηση της δια βίου μάθησης,
- βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης,
- προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά,
- ενίσχυση της καινοτομίας, δημιουργικότητας και επιχειρηματικού πνεύματος.

Το εγχείρημα που ονομάζεται «Νέο Σχολείο» ανταποκρίνεται στις νέες εκπαιδευτικές ανάγκες και προκλήσεις του 21ου αιώνα, θέτει το μαθητή στο επίκεντρο των αλλαγών με σκοπό τη συνολική βελτίωση του επιπέδου σπουδών των μαθητών, καθώς και της ποιότητας της παρεχόμενης

εκπαίδευσης. Αποτελεί ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία, στις ιδέες, στη γνώση και στο μέλλον, για μαθητές που είναι η επένδυση του μέλλοντος, ψηφιακό, καινοτόμο, πράσινο, ολοήμερο. Πρωταγωνιστής είναι ο μαθητής χωρίς κοινωνικές, οικονομικές, μορφωτικές, θρησκευτικές ή πολιτισμικές διακρίσεις και ανισότητες με τη συμμετοχή του μαχόμενου εκπαιδευτικού στην τάξη.

Οι στρατηγικοί στόχοι στο πλαίσιο του Νέου σχολείου υποστηρίζονται με:

- Διασφάλιση της πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση και αύξηση της συμμετοχής από την ηλικία των 4 ετών
- Διασφάλιση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Μείωση του ποσοστού μαθητών που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες.
- Μείωση του ποσοστού της σχολικής διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Πιστοποίηση των γνώσεων ξένης γλώσσας και χρήσης Η/Υ
- Δραστική αύξηση του ποσοστού των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν την τεχνολογία για τη διδασκαλία.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, το «Νέο Σχολείο» ως ευρύτερη στρατηγική της χώρας για την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση αποδίδει στον πολιτισμό καθοριστική σημασία, τόσο:

- κατά τη διαμόρφωση και τον εμπλουτισμό του περιεχομένου των προγραμμάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και του σχετικού εκπαιδευτικού υλικού όσο και
- ως εργαλείο για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά και της δια βίου μάθησης.

Η διαμόρφωση του νέου προγράμματος σπουδών (ΠΣ) προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με τις αρχές του Νέου Σχολείου, αποτελεί αφετηρία για κάθε αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) αποτελεί ένα συνολικό πλαίσιο εκπαιδευτικών στόχων, πρακτικών και εμπειριών που αποσκοπούν στην καλλιέργεια χαρακτηριστικών και ικανοτήτων τα οποία δίνουν στους νέους τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις πολλαπλές απαιτήσεις και ρόλους της ενήλικης ζωής, να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις του 21ου αιώνα, να συνεχίσουν να μαθαίνουν δια βίου και να συμμετέχουν πλήρως ως ενεργοί πολίτες της ελληνικής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινωνίας. Το νέο ΠΣ θα είναι ανοιχτό και ευέλικτο, δίνοντας δυνατότητες τοπικών εφαρμογών και βαθμούς ελευθερίας στον εκπαιδευτικό, στοχοκεντρικό, ενιαίο, συνεκτικό, συνοπτικό, διαθεματικό, βιωματικό και παιδαγωγικά διαφοροποιημένο καλλιεργώντας συνεργατικούς, αυτοκατευθυνόμενους και άλλους τρόπους μάθησης.

Ένας από τους κεντρικούς πυλώνες των βασικών αρχών του Νέου Σχολείου, στους οποίους βασίζεται η διαδικασία μετάβασης προς την εφαρμογή νέων Προγραμμάτων Σπουδών, **είναι η αξιοποίηση του πολιτισμού στην εκπαίδευση.**

Η ενσωμάτωση του θεσμού του πολιτισμού στο εκπαιδευτικό σύστημα, υλοποιείται τόσο μέσω της εξοικείωσης των παιδιών με τις τέχνες όσο και μέσω της χρήσης των τεχνών ως διδακτικό εργαλείο. Τα κύρια εργαλεία είναι

(α) η ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας και αξιοποίηση του θεατρικού παιχνιδιού,

(β) η διδασκαλία της μουσικής για την ανάπτυξη των μουσικών δεξιοτήτων των μαθητών αλλά και για την καλύτερη γνώση της μουσικής στο μεγαλύτερο δυνατό εύρος και

(γ) η ανάδειξη της δυναμικής των εικαστικών και της αισθητικής αγωγής για την καλλιέργεια της προσωπικότητας των μαθητών αλλά και για την γνωστική διαδικασία.

Το μαθησιακό πεδίο "Πολιτισμός - Δραστηριότητες Τέχνης" στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση, περιλαμβάνει τρεις διακριτές περιοχές πιθανών παρεμβάσεων κατά τον σχεδιασμό των νέων Προγραμμάτων Σπουδών:

- 1.1. Προτεινόμενες παρεμβάσεις σχετικά με τα μαθησιακά αντικείμενα Τέχνης (πόσες προβλεπόμενες ώρες στο εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα, ποια ακριβώς μαθησιακά αντικείμενα Τέχνης και με ποιο περιεχόμενο, ποια διδακτική μεθοδολογία και ποιο πλαίσιο δραστηριοτήτων). Οι παρεμβάσεις αυτές είναι απαραίτητο να εξειδικεύονται χωριστά για τη βαθμίδα της Α' βάθμιας Εκπαίδευσης και για τη βαθμίδα της Β' βάθμιας Εκπαίδευσης.
- 1.2. Παρεμβάσεις και διατύπωση προτάσεων για εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διάχυση των εννοιών του Πολιτισμού μέσα στα προβλεπόμενα γνωστικά αντικείμενα του ΠΣ. Πέραν δηλαδή των αντικειμένων που αναφέρονται στην καλλιτεχνική έκφραση, θα πρέπει να προβλεφθούν προτάσεις για συλλογικές, συνθετικές δραστηριότητες (projects) που αναφέρονται στη διάχυση θεμάτων πολιτισμού μέσα στα προβλεπόμενα γνωστικά αντικείμενα. Το περιεχόμενο και ο χαρακτήρας των προτάσεων διάχυσης πολιτισμού, βασίζονται στην επιλογή θεμελιακών εννοιών - δεικτών πολιτισμού και στο σχεδιασμό αντίστοιχων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων οι οποίες να αναδεικνύουν τις έννοιες αυτές στο πλαίσιο του κάθε γνωστικού αντικειμένου.
- 1.3. Θεσμική κατοχύρωση των σημερινών προαιρετικών Προγραμμάτων Πολιτισμού στην Α' βαθμια και τη Β' βαθμια Εκπαίδευση, σε ζώνη Ελεύθερων Δραστηριοτήτων (ελεύθερα projects) μέσα στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα ή άλλου είδους πρόβλεψή τους εκτός σχολικού χρόνου.

Οι πέντε θεμελιώδεις έννοιες που προτάσσονται ως δείκτες Πολιτισμού γύρω από τις οποίες μπορούν να σχεδιαστούν οι δραστηριότητες είναι:

- η επικοινωνία
- η σχέση με το παρελθόν
- η καλλιτεχνική έκφραση
- η κοινωνική συνείδηση και
- η σχέση με τον «άλλον»

Οι Πράξεις «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» γίνονται στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του «Νέου Σχολείου» και αφορούν την οργάνωση και υλοποίηση δράσεων ενσωμάτωσης πολιτιστικών στοιχείων στην εκπαίδευση μέσω της υλοποίησης περιοδείας με διαδραστικές μουσικό-θεατρικές παραστάσεις, ειδικά για παιδιά, σε σχολεία της επικράτειας και συγκεκριμένα στα ολόημερα Δημοτικά Σχολεία του ενιαίου αναμορφωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος (ΕΑΕΠ).

1.3 Το Ολόημερο Δημοτικό Σχολείο

Από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των ολόημερων δημοτικών σχολείων θεωρείται σημαντικό να αναφερθούν τα ακόλουθα:

Σκοπός και περιεχόμενο

Το Ολόημερο Δημοτικό Σχολείο αποτελεί μία σύγχρονη μορφή σχολείου που εντάχθηκε στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, για να εξυπηρετήσει υψηλούς παιδαγωγικούς και κοινωνικούς στόχους, έχοντας έντονο υποστηρικτικό ρόλο και στοχεύοντας στην πολύπλευρη μόρφωση των μαθητών καθώς και στη στήριξη της εργαζόμενης οικογένειας.

Στην πορεία οι σύγχρονες κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες οδήγησαν στην ποιοτική αναβάθμισή του και στη δημιουργία των Ολόημερων Δημοτικών Σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ), το σχολικό έτος 2010-2011, τα οποία εφαρμόζουν διευρυμένο πρωινό ωράριο,

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

βελτιωμένα Προγράμματα Σπουδών και εμπλουτισμένο Ωρολόγιο Πρόγραμμα με νέα διδακτικά αντικείμενα και δραστηριότητες.

Καθήκον της εκπαιδευτικής κοινότητας αποτελεί η προώθηση και η συνεχής αναβάθμιση του Ολοήμερου Σχολείου.

Λειτουργία

Με σκοπό την αρτιότερη και αποτελεσματικότερη, διοικητική, διδακτικο-παιδαγωγική και εκπαιδευτική λειτουργία των Ολοήμερων Δημοτικών και των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων που εφαρμόζουν το ΕΑΕΠ, για το σχολικό έτος 2012-13, δόθηκαν οι απαραίτητες οδηγίες με τη με αριθμ.Φ.12/431/64914/Γ1/11-6-2012 Εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., με θέμα: «Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου σχολικού έτους 2012-2013», καθώς και με τη Φ.3 /655/99304/Γ1/31-8-2012 Εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., με θέμα: «Βασικές κατευθύνσεις και οδηγίες για τη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το σχολικό έτος 2012-2013».

Το ωράριο και Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων και των Ολοήμερα Δημοτικών Σχολείων με ΕΑΕΠ, η μελέτη και άλλα θέματα καθορίζονται με την Αρ.Πρωτ.Φ.50/268/102487/Γ1/06-09-2012/ΥΠΑΙΘΠΑ.

Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Τα άλλα γνωστικά αντικείμενα θα διδάσκονται ως εξής:

- Αθλητισμός από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των Δ', Ε' και Π' τάξεων, δεδομένου ότι σε αυτές τις τάξεις το μάθημα της Φυσικής Αγωγής διδάσκεται λιγότερες ώρες συγκριτικά με τις τάξεις Α', Β'.
- Θεατρική Αγωγή από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των Δ', Ε' και Π' τάξεων, ανάλογα με τις δυνατότητες της κάθε σχολικής μονάδας.
- Τ.Π.Ε. από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος, ως επιπλέον ώρες στις νέες τεχνολογίες.
- Αγγλικά από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος ως επιπλέον ώρες στο μάθημα της αγγλικής γλώσσας.
- Μουσική από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των Γ, Δ', Ε' και ΣΤ'.
- Δεύτερη ξένη γλώσσα από 1 έως 5 ώρες . Προτείνεται μόνο για τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των Ε' και ΣΤ' τάξεων .
- Εικαστικά από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων.
- Πολιτιστικοί όμιλοι δραστηριοτήτων. Δράσεις δημιουργίας και πολιτισμού από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος. Υπάρχει δυνατότητα να λειτουργήσουν και μικτά τμήματα από μαθητές διαφορετικών τάξεων υπό τη μορφή κύκλων γνωστικών αντικειμένων ή αλλιώς ομίλων δράσεων δημιουργίας και πολιτισμού. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι μαθητές όλων των τάξεων μπορεί να προετοιμάζουν σχολικές εορτές, χορωδίες, θεατρικές παραστάσεις και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες για την καλλιέργεια της αισθητικής καθώς και την ανάδειξη και προώθηση στοιχείων του πολιτισμού όπως: λογοτεχνία, τέχνες, φωτογραφία, μουσικά σύνολα, κ.α. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να οργανωθεί από δασκάλους, εκπαιδευτικούς θεατρικής αγωγής και εκπαιδευτικούς μουσικής.

Το Ολοήμερο Πρόγραμμα διαμορφώνεται από το σύλλογο των διδασκόντων, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου και σε συνεργασία με τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο, οποίος συνδράμει στην καλύτερη δυνατή σύνθεση και οργάνωση του Ολοήμερου Προγράμματος. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αυτονομία της σχολικής μονάδας μέσα από την ισχυροποίηση της άποψης μαθητών και

εκπαιδευτικών, ανάλογα με την εκάστοτε εκπαιδευτική περίσταση και τον αυτόνομο προγραμματισμό δράσης σε επίπεδο σχολείου.

Κατανομή των τμημάτων του Ολοήμερου Προγράμματος

Για τη στελέχωση και τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος τηρείται η αναλογία των 50 μαθητών ανά δάσκαλο. Για την κατανομή των Ολοήμερων Τμημάτων ισχύει η αναλογία ενός εκπαιδευτικού προς είκοσι πέντε (25) μαθητές.

1.4 Η Εθνική Λυρική Σκηνή

Η Εθνική Λυρική Σκηνή (ΕΛΣ) ιδρύθηκε το 1940 και από την πρώτη στιγμή, παράλληλα με την όπερα, καλλιεργήθηκαν εξίσου η οπερέτα και ο χορός. Αρχικά ο λυρικός θίασος λειτούργησε ως τμήμα του Εθνικού Θεάτρου και έδινε παραστάσεις στη σκηνή του νεοκλασικού θεάτρου του Τσίλλερ, επί της οδού Αγίου Κωνσταντίνου.

Το 1944 ο οργανισμός ανακηρύχτηκε αυτόνομο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, λαμβάνοντας και επίσημα την επωνυμία «Εθνική Λυρική Σκηνή» και από το 1946 ο θίασος οπερέτας της ΕΛΣ έγινε ξεχωριστό τμήμα. Το 1974 η ευθύνη του θεάτρου περιήλθε στη δικαιοδοσία του υπουργείου Πολιτισμού. Σταδιακά η ΕΛΣ ανέπτυξε τον τομέα των συμπαραγωγών με λυρικά θέατρα άλλων χωρών, και έτσι σήμερα συνεργάζεται με ορισμένα από τα πιο σημαντικά. Ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες απαιτήσεις, σήμερα η ΕΛΣ προετοιμάζει μελλοντικούς θεατές μέσα από την Παιδική Σκηνή και προσφέρει δημιουργικό βήμα σε σύγχρονους συνθέτες μέσα από παραγγελίες νέων έργων.

Μέχρι σήμερα η ΕΛΣ έχει κάνει σημαντικά βήματα και έχει ενσωματώσει στις δραστηριότητες της τη χρήση των νέων τεχνολογιών μέσα από δύο έργα τα οποία και χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας». Πιο συγκεκριμένα, η Εθνική Λυρική Σκηνή στο πλαίσιο της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου 2000-2006, υλοποίησε συνολικά 4 έργα, συνολικού προϋπολογισμού 711.562,32 € όπου αποτέλεσαν το πρώτο βήμα για την απόκτηση επαρκούς τεχνολογικής υποδομής, τη διεξαγωγή των ενεργειών ψηφιοποίησης του αρχαιακού υλικού ώστε να δημιουργηθούν 11 ολοκληρωμένες ψηφιακές συλλογές αρχαιακού υλικού, καθώς και την προετοιμασία για την προγραμματική περίοδο που διανύεται.

Ειδικότερα, τα Έργα που υλοποίησε η Εθνική Λυρική Σκηνή, στο πλαίσιο του ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας» 2000-2006 έχουν ως εξής:

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός
1	Δημιουργία θεματική Μονάδας τεκμηρίωσης για τη συντήρηση και αξιοποίηση των πολιτιστικών συλλογών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής σε ψηφιακή μορφή.	424.717,76 €
2	Δημιουργία αλληλεπιδραστικής θεματικής έκθεσης «οι Έλληνες συνθέτες στην εθνική λυρική σκηνή».	123.455,00 €
3	Προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο ευρώ.	92.633,56 €
4	Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη μελέτη, ωρίμανση πράξεων που θα χρηματοδοτηθούν κατά την Δ' Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, από το ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση και το ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση».	70.756,00 €
Σύνολο		711.662,32€

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Αντίστοιχα, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2014, η Εθνική Λυρική Σκηνή, κεφαλαιοποιώντας την τεχνογνωσία της ως Δικαιούχος, συμμετέχει ενεργά στην ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στον τομέα του πολιτισμού ενώ προσπαθεί να φέρει σε επαφή τον πολιτισμό και την τέχνη της όπερας πιο κοντά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Συγκεκριμένα, η Εθνική Λυρική, έχει εντάξει και υλοποιεί 3 έργα, δύο (2) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση» και ένα (1) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση». Παρακάτω παρουσιάζεται ο κατάλογος των έργων που υλοποιούνται/ή έχουν υλοποιηθεί με συνοπτική περιγραφή των χαρακτηριστικών τους:

ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών για την ενίσχυση της δράσης νέων Δημιουργών e-Audition, Π/Υ 202.300 €

Αντικείμενο του έργου είναι η ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας μέσω της οποίας οι καλλιτέχνες-δημιουργοί θα έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με την Εθνική Λυρική Σκηνή την καλλιτεχνική τους εργασία και δημιουργία, με φόρτωση και αντίστοιχων αρχείων εικόνας, ήχου και video προκειμένου αυτή να αξιολογηθεί και αξιοποιηθεί στις καλλιτεχνικές παραγωγές του φορέα. Παράλληλα το ίδιο σύστημα θα δίνει τη δυνατότητα προσωποποιημένης εγγραφής χρήστη (profiling) και θα υποστηρίζει υπηρεσίες, όπως: πληροφόρησης των καλλιτεχνών και λοιπών ενδιαφερόμενων για τις παραγωγές, τις διαγωνιστικές διαδικασίες και αποτελέσματα και τα λοιπά θέματα λειτουργίας του φορέα υποβολής/αποδοχής δήλωσης συμμετοχής στους διαγωνισμούς/ακρόασεις για την καλλιτεχνική παραγωγή του φορέα δικτύωσης των καλλιτεχνών και δημιουργίας δημιουργικών ομάδων (e-communities)

ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

Αξιοποίηση σύγχρονων συστημάτων και τεχνολογιών για την παροχή νέων καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών από το χώρο της Όπερας, Π/Υ 2.418.190 €

Το «Εικονικό Εκπαιδευτικό Μουσείο Όπερας» θα συμβάλει στη συνολική προσπάθεια αναβάθμισης αυτού του τόσο σημαντικού πολιτιστικού θεσμού για τη χώρα μας. Μέσα από το πλούσιο αρχειακό και εκθεματικό υλικό της Εθνικής Λυρικής Σκηνής θα αναπαρασταθεί διαδραστικά και διαδικτυακά με τη μορφή εικονικού μουσείου ο πολιτιστικά συναρπαστικός κόσμος της Όπερας με απώτερο σκοπό να αναδειχθεί τόσο ως κυρίαρχο στοιχείο των δραστηριοτήτων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, όσο και ως αναπόσπαστο κομμάτι της καλλιτεχνικής ζωής της χώρας.

ΕΠΔΒΜΘ

Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία, Π/Υ 2.344.650,00 €

Οι Πράξεις έχουν ως αντικείμενο την οργάνωση και υλοποίηση δράσεων ενσωμάτωσης πολιτιστικών στοιχείων στην εκπαίδευση μέσω της υλοποίησης περιοδείας σε ένα Σχολικό Έτος με διαδραστικές μουσικό-θεατρικές παραστάσεις, ειδικά για παιδιά, σε σχολεία της επικράτειας και συγκεκριμένα στα ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία του ενιαίου αναμορφωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος. Στο πλαίσιο των Πράξεων η Εθνική Λυρική Σκηνή θα υλοποιήσει εκτός των παραστάσεων και πλήθος εκπαιδευτικών εργασιών προκειμένου να εμψυχήσει στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων τη μεθοδολογία για το πώς ανεβαίνει μια ποιοτική μουσικό-θεατρική παιδική παράσταση, ενώ επιπλέον θα παραχθεί αντίστοιχο εκπαιδευτικό πακέτο με υποστηρικτικό μουσικό-θεατρικό υλικό ώστε να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στις επόμενες σχολικές χρονιές να κάνουν τα δικά τους ανεβάσματα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων.

ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Εθνική Λυρική Σκηνή είχε υποβάλει πρόταση για το έργο «Digi-Λύρική» στο ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση, συνολικού προϋπολογισμού 760.250,00€, το οποίο δεν εγκρίθηκε λόγω μη πληρότητας της πρότασης. Εν τούτοις, η συνεχής δραστηριότητα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, να ενσωματώνει τις νέες τεχνολογίες στον τομέα του πολιτισμού, δείχνει την προσπάθεια του φορέα να κάνει πιο προσιτή την εικόνα της τέχνης στους πολλούς.

1.5 Περιγραφή των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

1.5.1 Αντικείμενο και στόχοι των Πράξεων

Οι Πράξεις «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία», με Δικαιούχο την Εθνική Λυρική Σκηνή, εντάχθηκαν στο πλαίσιο της Πρόσκλησης 106 (Αριθμός Πρωτοκόλλου 25200/01-12-2010) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και ήταν αρχικού συνολικού προϋπολογισμού 2.344.650,00 €. Φορέας χρηματοδότησης είναι το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στο πλαίσιο των πράξεων η Εθνική Λυρική Σκηνή υλοποιεί τρεις κύκλους παραστάσεων:

- πρώτος κύκλος (έχει υλοποιηθεί) για τα σχολικά έτη 2011-2012 και 2012-2013 ο οποίος αντιστοιχείστα Υποέργα 1 και 2 των πράξεων
  - + Υποέργο 1: «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης»
  - + Υποέργο 2: «Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης»
- δεύτερος κύκλος (έχει υλοποιηθεί και αποτελεί αντικείμενο της αξιολόγησης) για την περίοδο 1/2014 μέχρι 12/2014 ο οποίος αντιστοιχείστα Υποέργα 3 και 4 και
  - + Υποέργο 3: «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης» για το σχολικό έτος 2013-2014
  - + Υποέργο 4: «Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης» για το σχολικό έτος 2013-2014
- τρίτος κύκλος προγραμματίζεται για την περίοδο 1/2015 μέχρι 12/2015 ο οποίος αντιστοιχεί από τα Υποέργα 5 και 6
  - + Υποέργο 5: «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης» - τρίτος κύκλος παραστάσεων
  - + Υποέργο 6: «Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης» - τρίτος κύκλος παραστάσεων

Οι κύκλοι υλοποιούνται παράλληλα με πλήθος εκπαιδευτικών εργαστηρίων, προκειμένου να εμφυσήσουν στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων τη μεθοδολογία για το πώς ανεβαίνει μια ποιοτική μουσικό-θεατρική παιδική παράσταση, ενώ επιπλέον θα παραχθεί αντίστοιχο εκπαιδευτικό πακέτο με υποστηρικτικό μουσικό-θεατρικό υλικό ώστε να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στις επόμενες σχολικές χρονιές να κάνουν τα δικά τους ανεβάσματα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός των παραστάσεων ανά Περιφέρεια. Ο πρώτος κύκλος και δεύτερος κύκλος έχουν ολοκληρωθεί.

Περιφέρεια	Αριθμός Σχολείων			
	1 ^{ος} κύκλος	2 ^{ος} κύκλος	3 ^{ος} κύκλος	Συνολικά
Άξονας Προτεραιότητας 1				
Αν. Μακεδ. - Θράκη	4	5	3	12
Θεσσαλία	6	3	3	12
Ήπειρος	3	3	4	10
Ιόνια Νησιά	2	2	2	6
Δυτική Ελλάδα	5	3	4	12
Πελοπόννησος	4	4	4	12
Βόρειο Αιγαίο	2	2	2	6
Κρήτη	4	4	4	12
Άξονας Προτεραιότητας 2				
Κεντρική Μακεδονία	13	8	9	30
Δυτική Μακεδονία	3	4	3	10
Αττική	21	14	14	49
Άξονας Προτεραιότητας 3				
Στερεά Ελλάδα	2	0	0	2
Νότιο Αιγαίο	1	0	0	1
Σύνολο	70	57	57	174

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου παραστάσεων με τη 2η Τροποποίηση των Πράξεων στον ΑΠ 1 (κωδικός MIS 352485) και στον ΑΠ 2 (κωδικός MIS 352486) πραγματοποιήθηκε επέκταση του φυσικού αντικείμενου κατά ένα (1) έτος με αύξηση του π/υ της πράξης. Η επέκταση αυτή αποτελεί το δεύτερο κύκλο υλοποίησης των πράξεων και πραγματοποιήθηκε το τρέχον έτος 2014.

Οι εν λόγω Πράξεις είναι άμεσα συνυφασμένες με το 1ο Στρατηγικό Στόχο «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και εντάσσονται στην ευρύτερη στρατηγική της χώρας για την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, η οποία αποδίδει στον πολιτισμό καθοριστική σημασία, τόσο:

- κατά τη διαμόρφωση και τον εμπλουτισμό του περιεχομένου των προγραμμάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και του σχετικού εκπαιδευτικού υλικού όσο και
- ως εργαλείο για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της δια βίου μάθησης.

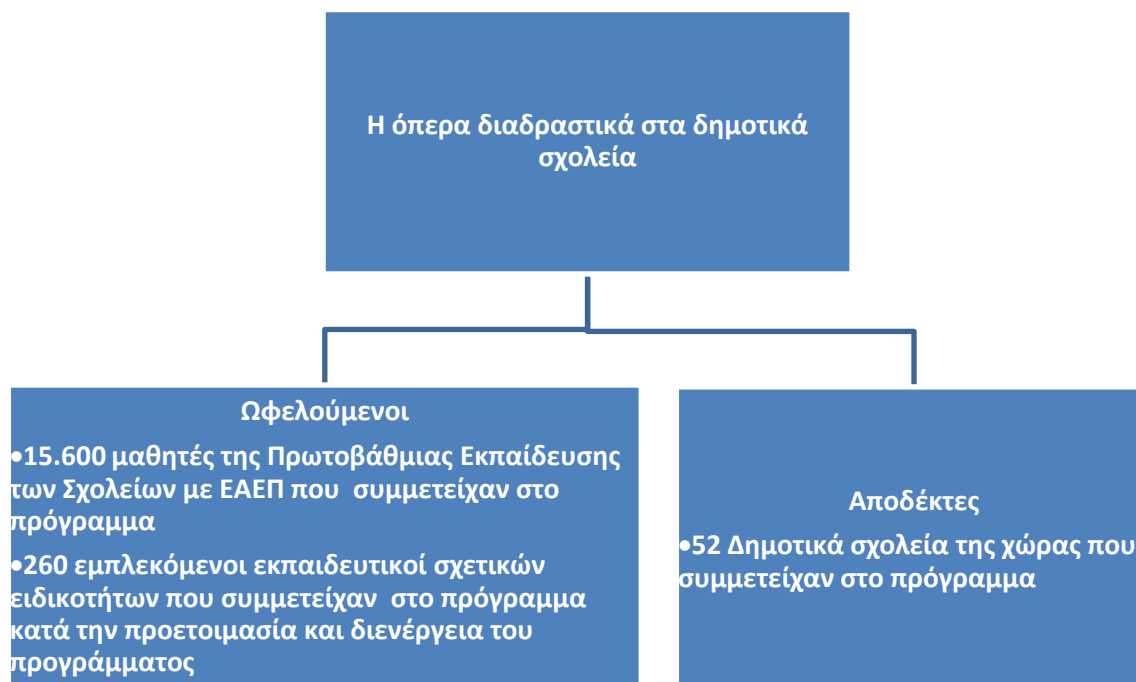
Ειδικός στόχος των Πράξεων είναι η «Αναμόρφωση, εκσυγχρονισμός και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος – ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού». Στο πλαίσιο του ειδικού αυτού στόχου, οι Πράξεις δίνουν έμφαση σε δράσεις και παρεμβάσεις που ενσωματώνουν πολιτιστικά στοιχεία, όπως προβλέπεται από την ευρωπαϊκή πολιτική για την εκπαίδευση, όχι μόνο εξοικειώνοντας τα παιδιά με τις τέχνες (ειδικά με μη διαδεδομένες μορφές τέχνης όπως είναι η όπερα), αλλά και χρησιμοποιώντας τις τέχνες ως διδακτικό εργαλείο.

Ειδικότερα, κύριος στόχος των Πράξεων και κεντρικός άξονας της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του «Νέου Σχολείου» είναι η αξιοποίηση του πολιτισμού στην εκπαίδευση. Ο μαθητής θα γίνει ένας «μικρός διανοούμενος», ενώ θα αποκτήσει μεγαλύτερη ικανότητα και άνεση στη θεατρική σκηνή, θα έρθει σε επαφή με το μουσικό θέατρο και τον πολιτισμό γενικότερα. Επίσης, θα έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει, να ανακαλύψει τα ταλέντα του και να αποτελέσει άρρηκτο κομμάτι μιας μουσικό-θεατρικής παράστασης, που ο ίδιος σε συνεργασία με τους συμμαθητές και τους εκπαιδευτικούς θα δημιουργήσει από την αρχή. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η υλοποίηση εκπαιδευτικών εργαστηρίων ώστε να μεταφερθεί κατάλληλη τεχνογνωσία στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων για να είναι σε θέση τα επόμενα Σχολικά Έτη να προετοιμάσουν και να υλοποιήσουν οι ίδιοι τα δικά τους ανεβάσματα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων.

Κατά την παρούσα φάση ολοκληρώνονται τα Υποέργα 3 και 4 στο πλαίσιο των οποίων συνεχίζεται η υποστήριξη της υλοποίησης της Πράξης, η παρακολούθηση και η διαχείριση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, ο επιχειρησιακός συντονισμός και η οργάνωση του έργου καθώς και ο εφοδιασμός με τις αναγκαίες προμήθειες, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή, απρόσκοπτη και επιτυχή της υλοποίηση.

Τα υποέργα περιλαμβάνουν όλες εκείνες τις ενέργειες που απαιτούνται για την ομαλή διοργάνωση των περιοδίων κατά το 2014, την επιτυχή εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας, την ενημέρωση και την απρόσκοπτη λειτουργία του διαδικτυακού κόμβου καθώς και την επιτυχή προβολή του αντικειμένου και των αποτελεσμάτων της πράξης μέσω της διοργάνωσης ημερίδας και της διανομής του κατάλληλου ενημερωτικού υλικού.

Ειδικότερα, κατά το δεύτερο κύκλο σύμφωνα με τους δείκτες εκροών άμεσα ωφελούμενοι και αποδέκτες των Πράξεων ήταν:

Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης των υποέργων 3 και 4 σε ισοδύναμα ανθρωποέτη είναι 32,2 και 3,5 αντίστοιχα.

Εκτός των ανωτέρω, με την πρόοδο του προγράμματος επικαιροποιείται ο ήδη αναπτυγμένος διαδικτυακός κόμβος με αναρτημένο το ψηφιακό εκπαιδευτικό-θεατρικό υλικό που παράγεται στο πλαίσιο των Πράξεων, ενώ συνεχίζεται η οριζόντια υποστήριξη της υλοποίησης των Πράξεων μέσω δράσεων οργάνωσης και διοίκησης, υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης καθώς και δράσεων προβολής και δημοσιότητας.

Οι Πράξεις περιλαμβάνουν τρεις (3) κάθετες ενότητες δράσεων καθώς και τέσσερις (4) οριζόντιες υποστηρικτικές, οι οποίες έχουν κατανεμηθεί σε δύο (2) Υποέργα.

Οι κάθετες ενότητες δράσεων αφορούν στην:

1. Διοργάνωση περιοδείας για ένα Σχολικό Έτος με διαδραστικές μουσικό-θεατρικές παραστάσεις, ειδικά για παιδιά, σε ολόημερα δημοτικά σχολεία της επικράτειας με Ενιαίο Αναμορφωμένο Πρόγραμμα, όπως αυτό ισχύει στο πλαίσιο υλοποίησης του «Νέου Σχολείου».
2. Εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας σχετικά με την υλοποίηση διαδραστικών μουσικό-θεατρικών παραστάσεων, η οποία θα γίνει παράλληλα με την προετοιμασία και τη διενέργεια της παράστασης.
3. Δημιουργία και ενημέρωση του διαδικτυακού κόμβου στο www.nationalopera.gr και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού.

Οι οριζόντιες ενότητες δράσεων αφορούν στην:

4. Οργάνωση και Διοίκηση των Πράξεων.

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

5. Προβολή και Δημοσιότητα.
6. Εξωτερική αξιολόγηση των Πράξεων.
7. Παροχή υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης για την υλοποίηση των Πράξεων.

Οι ανωτέρω Δράσεις με την επέκταση του προγράμματος περιλαμβάνονται σε δύο (2) υποέργα με τίτλους:

- Υποέργο 3: «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης»
- Υποέργο 4: «Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης»

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή σε Υποέργα, τις επιμέρους ενότητες δράσεων ανά Υποέργο, το είδος και τον προϋπολογισμό κάθε Υποέργου.

α/α Υ/Ε	Τίτλος	Ενότητες Δράσεων	Είδος Υποέργου	Π/Υ
1	Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης για το σχολικό έτος 2013-2014	Το Υποέργο 3 περιλαμβάνει: - Μέρος των δράσεων 1,2,3,4, 5,6 και 7 -	Αυτεπιστασία	1.456.614,50 €
2	Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης για το σχολικό έτος 2013-2014	Το Υποέργο 4 περιλαμβάνει: - Μέρος των δράσεων 1,2,4 & 5	Ανάθεση σε εξωτερικό ανάδοχο μέσω διαγωνισμού	313.750,75 €
Σύνολο				1.770.365,25 €

1.5.2 Ανάλυση των δράσεων κάθε Πράξης

Δράση 1: Διοργάνωση Περιοδείας

Η Δράση περιλαμβάνει τις ενέργειες προετοιμασίας καθώς και υλοποίησης της περιοδείας κατά τα Σχολικά Έτη 2013-2014 και μέρος του Σχολικού Έτους 2014-2015 (η πράξη ολοκληρώνεται στις 31/12/2014) με πενήντα δύο (52) διαδραστικές μουσικό-θεατρικές παραστάσεις για παιδιά 6-12 ετών σε σχολεία της επικράτειας και συγκεκριμένα σε επιλεγμένα ολόημερα Δημοτικά Σχολεία με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Η Δράση περιλαμβάνει τα κάτωθι αναφερόμενα στάδια τα οποία αντικατοπτρίζουν την μορφή των Δράσεων του πρώτου Κύκλου υλοποίησης της Πράξης, η οποία όμως με την τροποποίησή της και συνεπώς τη συνέχιση του προγράμματος διατηρεί τη μορφολογία και συνοχή των Δράσεων όπως έχουν:

A) Προετοιμασία Περιοδείας

Από την περίοδο ένταξης της πράξης και τη διενέργεια του πρώτου Κύκλου του προγράμματος έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες ώστε μετά την επέκτασή του να μπορούν να συνεχιστούν οι παραστάσεις, και ειδικότερα:

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραματικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Επιλογή έργου (η όπερα του G. Rossini «Ο Κουρέας της Σεβίλλης») σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας
- Διασκευή διαδραστικού έργου

Τα ανωτέρω πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Προηγούμενου κύκλου του προγράμματος. Τα επόμενα είναι όμοια και για το Υπόεργο 1 και 3.

- Διενέργεια ακροάσεων και επιλογή καλλιτεχνών καθώς και συντελεστών παραγωγής
- Επιλογή κατάλληλων Σχολικών Μονάδων μετά από αποστολή ερωτηματολογίων, συλλογή αιτημάτων και διενέργεια επί τοπίων ελέγχων σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας
- Ενεργοποίηση προμηθειών υλικών κατασκευών, τεχνικής κάλυψης και λοιπών υλικών αναγκαίων για την προετοιμασία και διενέργεια παραστάσεων

B) Διενέργεια Περιοδείας

Για την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2014 έως τον Δεκέμβριο του 2014 η Εθνική Λυρική Σκηνή έχει οργανώσει ομάδα από καλλιτέχνες, η οποία έχει ήδη περιοδεύει ανά την Ελλάδα σε διαφορετικές σχολικές μονάδες, παρουσιάζοντας την όπερα αλλά και γενικά το μουσικό θέατρο.

Κάθε διαδραστική παράσταση διαρκεί 2 ημέρες, εκ των οποίων η μία αφιερώνεται στο στήσιμο της παράστασης και στην προετοιμασία των μαθητών και των εκπαιδευτικών για αυτό που πρόκειται να παρουσιάσουν και να παρακολουθήσουν, ενώ η άλλη στη διενέργεια της παράστασης. Οι μαθητές συμμετέχουν καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης, τόσο στο στήσιμο των σκηνικών όσο και στην υλοποίησή της, με ειδικούς ρόλους που διαδραματίζουν προκειμένου να καταλάβουν και να αξιολογήσουν από την αρχή έως το τέλος μία παράσταση.

Για την υλοποίηση των περιοδειών των καλλιτεχνικών παραστάσεων έχει συσταθεί αμειβόμενη περιοδεύουσα ομάδα, η οποία είναι υπεύθυνη στο αντικείμενό της για την προετοιμασία και τη διενέργεια των παραστάσεων καθώς και για την επί τόπου εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας.

Ενδεικτικά, η **περιοδεύουσα ομάδα** αποτελείται συνολικά από περίπου 70 άτομα, ειδικοτήτων όπως μονωδοί, μαέστροι, μουσικοί, χορευτές, οδηγός σκηνής, πιανίστες, εκπαιδευτές, φροντιστές, ενδύτριες, σχαρίστες, καλλιτεχνικός επιμελητής, φωτιστές, μακιγιέρ, κομμωτές κλπ.

Καθ' όλη τη διάρκεια της περιοδείας απαιτούνται υπηρεσίες μετακίνησης και διαμονής καθώς και υπηρεσίες μεταφοράς του απαραίτητου εξοπλισμού (σκηνικών, κοστουμιών, λοιπού εξοπλισμού κλπ.) με φορτηγό που έχει παραχωρηθεί από τη Λυρική Σκηνή για τις ανάγκες του Έργου. Τα έξοδα του φορτηγού όπως καύσιμα, ασφάλεια σέρβις, πορθμεία, διόδια κλπ χρεώνονται στο Έργο.

Έως 11/06/2014 έχει γίνει η Διενέργεια 33 εκ των 52 διαδραστικών παραστάσεων (για το Σχολικό έτος 2013-2014) σε Δημοτικά Σχολεία της Αττικής, Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Αργολίδας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Άρτας, Λευκάδας, Αιτωλοακαρνανίας, Πέλλας, Φλώρινας, Κοζάνης, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Γρεβενών, Πέλλας, Κιλκίς, Σάμου και Μαγνησίας.

Κατά το νέο Σχολικό έτος 2014-2015 (έναρξη Οκτώβριος 2014 ολοκλήρωση Δεκέμβριος 2014) έχουν γίνει 19 παραστάσεις σε Δημοτικά Σχολεία της Αττικής, Αιτωλοακαρνανίας, Ζακύνθου, Αχαΐας, Χίου, Χανίων, Ρεθύμνου, Λασιθίου, Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Δράμας, Ροδόπης και Έβρου.

Δράση 2: Εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας

Στο πλαίσιο της πράξης η Εθνική Λυρική Σκηνή υλοποιεί εκτός των παραστάσεων και ανάλογο αριθμό εκπαιδύσεων προκειμένου να εμψυχήσει στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων όχι μόνο την αγάπη και τον ενθουσιασμό αλλά και τη μεθοδολογία για το πώς να ανέβει μια ποιοτική μουσικό-θεατρική παιδική παράσταση με την ουσιαστική βοήθεια των μαθητών τους.

Προκειμένου τα εκπαιδευτικά εργαστήρια να έχουν ουσιαστικά αποτελέσματα και οφέλη αποφασίστηκε να ακολουθηθεί η επί τόπου εκπαίδευση κατά την προετοιμασία και κατά τη διενέργεια μιας παράστασης (onthejobtraining για 2 ημέρες). Η εκπαίδευση θα υλοποιείται παράλληλα με το ανέβασμα (1η ημέρα) και τη διενέργεια των παραστάσεων (2η ημέρα) ανά σχολείο, όπου οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί των σχετικών ειδικοτήτων του ίδιου του σχολείου όσο και αυτοί των σχολείων της ευρύτερης περιφέρειας θα δύναται να συμμετέχουν κατά το στήσιμο και τη διενέργεια της παράστασης.

Για το λόγο αυτό:

1. Υπάρχουν στην περιοδεύουσα ομάδα (όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη Δράση 1) εκπαιδευτές με εξειδίκευση σε ειδικότητες όπως ιστορικοί μουσικολόγοι, τραγουδιστές όπερας, χορευτές, ζωγράφοι, τεχνικοί σκηνής, ηθοποιοί, μουσικοί οι οποίοι θα παρέχουν υπηρεσίες onthejobtraining.
2. Έχει παραχθεί κατάλληλο εκπαιδευτικό μουσικό-θεατρικό υλικό, το οποίο θα περιλαμβάνεται σε ένα εκπαιδευτικό πακέτο, το οποίο θα διανέμεται τόσο στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων του ίδιου του σχολείου όσο και σε αυτούς των σχολείων της ευρύτερης περιφέρειας (δηλ. τουλάχιστον σε 3 εκπαιδευτικούς ανά παράσταση, και περίπου σε 157 εκπαιδευτικούς (εκπαιδευτικούς και διευθυντές) στο σύνολο των 52 παραστάσεων). Ενδεικτικά, το εκπαιδευτικό πακέτο θα περιλαμβάνει βιβλίο με κόμικς (αναπαράσταση μιας παιδικής όπερας που μπορεί να ανεβεί στο μέλλον) με σχετικό cd, φιγούρες κουκλοθέατρου-όπερας, εγχειρίδιο για το ανέβασμα μιας ποιοτικής παράστασης κ.α., ώστε οι εκπαιδευτικοί που θα συμμετάσχουν στην προετοιμασία και στη διενέργεια των παραστάσεων να έχουν στη διάθεσή τους τα βασικά εργαλεία και τις μεθοδολογίες ώστε στις επόμενες σχολικές χρονιές να μπορούν να κάνουν τα δικά τους ανεβάσματα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων.

Εκτός των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι εύλογο διάστημα πριν τη διενέργεια κάθε παράστασης ανά δημοτικό θα αποστέλλεται σχετικό υποστηρικτικό υλικό (προετοιμασίας παράστασης) στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς, το οποίο περιέχει πληροφορίες για την παράσταση, οδηγίες των ειδικών κατασκευών που θα χρησιμοποιηθούν στα σκηνικά και κοστούμια της παράστασης, περιγραφή των δράσεων που θα λάβουν χώρα για τη διενέργεια της παράστασης καθώς και αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την εμπλοκή της ομάδας μαθητών και εκπαιδευτικών στη διαδραστική διαδικασία (όπως παρτιτούρα για προετοιμασία τραγουδιού, οδηγίες για την κατασκευή κάποιων στοιχείων σκηνικών κ.α.). Βασικός στόχος της δράσης είναι η αποτελεσματική συνεργασία με την σχολική κοινότητα, ούτως ώστε οι μαθητές να έχουν ενεργή εμπλοκή στο στήσιμο της παράστασης και αντίστοιχα οι εκπαιδευτικοί να μπορέσουν να αφομοιώσουν και να είναι σε θέση να μεταφέρουν αυτήν την εμπειρία τους.

Βασικός στόχος της εν λόγω Δράσης είναι μετά το πέρας των παραστάσεων, οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση στις επόμενες σχολικές χρονιές να ανεβάζουν τις δικές τους μουσικό-θεατρικές παραστάσεις στηριζόμενοι τόσο στην τεχνογνωσία που αποκόμισαν από την επί τόπου εκπαίδευση, όσο και στο υλικό που θα έχουν στη διάθεσή τους και περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό πακέτο. Έως 11/06/2014 έχει γίνει:

- Εκπόνηση του έντυπου Οδηγού Προετοιμασίας Παράστασης και περιγραφής των δράσεων προς εκπαιδευτικούς, προετοιμασία κιβωτίου με υλικά για τη διαδραστική συμμετοχή των παιδιών και αποστολή τους στα πρώτα σχολεία
- Διενέργεια 33 εκ των 52 εκπαιδεύσεων εκπαιδευτικών κατά την 1η εκ των 2 ημερών της παράστασης

Δράση 3: Δημιουργία δικτυακού κόμβου και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού:

Στο πλαίσιο της εν λόγω Δράσης έχει επικαιροποιηθεί ο ήδη υπάρχον ξεχωριστός δικτυακός κόμβος της Πράξης με αναρτημένο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό στον επίσημο δικτυακό τόπο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (www.nationalopera.gr), ο οποίος λειτουργεί:

- ως τόπος εκπαίδευσης παρέχοντας στην εκπαιδευτική κοινότητα σε ψηφιακή μορφή το εκπονηθέν εκπαιδευτικό μουσικό-θεατρικό υλικό (εκπαιδευτικό πακέτο) καθώς και λοιπό υλικό που θα παραχθεί στο πλαίσιο της Πράξης, καθώς και εκείνα τα βασικά εργαλεία και τις μεθοδολογίες που απαιτούνται, ώστε στις επόμενες σχολικές χρονιές οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη βάση για τη δημιουργία μουσικό-θεατρικών παραστάσεων
- ως ειδική βάση δεδομένων και πληροφοριών (οδηγιών, αρχειακού υλικού, άρθρων, δραστηριοτήτων κλπ), προκειμένου τόσο οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα όσο και εκπαιδευτικοί από όλη την Ελλάδα να μπορούν να ενημερωθούν και να αναζητούν συμβουλές και λύσεις για το ανέβασμα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων και τη διδασκαλία μαθημάτων καλλιτεχνικής φύσεως, ενώ οι μαθητές θα μπορούν μέσω της χρήσης του ψηφιακού υλικού να διευρύνουν τα ενδιαφέροντα και τις γνώσεις τους
- ως τόπος ενημέρωσης για την πορεία εξέλιξης της Πράξης

Αποστολή του κόμβου είναι να προσφέρει ενημέρωση για παραγωγές υψηλής ποιότητας, όπερες, μπαλέτα, οπερέτες, όπερες για παιδιά και ρεσιτάλ καθώς και ενημέρωση για εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε ηλικιακές τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. Ο συγκεκριμένος κόμβος αποτελεί μία ανοικτή και δυναμική διαδικτυακή κοινότητα καλλιτεχνικής έκφρασης και αναζήτησης, διαλόγου και πολιτιστικής ενημέρωσης, όπου όλοι έχουν πρόσβαση και δικαίωμα συμμετοχής.

Δράση 4: Οργάνωση και Διοίκηση της Πράξης

Η δράση αυτή περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να πραγματοποιηθεί ο επιχειρησιακός συντονισμός και η οργάνωση της συνολικής Πράξης, καθώς και ο εφοδιασμός με τις αναγκαίες προμήθειες, μέσω των προβλεπόμενων νόμιμων διαδικασιών (Διαγωνισμών), ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίηση της Πράξης.

Για την υλοποίηση της εν λόγω Δράσης, έχει συσταθεί Ομάδα Έργου, με σκοπό την οργάνωση, παρακολούθηση, συντονισμό και έλεγχο υλοποίησης της Πράξης, καθώς και των επιμέρους φάσεων της, έτσι ώστε να διασφαλιστεί τόσο η ομαλή και απρόσκοπτη υλοποίησή της όσο και η άρτια ποιότητα των τελικών παραδοτέων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της Πράξης.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η διενέργεια επί τόπου δειγματοληπτικών ελέγχων, η λήψη αναγκαίων μέτρων καθώς και οιαδήποτε ενέργεια απαιτείται τόσο από τα μέλη της Ομάδας Έργου, όσο και από λοιπά άμεσα εμπλεκόμενα στελέχη της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για την επίλυση έκτακτων προβλημάτων. Επιπλέον της Ομάδας Έργου, προβλέπονται ειδικοί συνεργάτες τεχνικής υποστήριξης, οι οποίοι συνεπικουρούν την Ομάδα Έργου / Υπεύθυνο Έργου / Υποέργων και παρέχουν υποστήριξη σε κρίσιμες ενέργειες και αποφάσεις που θα απαιτηθούν να γίνουν άμεσα από την ΕΛΣ.

Δράση 5: Ενέργειες ενημέρωσης, προβολής και δημοσιότητας

Η δράση αυτή περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών δημοσιότητας και προβολής που είναι απαραίτητες τόσο για την προβολή του αντικείμενου της Πράξης, τη διάδοση των αποτελεσμάτων αλλά και για την προβολή της Πράξης ως συγχρηματοδοτούμενης από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Απώτερος στόχος των ενεργειών της παρούσας δράσης είναι η ενημέρωση και διάδοση του σκοπού και των αποτελεσμάτων της εν λόγω Πράξης καθώς και της φιλοσοφίας της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του «Νέου Σχολείου» περί ενσωμάτωσης πολιτιστικών στοιχείων και αξιοποίησης του

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» πολιτισμού στην εκπαίδευση (Σχολείου του 21ου αιώνα), που αποσκοπεί στην ενεργό συμμετοχή και εμπλοκή της εκπαιδευτικής κοινότητας στην υλοποίηση του οράματος του «Νέου Σχολείου».

Οι ενέργειες αυτές αφορούν στη διενέργεια μίας (1) ημερίδας, η οποία έχει πραγματοποιηθεί, για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του δεύτερου κύκλου των παραστάσεων, ανακοινώσεις στον Τύπο και σε δικτυακούς τόπους υψηλής επισκεψιμότητας, αναπαραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού (όπως αφίσες, banners, 16σέλιδο φυλλάδιο, υλικό προετοιμασίας παραστάσεων, υλικό ημερίδων δηλ. τις προσκλήσεις (με τους φακέλους) προς τους συμμετέχοντες των ημερίδων, τους φακέλους των ημερίδων (μπλοκ σημειώσεων, στυλό, σελιδοδείκτες, πρόγραμμα ημερίδας κλπ.) και λοιπού υλικού (όπως t-shirts, καπέλα, κλπ) με στόχο την ενημέρωση των άμεσα και έμμεσα ωφελούμενων (πχ. Εκπαιδευτικοί Α' βάρθμιας Εκπαίδευσης, μαθητές, Σχολικοί Σύμβουλοι, γονείς κ.τ.λ.), τα οποία έχουν διανεμηθεί στις Σχολικές Μονάδες που συμμετείχαν στην Πράξη, στις Περιφερειακές Δ/σεις Εκπαίδευσης, στις Δ/σεις και Γραφεία Α' βάρθμιας Εκπαίδευσης, για την καλύτερη προβολή του αντικειμένου της Πράξης και την αποτελεσματικότερη διάδοση των ποιοτικών-ποσοτικών αποτελεσμάτων της στην εκπαιδευτική - μαθητική κοινότητα της Α' βάρθμιας Εκπαίδευσης καθώς και σε όσους άλλους εμπλέκονται και ωφελούνται από την εν λόγω Πράξη.

Δράση 6: Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης

Στο πλαίσιο της Δράσης αυτής πρόκειται να υλοποιηθούν:

1. Χρονοδιάγραμμα Αξιολόγησης Πράξεων το οποίο θα αποτυπώνει το χρόνο υλοποίησης των βασικών εργασιών στις οποίες θα προβεί ο Ανάδοχος με στόχο την απρόσκοπτη και ομαλή υλοποίηση του έργου (το παρόν παραδοτέο).
2. Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων η οποία θα περιλαμβάνει τα αποτελέσματα και συμπεράσματα αναφορικά και σε συσχέτιση με την υλοποίηση του β κύκλου του Προγράμματος

Δράση 7: Παροχή υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης για την υλοποίηση της Πράξης

Η Δράση αφορά στην αξιοποίηση των υπηρεσιών εξειδικευμένου και έμπειρου Συμβούλου ο οποίος υποστηρίζει την Ομάδα Έργου και τους διοικητικούς μηχανισμούς της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και παρέχει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη σε ζητήματα οργάνωσης και υλοποίησης της Πράξης καθ' όλη την περίοδο της υλοποίησής της μέχρι το τελικό κλείσιμο. Η Δράση αυτή έχει ανατεθεί σε Ανάδοχο εταιρεία μέσω Πρόχειρου Διαγωνισμού.

1.5.3 Παραδοτέα πράξης

Τα παραδοτέα των Δράσεων της Πράξης ανά Α.Π. είναι:

A: Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης

- 1 Οδηγός Υλοποίησης και Εφαρμογής Φυσικού Αντικειμένου και Διαχείρισης Οικονομικού Αντικειμένου της Πράξης και επικαιροποιήσεις αυτού
- 2 Αποφάσεις σχετικές με τους Διαγωνισμούς και τις Προσκλήσεις (εφόσον απαιτηθεί) που θα διενεργηθούν (ορισμού επιτροπών διενέργειας και αξιολόγησης, ενστάσεων, παραλαβής, έγκρισης πρακτικών, κατακύρωσης αποτελέσματος, κλπ), καθώς και Συμβάσεις, τροποποιήσεις αυτών και λοιπές πιθανές ενέργειες
- 3 Απόφαση ορισμού Ομάδας Έργου της Πράξης
- 4 Νέα Τροποποιημένα ΤΔΕ/ΤΔΥ, εφόσον απαιτηθούν
- 5 Έγγραφα προς την ΕΥΔ (αιτήματα χρηματοδότησης, ενημέρωση για επόμενες ενέργειες για λήψη της σύμφωνης γνώμης, προληπτικός έλεγχος τευχών προκηρύξεων και Συμβάσεων, μηνιαία δελτία παρακολούθησης υποέργων, Τριμηνιαία δελτία παρακολούθησης Πράξης, κλπ)
- 6 Έκδοση διοικητικών Πράξεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της Πράξης

7 Αρχείο της Πράξης

8 Αναφορές- εκθέσεις εργασιών της Ομάδας Έργου

Στα ως άνω θα προστεθούν και τα παραδοτέα που θα προκύψουν από τις αναθέσεις σε ειδικούς συνεργάτες, σε εξωτερικούς αναδόχους της παραγωγής εκπαιδευτικού μουσικό-θεατρικού υλικού (εκπαιδευτικό πακέτο), της δημιουργίας δικτυακού κόμβου και ψηφιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού, της αναπαραγωγής έντυπου ενημερωτικού και λοιπού υλικού και της εξωτερικής αξιολόγησης της Πράξης.

Ενδεικτικά, για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού:

9 Εκπαιδευτικά πακέτα

Για τη δημιουργία δικτυακού κόμβου και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού:

10 Δικτυακός κόμβος Πράξης

11 Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό αναρτημένο στο δικτυακό κόμβο της Πράξης

12 Τελική αναφορά τεχνικής υποστήριξης

Για την αναπαραγωγή έντυπου ενημερωτικού και λοιπού υλικού:

13 Έντυπο ενημερωτικό υλικό (όπως αφίσες, banners, 16σέλιδο φυλλάδιο, υλικό προετοιμασίας παραστάσεων, υλικό ημερίδων και λοιπό υλικό (όπως t-shirts, καπέλα κλπ)

Για την εξωτερική αξιολόγηση:

14 Μεθοδολογία και εργαλεία έρευνας, συμπληρωμένα ερωτηματολόγια (ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων) συνεντεύξεις.

15 Συμπεράσματα από τη στατιστική επεξεργασία ποσοτικών και ποιοτικών παραμέτρων (στοιχείων) με χρήση κατάλληλων εργαλείων

16 Ενδιάμεση και Τελική Έκθεση Αξιολόγησης (ex post evaluation), η οποία θα έχει τη μορφή μελέτης απολογισμού και βιωσιμότητας του Προγράμματος και θα αναφέρει τυχόν επιπλέον ανάγκες που προέκυψαν κατά τη διαδικασία της λειτουργίας και ολοκλήρωσης της Πράξης

Για την Παροχή υπηρεσιών Τεχνικού Συμβούλου Υποστήριξης

17 Ανάλυση της Πράξης σε επιμέρους φάσεις, δραστηριότητες και ενέργειες (Work Breakdown Structure)

18 Αναλυτικό αρχικό προγραμματισμό (Project Plan) της συνολικής δομής εργασιών της Πράξης

19 Σχέδια Τευχών Προκήρυξης για ανάθεση των επιμέρους εργασιών σε εξωτερικούς αναδόχους

20 Σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης της Πράξης

21 Τριμηνιαίες απολογιστικές και προγραμματικές εκθέσεις της Πράξης

Για τους ειδικούς συνεργάτες παροχής τεχνικής υποστήριξης

22 Σχέδιο Τεχνικού Δελτίου Υποέργου Αυτεπιστασίας

23 Σχέδιο Οδηγού Υλοποίησης και Εφαρμογής Φυσικού Αντικειμένου και Διαχείρισης Οικονομικού Αντικειμένου

24 Σχέδιο αρχικού χρονοδιαγράμματος Έργου

25 Προσαρμογή του Συστήματος Διαχειριστικής Επάρκειας της ΕΛΣ στις νέες απαιτήσεις του θεσμικού πλαισίου του ΕΣΠΑ

26 Τεύχος Προκήρυξης Πρόχειρου Διαγωνισμού Τεχνικού Συμβούλου Υποστήριξης (όροι διαγωνισμού, θεσμικό πλαίσιο, τεχνικές προδιαγραφές, διαδικασία πληρωμής κλπ)

Β: «Παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης»

- 1 Δελτία ανάλυσης μετακινήσεων - διαμονών της Πράξης, συνοδευόμενα με τα παραστατικά δαπανών που επαληθεύουν τα στοιχεία (όπως τιμολόγιο / απόδειξη παροχής υπηρεσιών του ξενοδοχείου, πρωτότυπα εισιτήρια συγκοινωνιακών μέσων, έντυπο επιτόπιου ελέγχου /έκθεση επιτόπιας επίσκεψης στην περίπτωση μετακίνησης μελών της Ομάδας Έργου και στελεχών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, καταστάσεις ατομικών στοιχείων κλπ)
- 2 Πίνακας συμμετεχόντων στις ημερίδες
- 3 Πίνακες συμμετεχόντων που διανυκτέρευσαν ανά ημερίδα και ξενοδοχείο διανυκτέρευσης
- 4 Εξαμηνιαίες αναφορές προόδου έργου
- 5 Τελική αναφορά περάτωσης έργου -στην τελική αναφορά θα γίνεται σαφής αναφορά στους στόχους που είχαν τεθεί καθώς και στα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν.

Ορισμένα από τα ανωτέρω παραδοτέα έχουν ήδη ολοκληρωθεί κατά τον πρώτο Κύκλο της Πράξης.

1.5.4 Χαρακτηριστικά του Έργου

Το έργο που υλοποιεί η Εθνική Λυρική Σκηνή κατά το δεύτερο Κύκλο έχει τις ακόλουθες ιδιαιτερότητες:

- Το μεγαλύτερο μέρος του φυσικού αντικείμενου των Πράξεων υλοποιείτε με ίδια μέσα (αυτεπιστασία) μέσω του Υποέργου 3.

Το Υπόεργο 3 περιλαμβάνει πλήθος επί μέρους δράσεων (υλοποίηση περιοδείας ανά την Ελλάδα και παρακολούθηση συμβάσεων πολυπληθούς ομάδας καλλιτεχνικού προσωπικού) και καταλαμβάνει οικονομικά το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των Πράξεων (περίπου 80% του συνολικού προϋπολογισμού), γεγονός που αυξάνει τις ανάγκες συντονισμού, οργάνωσης των διαδικασιών παρακολούθησης και πιστοποίησης του φυσικού αντικείμενου εκ μέρους της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Το χαρακτηριστικό αυτό καθίσταται περισσότερο σαφές αν συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι το στελεχιακό δυναμικό της Εθνικής Λυρικής Σκηνής έχει διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

- Οι Πράξεις έχουν πανελλαδική εμβέλεια και συνεπώς χαρακτηρίζονται από μεγάλη γεωγραφική διασπορά.

Πεδίο εφαρμογής των Πράξεων είναι το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ενώ άμεσοι αποδέκτες αυτών είναι πενήντα δύο (52) Δημοτικά Σχολεία με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα ανά την Ελλάδα και ωφελούμενοι περίπου 2.600 μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και 157 εκπαιδευτικοί των σχετικών ειδικοτήτων όλης της χώρας.

- Στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των Πράξεων εμπλέκονται Διευθύνσεις και Υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Ενδεικτικά, οι Πράξεις εντάσσονται στο πλαίσιο εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του «Νέου Σχολείου», η οποία υλοποιείται υπό την εποπτεία της Ειδικής Γραμματείας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υ.ΠΑΙ.Θ., ενώ η επιλογή των Σχολικών Μονάδων όπου θα λάβουν χώρα οι παραστάσεις, η έκδοση πιθάνων εγκυκλίων καθώς και η διευθέτηση αρκετών θεμάτων που θα ανακύψουν κατά την υλοποίηση της περιοδείας θα γίνει σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Σπουδών Α΄ βαθμιας Εκπαίδευσης του Υ.ΠΑΙ.Θ.

- Οι Πράξεις παρουσιάζουν συνέργεια με αρκετές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Ενδεικτικά, με τις κρίσιμες συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις που αφορούν το «Νέο Σχολείο» (ιδίως στο επίπεδο των δράσεων σχολικής ζωής στο «Νέο Σχολείο»), την υπό

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραματίζεται στα Δημοτικά Σχολεία»

δημιουργία ενιαία Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα, την εκπαίδευση για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ιδίως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας) κ.α.

- Οι Πράξεις παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα και είναι αλληλένδετες με Πράξεις οι οποίες υλοποιούνται από άλλους φορείς, οι οποίοι είναι Δικαιούχοι του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

Ενδεικτικοί φορείς είναι η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του Υ.ΠΑΙ.Θ., το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) κ.α. Οι Πράξεις αυτές έχουν μεταξύ άλλων ως στόχο την αναμόρφωση, τον εκσυγχρονισμό και την αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος– την ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού

- Η Εθνική Λυρική Σκηνή έχει ήδη αποκτήσει σημαντική εμπειρία στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων αφού έχει ήδη ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και έχει προσαρμόσει τις διαδικασίες και τις πρακτικές λειτουργίας της στο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί για το ΕΣΠΑ 2007-2013.
- Οι Πράξεις που καλείται να υλοποιήσει η Εθνική Λυρική Σκηνή άπτονται σημαντικών εθνικών πολιτικών στον τομέα της εκπαίδευσης («Νέο Σχολείο») και αποτελούν ουσιαστικό εργαλείο για την προώθηση σημαντικών στόχων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων. Η επιτυχημένη έκβαση των Πράξεων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής απαιτεί όχι απλώς την επίτευξη ικανοποιητικής απορρόφησης οικονομικών πόρων αλλά και την εξασφάλιση της διαρκούς συμμόρφωσης με το συνολικό πλέγμα εθνικών πολιτικών στον τομέα της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.

1.5.5 Δείκτες

Οι δείκτες εκρών αποτελέσματος όπως αυτοί έχουν οριστεί από τα τεχνικά δελτία των πράξεων, ανά αξονα προτεραιότητας, κατά το δεύτερο Κύκλο υλοποίησης, παρατίθενται στους ακόλουθους πίνακες:

Δείκτες Εκρών ΑΠ 1

Όνομασία Δείκτη (ή περιγραφή)	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	130
Σχολικές Μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίες επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	26
Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	7.956
Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	7.644

Δείκτες Εκρών ΑΠ 2

Όνομασία Δείκτη (ή περιγραφή)	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	260
Σχολικές Μονάδες πρωτοβάθμιας	Αριθμός	52

εκπαίδευσης οι οποίες επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις

Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	7.956
--	---------	-------

Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	7.644
--	---------	-------

1.5.6 Προϋπολογισμοί

Ο προϋπολογισμός των πράξεων ανά άξονα και συνολικά κατά το δεύτερο Κύκλο υλοποίησης φαίνονται ακολούθως:

Προϋπολογισμοί

Άξονας Προτεραιότητας 1	1.456.614,50 €
-------------------------	----------------

Άξονας Προτεραιότητας 2	313.750,75 €
-------------------------	--------------

ΣΥΝΟΛΟ	1.770.365,25 €
---------------	-----------------------

1.6 Αναφορά στο Έργο του Συμβούλου Αξιολόγησης

1.6.1 Αντικείμενο του Αξιολογικού Έργου

Το αντικείμενο της παρούσας Σύμβασης εντάσσεται στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 3 με τίτλο «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης» για το σχολικό έτος 2014, των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία», οι οποίες εντάσσονται στους Άξονες Προτεραιότητας 1 και 2 αντίστοιχα του ΕΠ «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2007-2013.

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης παρέχει υπηρεσίες για την:

- Ανάπτυξη πλήρους και τεκμηριωμένης επιστημονικής μεθοδολογίας αξιολόγησης των Πράξεων.
- Ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Υποέργου 3 στην εκπαιδευτική κοινότητα με βάση την επιστημονική μέθοδο και τη διενέργεια έρευνας πεδίου
- Ποιοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Υποέργου 4 που αφορά στην παροχή υπηρεσιών μετακίνησης, διαμονής και εστίασης των μελών της Ομάδας Έργου, εξωτερικών συνεργατών συνεργαζόμενων στην υλοποίηση της Πράξης και λοιπών εμπλεκόμενων στελεχών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για το δεύτερο κύκλο των παραστάσεων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της ημερίδας (διαμονής και εστίασης).

Για την επίτευξη των στόχων του Έργου έχει εφαρμοστεί δόκιμη μεθοδολογία, η οποία καλύπτει το σύνολο των ανωτέρω ζητημάτων ενώ έχουν να πραγματοποιηθεί εκτεταμένες έρευνες πεδίου. Η ακολουθούμενη διαδικασία ενισχύει την ενεργή εμπλοκή όλων των συντελεστών του εκπαιδευτικού έργου στο σύνολό του και να απαντά στην:

- αποτίμηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της παρεχόμενης από τη διαδραστική θεατρική εκπαίδευση στα δημοτικά σχολεία.
- επίτευξη του σκοπού και των στόχων του Προγράμματος

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- αποτελεσματικότητα οργάνωσης και λειτουργίας και στο βαθμό αποτελεσματικότητας
- κάλυψη των προσδοκιών των ωφελούμενων
- προστιθέμενη αξία της εφαρμογής της κυρίως ως προς την εμπειρία και αποκτηθείσα τεχνογνωσία
- συμβολή στην αναβάθμιση της πολιτιστικής εκπαίδευσης
- αποδοχή της από τους εκπαιδευόμενους και την ανταπόκρισή τους
- αποτίμηση των υποστηρικτικών μηχανισμών

Για την εκπόνηση της μελέτης έχει χρησιμοποιηθεί συνδυασμός μεθόδων και τεχνικών όπως:

- βιβλιογραφική έρευνα και έρευνα γραφείου
- ερωτηματολόγιο για την υποστήριξη συνεντεύξεων
- ανάλυση περιεχομένου
- στατιστική επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων
- αποτίμηση δεικτών
- ανάλυση SWOT και διαγνωστική ανάλυση

Στόχοι των ερευνών πεδίου της έρευνας πεδίου είναι η συλλογή στοιχείων που θα επιτρέψουν την εξαγωγή συμπερασμάτων για:

- την επάρκεια της παρεχόμενης εκπαίδευσης
- την επάρκεια της εφαρμογής του Προγράμματος στα δημοτικά σχολεία
- την αξιοποίησή της από τους επωφελούμενους
- τις επιπτώσεις της εκπαίδευσης στους εκπαιδευόμενους, αλλά και
- θα γίνουν οδηγός για βελτιωτικές προτάσεις.

Οι έρευνες πεδίου καλύπτουν, κατ' ελάχιστο, τα παρακάτω θεματικά αντικείμενα:

- βαθμό κάλυψης των προσδοκιών των συμμετεχόντων στο Πρόγραμμα
- βαθμό ανταπόκρισης των εκπαιδευομένων
- επάρκεια και καταλληλότητα παρεχόμενης διαδραστικής θεατρικής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικού υλικού
- βαθμό συμβολής του προγράμματος στην αναβάθμιση της πολιτιστικής εκπαίδευσης
- καταλληλότητα και συμβολή των καινοτομικών στοιχείων του Προγράμματος στην αναβάθμιση της πολιτιστικής εκπαίδευσης
- επάρκεια, καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των μηχανισμών υποστήριξης, εφαρμογής, ευαισθητοποίησης, δημοσιότητας και επικοινωνιακής πολιτικής

Οι έρευνες πεδίου καταλήγουν σε ποσοτικά και ποιοτικά συμπεράσματα σχετικά με τα ζητήματα που εξετάστηκαν παραπάνω και εντοπίζουν τυχόν αδυναμίες στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των δράσεων των Πράξεων, προκειμένου η Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει σε τεκμηριωμένες, ρεαλιστικές και υλοποιήσιμες προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της παρούσας εκπαίδευσης ή αντίστοιχων μελλοντικών δράσεων.

Η επιλογή του δείγματος έχει πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή. Τον πληθυσμό της έρευνας αποτελούν:

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Εκπαιδευόμενοι μαθητές Δημοτικών Σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα
- Εκπαιδευτικοί των σχετικών ειδικοτήτων που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα κατά την προετοιμασία και τη διενέργεια των παραστάσεων & Διευθυντές σχολείων
- Σύλλογοι Γονέων
- Συντελεστές παραστάσεων
- Υπεύθυνος Έργου των Πράξεων και Υπεύθυνοι Υποέργων
- Στελέχη της Επιστημονικής Ομάδας και λοιπά στελέχη της Ομάδας Έργου της ΕΛΣ
- Άλλα στελέχη της ΕΛΣ που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και εφαρμογή του Προγράμματος, Επιτροπές Αξιολόγησης Διαγωνισμών, Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής, Τομέας Προμηθειών, Τομέας Περιοδικών, Οικονομικές Υπηρεσίες, κλπ.
- Στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων που εμπλέκονται στην υλοποίηση των Πράξεων

Σε σχέση με τους τρόπους συλλογής δεδομένων έχει πραγματοποιηθεί :

1. Έρευνα πεδίου με ερωτηματολόγιο:
  - Σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή, τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τις Διευθύνσεις των Σχολείων έχουν αποσταλεί ερωτηματολόγια για όλες τις ομάδες -στόχους
  - Ηλεκτρονική αποστολή του ερωτηματολογίου
2. Έρευνα πεδίου με ημι-δομημένη συνέντευξη σε αντιπροσωπευτικό/ επαρκές δείγμα.

Ειδικότερα στη σύμβαση προβλέπονται:

α) ως προς το αντικείμενο

Το αντικείμενο της Σύμβασης εντάσσεται στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 3 με τίτλο «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης για το σχολικό έτος 2013 - 2014» των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία», οι οποίες εντάσσονται στους Άξονες Προτεραιότητας 1 & 2 αντίστοιχα του ΕΠ «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2007-2013.

Ο Ανάδοχος θα παράσχει υπηρεσίες για την:

- αξιολόγηση της υλοποίησης του β' κύκλου παραστάσεων (Υποέργα 3 και 4) των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» στους Άξονες Προτεραιότητας 1 & 2 σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Οργάνωση, διοίκηση και παρακολούθηση υλοποίησης της Πράξης» και αφορά στην εξωτερική αξιολόγηση του α' κύκλου παραστάσεων (Υποέργα 1 και 2).
- διενέργεια έρευνας πεδίου και επεξεργασία των στοιχείων και των αποτελεσμάτων.

Ειδικότερα, θα διεξάγει έρευνα πεδίου για την επίτευξη των στόχων των Πράξεων στις ακόλουθες ομάδες στόχου:

- Μαθητές της ΣΤ και Ε τάξης των Δημοτικών Σχολείων που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα,
- Εκπαιδευτικοί που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα,
- Σύλλογοι Γονέων μαθητών που φοιτούν στις Σχολικές Μονάδες που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα,
- Στελέχη της ΕΛΣ που είχαν εμπλοκή στο Πρόγραμμα (Ομάδα Έργου, Υπεύθυνοι Υποέργων, Επιτροπές Αξιολόγησης Διαγωνισμών, Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής κ.α.),

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων που είχαν εμπλοκή στο Πρόγραμμα (όπως της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», της Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κ.α.).

β) ως προς το παραδοτέο

Η Έκθεση Αξιολόγησης θα περιλαμβάνει τα αποτελέσματα και συμπεράσματα αναφορικά και σε συσχέτιση με την υλοποίηση του β κύκλου του Προγράμματος και στο οποίο θα πρέπει:

- Να καταγράφεται η αξιολόγηση των Πράξεων ανά δράση.
- Να εξαχθούν συνολικά συμπεράσματα για τους στόχους των Πράξεων, την υλοποίησή τους και τα αποτελέσματά τους στην κοινωνία.
- Να ανιχνευτούν και να εντοπιστούν πρόσθετες ανάγκες των ομάδων στόχου.
- Να καταγραφούν τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την εφαρμογή του β κύκλου του Προγράμματος.
- Να αξιολογηθεί η απολογιστική ημερίδα του προγράμματος με προβλεπόμενη ημερομηνία πραγματοποίησης στις 22 Νοεμβρίου 2014.
- Να παρουσιαστούν συγκριτικά τα ανωτέρω αποτελέσματα για κάθε μια από τις ομάδες στόχου ανάλογα με τον τρόπο συλλογής των στοιχείων (έντυπα ή ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις).
- Να πραγματοποιηθεί αποτίμηση - αξιολόγηση - σύγκριση της εφαρμογής του συνόλου του Προγράμματος (α και β κύκλος παραστάσεων), όπου θα κρίνεται η σκοπιμότητα της εφαρμογής σε επόμενα Σχολικά Έτη και ο τρόπος επέκτασής του Προγράμματος ή οι τυχόν εναλλακτικές λύσεις και προτάσεις για τη βελτίωση λειτουργίας του Προγράμματος.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τυχόν διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των Περιφερειών. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις να αναφέρονται και σε τέτοιες διαφορές ανά Περιφέρεια και εάν είναι δυνατό να ομαδοποιούνται στις δύο κατηγορίες Περιφερειών (Σύγκλιση, Σταδιακής Εξόδου, όπως περιγράφονται για το ΕΣΠΑ).

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει, μέσω έντυπων ερωτηματολογίων, τα οποία θα διανεμηθούν και συλλεχτούν, α) ταχυδρομικώς, β) μέσω τηλεομοιοτυπίας (fax) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με αποδεικτικό αποστολής - λήψης του fax ή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή /και γ) με επιτόπιες επισκέψεις/συνεντεύξεις, τις ομάδες στόχου για το εν λόγω παραδοτέο. Το κόστος μετακινήσεων, αποστολής και συλλογής των ερωτηματολογίων σε κάθε περίπτωση βαρύνει τον Ανάδοχο.

Πέραν των ερωτηματολογίων, θα υπάρξουν απαραίτητα συνεντεύξεις με την Ομάδα/ες Στόχου/ς και συγκεκριμένα: 50 εκπαιδευτικούς, 25 Διευθυντές, 10 στελέχη ΕΛΣ/καλλιτεχνικούς συντελεστές, 5 στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων η οποία θα καλύπτει το σύνολο των Περιφερειών στους άξονες 1 και 2. Για τους μαθητές δεν επιτρέπεται η λήψη συνέντευξης.

Ειδικότερα για τα ερωτηματολόγια σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Λόγω της υλοποίησης μέρους των παραστάσεων κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά (33 Σχολικές Μονάδες), οι μαθητές της ΣΤ' δεν είναι προσβάσιμοι. Το ίδιο ενδέχεται να ισχύει και για μέρος των εκπαιδευτικών. Υπό το πρίσμα αυτό προβλέπεται η συμμετοχή στην έρευνα των μαθητών της Ε' τάξης οι οποίοι στην πλειονότητα των περιπτώσεων δεν συμμετείχαν στην 1η ημέρα αλλά κυρίως τη 2η όπου και παρακολούθησαν την παράσταση. Στην περίπτωση αυτή η ομάδα στόχος θα χρησιμοποιηθεί για τηνμέτρηση του πολιτιστικού αντίκτυπου. Η ομάδα στόχος μαθητών (αποστολή ερωτηματολογίων) θα περιλαμβάνει 1650 άτομα. Η ομάδα στόχος των εκπαιδευτικών είναι 99 άτομα, 3 ανά σχολική μονάδα. Η ομάδα στόχος των Διευθυντών είναι 33 άτομα. Το τελικό δείγμα (προς επεξεργασία) καθορίζεται από το βαθμό ανταπόκρισης

στη βάση προαιρετικής συμμετοχής, όπως ορίζει η αρμόδια Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

- Για την υλοποίηση του υπολοίπου των παραστάσεων κατά τη νέα σχολική περίοδο 2014-2015 (19 Σχολικές Μονάδες), η αξιολόγηση θα προσεγγίσει μια ομάδα στόχο: 950 μαθητών (ΣΤ1), 58 εκπαιδευτικών, 19 Διευθυντών και 19 Συλλόγων Γονέων. Το τελικό δείγμα (προς επεξεργασία) καθορίζεται από το βαθμό ανταπόκρισης στη βάση προαιρετικής συμμετοχής, όπως ορίζει η αρμόδια Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Τα ερωτηματολόγια των Διευθυντών, Εκπαιδευτικών και Συλλόγων Γονέων δύναται να είναι επώνυμα ή/ και ανώνυμα. Τα ερωτηματολόγια των μαθητών είναι ανώνυμα υποχρεωτικά. Ο Ανάδοχος σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων προσεγγίζει τις Σχολικές Μονάδες και συλλέγει τα ερωτηματολόγια. Σε περίπτωση που οι ερωτηθέντες των ομάδων στόχου αρνηθούν αποδεδειγμένα να συνεργαστούν με τον Ανάδοχο ως αποδεικτικό θα θεωρείται η έγγραφη βεβαίωση του Δ/ντή ή του εκπαιδευτικού της εκάστοτε Σχολικής Μονάδας ή η αποστολή σχετικού ενημερωτικού εγγράφου συνοδευόμενο από τα σχετικά παραστατικά τεκμηρίωσης (αποδεικτικά αποστολής).

2 Αξιολόγηση των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

3.1 Μεθοδολογική Προσέγγιση Αξιολόγησης

Στο πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία», χρησιμοποιήθηκαν τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές μέθοδοι.

Μεγαλύτερη έμφαση δόθηκε στα ερωτηματολόγια καθώς τα κυριότερα χαρακτηριστικά των ποσοτικών τεχνικών συλλογής στοιχείων μπορούν να αναλυθούν μέσα από αυτά.

Στην εξωτερική αξιολόγηση η ποιοτική προσέγγιση χρησιμοποιήθηκε συμπληρωματικά προς την ποσοτική, κατά τη διάρκεια τη αξιολόγησης. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των ποιοτικών προσεγγίσεων είναι ότι παρέχουν τη δυνατότητα εμβάθυνσης και εκλέπτυνσης ποικίλων διαστάσεων.

Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται με την ποιοτική προσέγγιση, σκιαγραφούν όχι μόνο στάσεις, απόψεις, αλλά επιπλέον ανασύρουν στην επιφάνεια τις διεργασίες σχηματισμού τους, μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις, πτυχές και πλέγματα πρακτικών και σχέσεων που δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν ή να κατανοηθούν διαφορετικά. Εξίσου σημαντικά χαρακτηριστικά των ποιοτικών προσεγγίσεων είναι η ευκαμψία της συλλογής υλικού, η διαπροσωπική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των μερών και η μορφή των στοιχείων τα οποία θα προκύψουν και τα οποία καλύπτουν όλη την κλίμακα της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή της αξιολόγησης ήταν:

- Έρευνα γραφείου-Βιβλιογραφική έρευνα
- Συνεντεύξεις
  - Στελέχη Υπουργείων και Διαχειριστικών Αρχών
  - Διευθυντές σχολείων
  - Εκπαιδευόμενοι εκπαιδευτικοί-δάσκαλοι
  - Στελέχη της ΕΛΣ και συντελεστές
- Έρευνα πεδίου
  - Εκπαιδευόμενοι μαθητές
  - Εκπαιδευόμενοι εκπαιδευτικοί-δάσκαλοι
  - Διευθυντές σχολείων
  - Σύλλογοι γονέων
  - Γονείς
- Επί τόπου παρατήρηση

Αναλυτικά μεθοδολογικά στοιχεία για την αξιολόγηση παρουσιάστηκαν στην «Αποτύπωση του πλαισίου εφαρμογής του προγράμματος».

3.2 Οργάνωση της Έκθεσης Αξιολόγησης

Δομή και στοιχεία της έκθεσης αξιολόγησης

Η έκθεση αξιολόγησης περιέχει:

- Περιγραφή του περιβάλλοντος εντός του οποίου υλοποιήθηκε το έργο.
- Αποτύπωση των σημαντικότερων στοιχείων που έχουν συλλεχτεί με τη χρήση των προαναφερόμενων εργαλείων, μεγάλο μέρος της οποίας καταλαμβάνουν οι αποδελτιώσεις² των ερευνών με ερωτηματολόγια και με συνεντεύξεις.
- Αποδελτίωση των ερωτηματολογίων της ημερίδας η οποία αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο της δημοσιότητας του έργου
- Τα στοιχεία αποτύπωσης του έργου ανά άξονα προτεραιότητας
- Συγκριτικά στοιχεία μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας
- Συγκριτικά στοιχεία μεταξύ των κύκλων του προγράμματος
- Την τελική αξιολόγηση του προγράμματος

Κατά τις παρουσιάσεις των ανωτέρω στοιχείων, από τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις, διατυπώνονται αναπόφευκτα οι αξιολογικές κρίσεις των ατόμων των ομάδων που υπόκεινται στην έρευνα και περιορισμένα σχόλια του αξιολογητή. Εκτενή σχόλια του ερευνητή διατυπώνονται στην τελική έκθεση αξιολόγησης.

Η τελική έκθεση αξιολόγησης στηρίζεται στους εξής τρεις άξονες:

- Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού του Προγράμματος
- Αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων

Οι τρεις άξονες της αξιολόγησης θα αναλυθούν σε επιμέρους συνιστώσες. Πρέπει να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση θα καταλήξει, με βάση τα ευρήματα των επιμέρους εργασιών που θα γίνουν στο πλαίσιο των συνιστωσών της, σε συμπεράσματα και προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος.

- **Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού του Προγράμματος**
  - Αξιολόγηση στοχοθεσίας και σχεδιασμού του Προγράμματος
  - Αξιολόγηση της οργάνωσης του Προγράμματος
- **Αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος**
  - Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος και του μηχανισμού εφαρμογής του
  - Αξιολόγηση της Δημοσιότητας του Προγράμματος
- **Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων**
  - Ανταπόκριση Προγράμματος στις ανάγκες των συμμετεχόντων
  - Αναμενόμενα αποτελέσματα του Προγράμματος
  - Εκτιμώμενες επιπτώσεις
  - Κοινωνική προστιθέμενη αξία των δράσεων
  - Ενσωμάτωση σε εθνικές πολιτικές

² Οι πλήρεις αποδελτιώσεις των ερωτηματολογίων παρατίθενται στο Παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

3.3 Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος

3.3.1 Υλοποίηση Παραστάσεων

Κύριο αντικείμενο των Πράξεων (σύμφωνα με τις με αρ. πρωτ. 13225/26-7-2011, 13226/26-7-2011 και 13227/26-7-2011 αποφάσεις ένταξης των εν λόγω Πράξεων στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2 & 3 αντίστοιχα του Ε.Π. «Εκπαίδευση δια Βίου Μάθηση») είναι η προετοιμασία και η υλοποίηση περιοδείας με διαδραστικές μουσικό-θεατρικές παραστάσεις, ειδικά για παιδιά, σε Δημοτικά Σχολεία ανά την Ελλάδα και συγκεκριμένα στα ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία του ενιαίου αναμορφωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος, όπως αυτά ορίζονται στη σχετική Υπουργική Απόφαση και στις τροποποιήσεις αυτής.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος πραγματοποιήθηκε το σύνολο των προβλεπόμενων παραστάσεων ως εξής:

Α/Α	ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΗΜΕΡ/ΝΙΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ	
1.	4ο Δημοτικό Σχολείο Περιστερίου	27, 28 / 01 / 2014	Αθήνας (Αγίου Παντελεήμονα)
2.	129ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	29, 31 / 01 / 2014	16. 7ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων
3.	1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης	03, 04 / 02 / 2014	17. 12ο Δημοτικό Σχολείο Παλαιού Φαλήρου
4.	1ο Δημοτικό Σχολείο Γέρακα	06, 07 / 02 / 2014	18. 7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Άρτας
5.	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμάτας	10,11 / 02 / 2014	19. 4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Λευκάδας
6.	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Μεσσήνης	13,14 / 02 / 2014	20. 1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπάκτου
7.	10 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης	17,18 / 02 / 2014	21. 8 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αμπελοκήπων «Γεώργιος Σκεπάρνης»
8.	2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Άργους	19,20 / 02 / 2014	22. 12 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς
9.	10ο Δημοτικό Σχολείο Καλλιθέας	24, 25 / 02 / 2014	23. 1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σκύδρας
10.	1ο Δημοτικό Σχολείο Αλίμου	26, 27 / 02 / 2014	24. 2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας
11.	10 ^ο Δημοτικό Σχολείο Νεάπολης (Θεσσαλονίκης)	04, 05 / 03 / 2014	25. 17 ^ο Δημοτικό Σχολείο Κοζάνης
12.	6 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου	06, 07 / 03 / 2014	26. Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων Πεδινης Ιωαννίνων
13.	7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σταυρούπολης	10, 11 / 03 / 2014	27. 3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ηγουμενίτσας
14.	4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	12, 13 / 03 / 2014	28. 1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Γρεβενών
15.	99ο Δημοτικό Σχολείο	17, 18 / 03 / 2014	29. 2ο Δημοτικό Σχολείο Γιαννιτσών
			30. 1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Γουμένισσας « Θάνας Ζελέγκος»
			31. 3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ελασσόνας
			32. 1ο Δημοτικό Σχολείο Σκοπέλου (Πεπαρήθειο)

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

33.	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σάμου	10, 11 / 06 / 2014
34.	5ο Δημοτικό Σχολείο Μεγάρων	06, 07 / 10 / 2014
35.	Δημοτικό Σχολείο Αιαντείου Σαλαμίνας	09, 10 / 10 / 2014
36.	3ο Δημοτικό Σχολείο Μεσολογγίου	13, 14 / 10 / 2014
37.	4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ζακύνθου	16, 17 / 10 / 2014
38.	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγίου	20, 21 / 10 / 2014
39.	7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Χίου	23, 24 / 10 / 2014
40.	1ο Δημοτικό Σχολείο Αίγινας	29, 30 / 10 / 2014
41.	Δημοτικό Σχολείο Κολυμπαρίου (Χανίων)	03, 04 / 11 / 2014
42.	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πλακιά Αγίου Βασιλείου (Ρεθύμνου)	06, 07 / 11 / 2014

43.	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Νεάπολης (Λασιθίου)	10, 11 / 11 / 2014
44.	2 ^ο & 5 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αλικαρνασσού	13, 14 / 11 / 2014
45.	16ο Δημοτικό Σχολείο Ιλίου	18, 19 / 11 / 2014
46.	9ο Δημοτικό Σχολείο Καλλιθέας	20, 21 / 11 / 2014
47.	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Μενεμένης	24, 25 / 11 / 2014
48.	1ο Δημοτικό Σχολείο Ελευθερούπολης	27, 28 / 11 / 2014
49.	Δημοτικό Σχολείο Αμυγδαλεώνα	01, 02 / 12 / 2014
50.	Δημοτικό Σχολείο Χωριστής	04, 05 / 12 / 2014
51.	10ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής	08, 09 / 12 / 2014
52.	7ο Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης	11, 12 / 12 / 2014

Ανά άξονα προτεραιότητας ο αριθμός των σχολείων παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΑΠ 1	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ 26	ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ -ΘΡΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΡΗΤΗ
ΑΠ 2	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ 26	ΑΤΤΙΚΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Στο πλαίσιο της πράξης η Εθνική Λυρική Σκηνή υλοποίησε εκτός των παραστάσεων και ανάλογο αριθμό εκπαιδεύσεων προκειμένου να εμφυσήσει στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων και τη μεθοδολογία για το πώς να ανέβει μια ποιοτική μουσικό-θεατρική παιδική παράσταση με την ουσιαστική βοήθεια των μαθητών τους. Ακολουθήθηκε η επί τόπου εκπαίδευση κατά την προετοιμασία και κατά τη διενέργεια μιας παράστασης. Η εκπαίδευση υλοποιήθηκε παράλληλα με το ανέβασμα (1η ημέρα) και τη διενέργεια των παραστάσεων (2η ημέρα) ανά σχολείο, όπου οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί των σχετικών ειδικοτήτων συμμετείχαν στο στήσιμο και στη διενέργεια της παράστασης. Οι παραστάσεις υλοποιήθηκαν στις αίθουσες εκδηλώσεων των σχολείων, εφόσον κρίθηκαν επαρκείς και κατάλληλες, ή αλλιώς σε χώρους που παραχώρησαν οι Δήμοι.

3.3.2 Διαδικτυακός κόμβος

Στο πλαίσιο του έργου έχει δημιουργηθεί διαδικτυακός κόμβος της Πράξης (<http://www.nationalopera.gr/gr/opera-sta-sholeia/>), με αναρτημένο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό στον επίσημο δικτυακό τόπο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής ο οποίος λειτουργεί:

- ως τόπος εκπαίδευσης παρέχοντας στην εκπαιδευτική κοινότητα σε ψηφιακή μορφή το εκπονηθέν εκπαιδευτικό μουσικό-θεατρικό υλικό (εκπαιδευτικό πακέτο) καθώς και λοιπό υλικό που έχει παραχθεί στο πλαίσιο της Πράξης, καθώς και εκείνα τα βασικά εργαλεία και τις μεθοδολογίες που απαιτούνται, ώστε οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη βάση για τη δημιουργία μουσικό-θεατρικών παραστάσεων
- ως ειδική βάση δεδομένων και πληροφοριών (οδηγιών, αρχειακού υλικού, άρθρων, δραστηριοτήτων κλπ), προκειμένου τόσο οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα όσο και εκπαιδευτικοί από όλη την Ελλάδα να μπορούν να ενημερωθούν και να αναζητούν συμβουλές και λύσεις για το ανέβασμα μουσικό-θεατρικών παραστάσεων και τη διδασκαλία μαθημάτων καλλιτεχνικής φύσεως, ενώ οι μαθητές θα μπορούν μέσω της χρήσης του ψηφιακού υλικού να διευρύνουν τα ενδιαφέροντα και τις γνώσεις τους
- ως τόπος ενημέρωσης για την πορεία εξέλιξης της Πράξης

Ο διαδικτυακός τόπος εκτός των ανωτέρω περιλαμβάνει φωτογραφίες και βιντεοσκοπήσεις από την υλοποίηση του προγράμματος από όλα τα σχολεία που αυτό διεξήχθη. Τα περιεχόμενα του κόμβου είναι:

Ο κουρέας της Σεβίλλης Περίληψη του έργου Καλλιτεχνικοί συντελεστές Συντελεστές παραγωγής Τα σχολεία Ανατολική Μακεδονία Αττική Βόρειο Αιγαίο Δυτική Ελλάδα Δυτική Μακεδονία Ήπειρος Θεσσαλία Ιόνια Νησιά Κεντρική Μακεδονία Κρήτη Νότιο Αιγαίο Πελοπόννησος Στερεά Ελλάδα	Νέα Τι είναι η Όπερα Μικρή ιστορία της όπερας Γλωσσάρι Επαγγέλματα της όπερας Ανεβάστε μια Όπερα Βήματα Μουσικό έργο για παιδιά Πρωτότυπο έργο Διασκευή γνωστού έργου Παραμύθια με τραγούδια Οδηγίες συντελεστών Οδηγίες του σκηνοθέτη Οδηγίες των σκηνογράφων Οδηγίες της σχεδιάστριας φωτισμών Οδηγίες των καλλιτεχνικών εκπαιδευτριών Εκπαιδευτικό πακέτο Ρωτήστε μας
---	---

Στο διαδικτυακό τόπο φιλοξενούνται επίσης αφίσες, leaflet, flyer poster, postcard, εκπαιδευτικός οδηγός, κουκλοθέατρο, οδηγίες του σκηνοθέτη κλπ.

Στο διαδικτυακό τόπο έως τις 15/12/2014 έχουν πραγματοποιηθεί οι εργασίες:

- διαδραστικού σχεδιασμού και ανάπτυξης της αρχιτεκτονικής πληροφορίας του Δικτυακού κόμβου της Πράξης καθώς και προσαρμογής του στον κεντρικό Δικτυακό κόμβο της Ε.Λ.Σ.
- ψηφιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού

- ανανέωσης – προσθήκης νέου υλικού με την πρόοδο των πράξεων

3.4 Επί τόπου παρατήρηση

Η επί τόπου παρουσίαση πραγματοποιήθηκε στις 20 και 21 Νοεμβρίου 2014 σε δημοτικό σχολείο της Αττικής, στην Καλλιθέα. Το πρόγραμμα παρακολούθησε ένα στέλεχος του αναδόχου τόσο κατά την πρώτη μέρα στο Δημοτικό Σχολείο όπου πραγματοποιήθηκε επιτόπου παρατήρηση των παράλληλων δραστηριοτήτων των τμημάτων όσο και τη δεύτερη μέρα στο δημοτικό θέατρο που παραχωρήθηκε από τον Δήμο για τη πραγματοποίηση της παράστασης. Εκτός από την περιγραφή των δρώμενων, που παρουσιάζονται στην έκθεση του Παραρτήματος 4 της μελέτης, ο σύμβουλος αξιολόγησης είχε την ευκαιρία να ζήσει το κλίμα που δημιουργήθηκε στο σχολείο και στο δημοτικό θέατρο, να συζητήσει με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, τις καλλιτεχνικές εκπαιδευτριες τους μουσικούς, μονωδούς και άλλους συντελεστές του προγράμματος. Η επί τόπου παρατήρηση έδωσε την ευκαιρία στο σύμβουλο αξιολόγησης να διαμορφώσει προσωπική άποψη για την υλοποίηση του προγράμματος.

3.5 Η Έρευνα με μία ματιά Ερωτηματολόγια³

Έγινε Αποστολή				
Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Δασκάλων	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
ΑΠ 1	1300	79	26	13
ΑΠ 2	1300	78	26	6
ΣΥΝΟΛΟ	2600	157	52	19
Συμπληρώθηκαν				
Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Δασκάλων	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
ΑΠ 1	486	42	14	3
ΑΠ 2	771	49	21	1
ΣΥΝΟΛΟ	1257	91	35	4
Ποσοστό Συνόλων	48%	58%	67%	21%
Ποσοστό Συμπληρωμένων ανά ΑΠ				
Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Δασκάλων	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
ΑΠ 1	37%	53%	54%	21%
ΑΠ 2	59%	63%	82%	23%

³ Δεν υπολογίζονται τα κενά ή άκυρα ερωτηματολόγια

Στελέχη Εθνικής Λυρικής Σκηνής

- Αριθμός Ερωτηματολογίων 3

Αξιολόγηση Ημερίδας

- Αριθμός Ερωτηματολογίων 110

Συμμετέχοντες

	Συμμετέχοντες Διευθυντών	Πλήθος Διευθυντών	Ποσοστό
ΑΠ 1	14	26	54%
ΑΠ 2	21	26	81%
Σύνολο	35	52	67%

	Συμμετέχοντες Δασκάλων	Πλήθος Δασκάλων	Ποσοστό
ΑΠ 1	25	52	48%
ΑΠ 2	25	52	48%
Σύνολο	50	104	48%

Στελέχη/Συντελεστές Εθνικής Λυρικής Σκηνής

- Αριθμός Συνεντεύξεων 11

Στελέχη Υπουργείων & ΕΥΔ Παιδείας και Πολιτισμού

- Αριθμός Συνεντεύξεων ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ 3
- Αριθμός Συνεντεύξεων ΥΠΠΟ 1
- Αριθμός Συνεντεύξεων ΥΠΕΠΘ 2

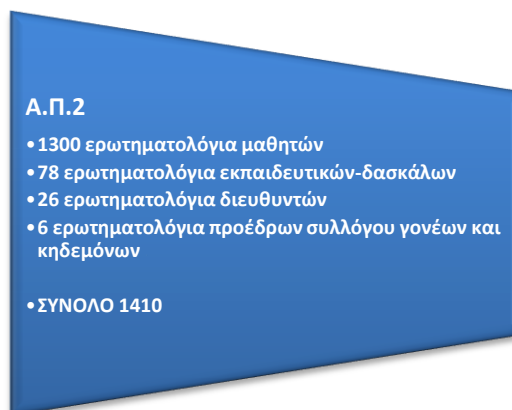
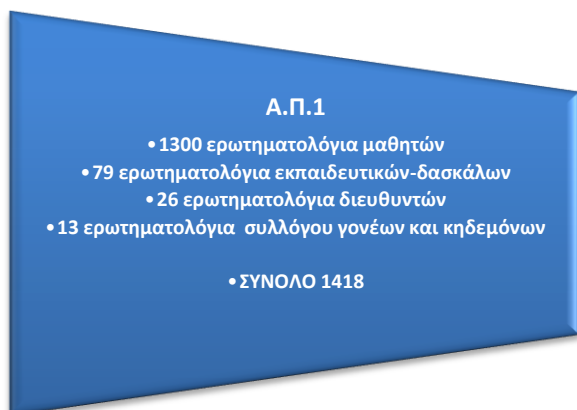
3.6 Δείγμα πρωτογενούς ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας με ερωτηματολόγια

Η αξιόπιστη και τεκμηριωμένη επιλογή του δείγματος αποτελεί τη βάση για μια έγκυρη αξιολόγηση. Αναλυτικά η μεθοδολογία επιλογής του δείγματος περιγράφεται τόσο στη πρόταση του αναδόχου όσο και στο πρώτο παραδοτέο.

3.6.1 Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Για τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων έγινε αποστολή ερωτηματολογίων και σταπενήντα δύο σχολεία ως ακολούθως:

Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
ΑΠ 1	1300	79	26	13
ΑΠ 2	1300	78	26	6
ΣΥΝΟΛΟ	2600	157	52	19

Τα ερωτηματολόγια που απεστάλησαν αριθμούσαν, τον πληθυσμό, των σχολείων στα οποία υλοποιήθηκε το πρόγραμμα, των Διευθυντών και των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων των μαθητών. Αριθμούσαν επίσης τον αναμενόμενο μέσο όρο των εκπαιδευτικών-δασκάλων που ανά σχολείο ασχολήθηκε ενεργά με το πρόγραμμα, δηλαδή τρία ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών ανά σχολείο. Ως προς τους μαθητές, απεστάλη αριθμός ερωτηματολογίων, ίσο με το μέσο όρο μαθητών ανά τμήμα για δύο τμήματα σε κάθε σχολείο. Συνολικά δηλαδή εστάλησαν πενήντα ερωτηματολόγια μαθητών ανά σχολείο. Τέλος, απεστάλησαν ένα ερωτηματολόγια σε κάθε σχολείο για το σχολικό έτος 2014-2015 για το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων των μαθητών, σύνολο δέκα εννέα ερωτηματολόγια. Τα ερωτηματολόγια συνόδευε, κείμενο οδηγιών προς τους Διευθυντές των σχολείων, απαντητικός φάκελος, καθώς και κείμενο με την απόφαση του Υπουργείου Παιδείας που επέτρεπε τη διεξαγωγή της έρευνας στα σχολεία. Τα υποδείγματα των ερωτηματολογίων και των αναφερθέντων κειμένων έχουν παρατεθεί στο Παράρτημα του πρώτου παραδοτέου του έργου.

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραματικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Από τα ανωτέρω ερωτηματολόγια συμπληρωμένα και έγκυρα επεστράφησαν (δεν υπολογίζονται τα λευκά ερωτηματολόγια) :

Συμπληρώθηκαν				
Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
ΑΠ 1	486	42	14	3
ΑΠ 2	771	49	21	1
ΣΥΝΟΛΟ	1257	91	35	4
Ποσοστό Συνόλων	48%	58%	67%	21%

Α.Π. 1

- 486 ερωτηματολόγια μαθητών
- 42 ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών
- 14 ερωτηματολόγια διευθυντών-δασκάλων
- 3 ερωτηματολόγια συλλόγου γονέων και κηδεμόνων

• ΣΥΝΟΛΟ 545

Α.Π. 2

- 771 ερωτηματολόγια μαθητών
- 49 ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών-δασκάλων
- 21 ερωτηματολόγια διευθυντών
- 1 ερωτηματολόγιο συλλόγου γονέων και κηδεμόνων

• ΣΥΝΟΛΟ 842

Ποσοστό Συμπληρωμένων Ερωτηματολογίων ανά Άξονα Προτεραιότητας

Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
Α.Π. 1	37%	53%	54%	23%
Α.Π. 2	59%	63%	81%	17%
Μέση τιμή	48%	58%	67%	20%

Ως προς τη διενέργεια της έρευνας σε σχέση με τις ημερομηνίες περιόδους της ΕΛΣ οι αριθμοί των ερωτηματολογίων που εστάλησαν και απαντήθηκαν ανά κατηγορία ερωτώμενων παρατίθενται στους ακόλουθους δύο πίνακες.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Μαθητών Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Διευθυντών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Διευθυντών-Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων Συμπληρώθηκαν	Αποστολή Σύνολο	Συμπληρώθηκαν Σύνολο
ΑΠ 1	650	337	39	30	13	11			702	378
ΑΠ 2	1000	610	60	39	20	17			1080	666
ΣΥΝΟΛΟ	1650	947	99	69	33	28			1782	1044

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Άξονας Προτεραιότητας	Ερωτηματολόγια Μαθητών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Μαθητών Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Διευθυντών-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Διευθυντών-Συμπληρώθηκαν	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων-Αποστολή	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων-Συμπληρώθηκαν	Αποστολή Σύνολο	Συμπληρώθηκαν Σύνολο
ΑΠ 1	650	149	40	12	13	3	13	3	716	167
ΑΠ 2	300	161	18	10	6	4	6	1	330	176
ΣΥΝΟΛΟ	950	310	58	22	19	7	19	4	1046	343

3.6.2 Εθνική Λυρική Σκηνή

Για τη ολοκληρωμένη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων απεστάλημε email ερωτηματολόγιο σε εβδομήντα εννέα (79) στελέχη της ΕΛΣ που υποδείχθηκαν από την αναθέτουσα αρχή. Επεστράφησαν συμπληρωμένα τρία (3) ερωτηματολόγια, λόγω πραγματοποίησης περιοδείας της ΕΛΣ κατά το χρόνο της έρευνας.

Στελέχη Εθνικής Λυρικής Σκηνής

- Αριθμός Ερωτηματολογίων 79

Για την αξιολόγηση της ημερίδας που διεξήχθη στο Θέατρο Ολύμπια, την 22 Νοεμβρίου 2014, παραδόθηκαν προς συμπλήρωση τριακόσια (300) ερωτηματολόγια από τα οποία επεστράφησαν συμπληρωμένα από τους συνέδρους εκατό δέκα (110) ερωτηματολόγια.

Αξιολόγηση Ημερίδας

- Αριθμός Ερωτηματολογίων 110

Το υπόδειγμα των ερωτηματολογίων αξιολόγησης της ημερίδας παρατίθεται στο Παράρτημα της μελέτης.

3.7 Δείγμα πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας με συνεντεύξεις

Κατά τη πρωτογενή ποιοτική έρευνα διεξήχθη έρευνα πεδίου με συνεντεύξεις όπου περιγράφεται ακολούθως.

3.7.1 Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά τριάντα πέντε (35) συνεντεύξεις με διευθυντές σχολείων και πενήντα (50) συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς των σχολείων ως εξής:

ΑΠ 1

- Συνεντεύξεις Διευθυντών δέκα τέσσερις (14)
- Συνεντεύξεις Εκπαιδευτικών είκοσι πέντε (25)

ΑΠ 2

- Συνεντεύξεις Διευθυντών είκοσι μία (21)
- Συνεντεύξεις Εκπαιδευτικών είκοσι πέντε (25)

	Συνεντεύξεις Διευθυντών	Σύνολο Διευθυντών	Ποσοστό
ΑΠ 1	14	26	54%
ΑΠ 2	21	26	81%
Σύνολο	35	52	67%

	Συνεντεύξεις Εκπαιδευτικών	Σύνολο Εκπαιδευτικών	Ποσοστό
ΑΠ 1	25	52	48%
ΑΠ 2	25	52	48%
Σύνολο	50	104	48%

3.7.2 Εθνική Λυρική Σκηνή

Πραγματοποιήθηκαν έντεκα (11) συνεντεύξεις στελεχών και συντελεστών του προγράμματος.

Στελέχη/Καλλιτεχνικοί Συντελεστές ΕΛΣ

- Αριθμός Συνεντεύξεων 11

3.7.3 Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού

Πραγματοποιήθηκαν τέλος συνεντεύξεις στελεχών των Υπουργείων Παιδείας και Πολιτισμού καθώς και στελεχών της ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ:

Στελέχη Υπουργείων & ΕΥΔ Παιδείας και Πολιτισμού

- Αριθμός Συνεντεύξεων ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ 3
- Αριθμός Συνεντεύξεων ΥΠΠΟ 1
- Αριθμός Συνεντεύξεων ΥΠΕΠΘ 2

Τα υποδείγματα των οδηγιών των ημιδομημένων συνεντεύξεων παρατίθενται στο Παράρτημα της μελέτης.

3.8 Παρουσίαση Ερωτηματολογίων

3.8.1 Ερωτηματολογία Μαθητών

Το δείγμα της έρευνας σε μαθητές για το Πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής «Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία» ανέρχεται σε 1257 (2020) συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Το ποσοστό των μαθητών που απάντησαν, κατά φύλο είναι, 51,83% (51,3%) κορίτσια και 48,17% (48,4%) αγόρια. Η παράσταση όπως φαίνεται από την αποδελτίωση των ερωτηματολογίων άρεσε πάρα πολύ στους μαθητές (βαθμολογία 9 και 10) σε ποσοστό 82%.

Το ίδιο αποτυπώνεται και στους χαρακτηρισμούς της παράστασης με κύριες επιλογές τα: «φανταστική» 54%, «ωραία» 21%, «ευχάριστη» 18%. Το αποτέλεσμα υπερκάλυψε τις προσδοκίες που είχαν οι μαθητές προ της υλοποίησης του προγράμματος 76%, αν και η συντριπτική πλειοψηφία τους 85% δήλωσε πως ήταν η πρώτη φορά που παρακολούθησε παράσταση όπερας.

Τα παιδιά εντυπωσιάστηκαν περίπου εξίσου από τα κουστούμια, την υπόθεση, τα μουσικά όργανα, τους χορευτές, τη μουσική, τα σκηνικά, τους μονωδούς, τους μουσικούς, τη χορωδία, όλα τα στοιχεία της παράστασης, το μαέστρο, τα φώτα, καθώς οι επιλογές αυτές έχουν ποσοστά πάνω από 7% -10% με πρώτη επιλογή το «όλα» 11% και δεύτερη τα «κουστούμια» 10%.

Δεν υπήρξε κάτι που δεν άρεσε στους μαθητές (το 81%, εκφράστηκε θετικά) καθώς τρία στα τέσσερα παιδιά (74%) θα παρακολουθούσαν ξανά την ίδια παράσταση.

Το ίδιο ποσοστό παιδιών (περίπου 72%) θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν μια παρόμοια παράσταση. Η επίδραση του προγράμματος φαίνεται καθαρά και στην επόμενη ερώτηση για το «ποιο είδος παράστασης θα προτιμούσαν να παρακολουθήσουν, εφόσον διοργανωνόταν από το σχολείο παρόμοια δραστηριότητα». Εδώ η παράσταση όπερας με 22,4% φαίνεται να εισέρχεται στο πεδίο επιλογών των μαθητών και να συναγωνίζεται τα υπόλοιπα και πιο οικεία είδη θεαμάτων (μουσική συναυλία 34% θεατρική παράσταση 28%, παράσταση χορού 11%). Επίσης, πολύ υψηλό ποσοστό παιδιών (82%) δήλωσε πως θα επιθυμούσε -μάλλον θα επιθυμούσε, μια διοργάνωση όπερας οργανωμένη με συμμαθητές και δασκάλους στο σχολείο.

Σχεδόν όλα τα παιδιά (95%) συζήτησαν με τους δασκάλους τους την εμπειρία που βίωσαν με την Εθνική Λυρική Σκηνή, ενώ πάνω από εννέα στα δέκα παιδιά (94,84%) θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν μια παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή.

Από τους μαθητές που απάντησαν στα ερωτηματολόγια το 90% δήλωσε πως συμμετείχε στο διαδραστικό εργαστήριο, ενώ το 10% πως δεν συμμετείχε (Σχ. Έτος υλοποίησης παράστασης 2014-2015 καθώς οι μαθητές του προηγούμενου σχολικού έτους έχουν πάρει απολυτήριο).

Από τους μαθητές που συμμετείχαν στο διαδραστικό εργαστήριο:

- οι περισσότεροι συμμετείχαν στην χορωδία (41%) και στην προετοιμασία ή κατασκευή σκηνικών αντικειμένων 20%,
- από τα επαγγέλματα της όπερας, μεγαλύτερη εντύπωση έκανε το επάγγελμα του μονωδού και του χορευτή με 23%.
- σε εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό 97% φαίνεται ότι πραγματικά ενθουσίασε τους μαθητές η συμμετοχή τους στην παράσταση (η ερώτηση είναι διατυπωμένη έτσι ώστε να μπορούν να απαντούν ελεύθερα και χωρίς το προσωπικό στοιχείο –πόσο άρεσε στους συμμαθητές σου...).
- οι μαθητές θεωρούν η παράσταση άρεσε στον ίδιο βαθμό και στα δύο φύλλα
- η συμπεριφοράς της ομάδας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής προς τα παιδιά ήταν εξαιρετική.

Η πλήρης αποδελτίωση των ερωτηματολογίων παρατίθεται στο Παράρτημα της μελέτης

3.8.2 Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Δασκάλων

Το δείγμα της έρευνας ανήλθε στους 91 δασκάλους, εκ των οποίων το 68,89% ήταν γυναίκες και το 31,11% άνδρες. Κατά την έρευνα οι δάσκαλοι κλήθηκαν να μεταφέρουν εκτός από τη δική τους άποψη και την άποψη, στάσεις, συμπεριφορές κλπ των μαθητών τους. Η βαθμολογία που θα έδιναν οι δάσκαλοι στην παράσταση είναι άριστα (βαθμός 9 και 10 από το 86%), ενώ, ως προς την επιλογή του έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» οι απαντήσεις ήταν μόνο θετικές, η διασκευή του θεωρείται καταλληλότερη για την έκτη και πέμπτη τάξη (31% και 28% αντίστοιχα) ενώ θεωρούν ότι επέτρεπε τη διαδραστικότητα (92%) με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης.

Ως προς την εκπλήρωση των προσδοκιών τους το 71% απάντησε πως η παράσταση ήταν «καλύτερη από ότι περίμεναν».

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου και της παράστασης καλύφθηκαν πλήρως, με το ίδιο ποσοστό 93%, όπως πλήρης ήταν και η ικανοποίηση των δασκάλων από τη πραγματοποίηση της παράστασης κατά 80% και αρκετά κατά 19%.

Οι ίδιοι οι δάσκαλοι γνώρισαν καλύτερα το μηχανισμό της όπερας (80%), απέκτησαν επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» των μουσικό-θεατρικών παραστάσεων (πλήρως κατά 63% και εν μέρει κατά 35%) την οποία και θα μπορούσαν να μεταφέρουν (πλήρως το 47% και εν μέρει το 46%). Η συνεργασία των δασκάλων με την Εθνική Λυρική Σκηνή κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της οργάνωσης της παράστασης καθώς και κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου ήταν πολύ καλή, (ποσοστά 88%), η συμπεριφορά δε των συντελεστών της παράστασης απέναντι στους εκπαιδευτικούς, χαρακτηρίζεται πάρα πολύ θετικά (συνεργάσιμοι- φιλικοί 95%).

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού πακέτου με στόχο τη προετοιμασία της παράστασης είναι θετική ποσοστό 87%, ενώ, για την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων από τους ίδιους τους δασκάλους είναι πολύ θετική 94%. Η μεγάλη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών (85%) χρησιμοποίησε το υλικό στην τάξη.

Οι δάσκαλοι πληροφορήθηκαν (ποσοστό 67%) στο διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος και αναζήτησαν πληροφορίες. Οι οκτώ στους δέκα θεωρούν ότι υπάρχει πληρότητα των πληροφοριών (81%) τις οποίες κάποιος τις προσεγγίζει εύκολα (83%).

Η συμπεριφορά των συντελεστών της παράστασης απέναντι στους μαθητές ήταν άψογη (99%).

Η μεγάλη πλειοψηφία των δασκάλων (85,71%) θεωρεί πως η γνωριμία των μαθητών με τα μουσικά όργανα ωφέλησε σε πολύ μεγάλο βαθμό, όπως και η γνωριμία τους με τα επαγγέλματα του θεάτρου (Πολύ-Αρκετά: 100%). Επίσης (κατά τους δασκάλους) ο βαθμός ικανοποίησης των μαθητών από τη συμμετοχή τους στην οργάνωση της παράστασης ήταν 100% (πολύ 84%, αρκετά 16%), όπως και από την πραγματοποίηση της παράστασης (πολύ 85%, αρκετά 15%). Ο βαθμός ικανοποίησης των μαθητών από το περιεχόμενο του έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» ήταν επίσης πολύ υψηλός (πολύ 82%, αρκετά 18%).

Από τα επαγγέλματα της όπερας τους μαθητές εντυπωσίασαν περισσότερο αυτό του μονωδού με 25%, του μαέστρου με 21%, του χορευτή με 15%.

Η αντίδραση των μαθητών κατά την εξαγγελία του προγράμματος ήταν σίγουρα θετική σε ποσοστό 78% με χαρά και ενδιαφέρον / απορίες για το είδος (όπερα).

Οι μαθητές μετά την παράσταση ζήτησαν να γίνουν συζητήσεις στις τάξεις σε υψηλό ποσοστό (79%). Θέματα της συζήτησης ήταν, ο σχολιασμός της παράστασης, οι εντυπώσεις τους, τα επαγγέλματα της όπερας και τα μουσικά όργανα.

Μετά τη λήξη του προγράμματος οι δάσκαλοι χρησιμοποίησαν το υλικό στην τάξη σε ποσοστό 50%, ενώ το 71% αυτών πραγματοποίησαν κάποια σχετική δραστηριότητα στην τάξη με αφορμή την παράσταση. Οι δραστηριότητες που ακολούθησαν στην τάξη μετά την παράσταση ήταν ποικίλες και

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

δημιουργικές και αφορούσαν ζωγραφική, χειροτεχνία/κολλάζ, το θέατρο, άλλες όπερες, μουσική, έκθεση ιδεών κλπ.

Τα σχόλια των μαθητών για την παράσταση ήταν γεμάτα συναισθήματα όπως, υπέροχη, καταπληκτική, να επαναληφθεί.

Οι δάσκαλοι,θα πρότειναν σε ποσοστό 95%, τη συνέχιση παρόμοιων προγραμμάτων στα σχολεία κατά τα επόμενα χρόνια και θα παρακολουθούσαν οι ίδιοι,σε ποσοστό 92%, μια παράσταση της ΕΛΣ.

Η υποστήριξη που χρειάστηκαν οι δάσκαλοι κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας ήταν,να διατεθούν σε αυτούς περισσότερες διδακτικές ώρες. Η συμμετοχή των ειδικοτήτων του μουσικού και του θεατρολόγου του σχολείου ήταν σημαντικότερη μετάδοση των απαιτούμενων γνώσεων. Πολύ ικανοποιητική αποδείχτηκε η οργάνωση του προγράμματος από την Εθνική Λυρική Σκηνή.

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσε πως μέσω του προγράμματος, αποκόμισε γνωριμία με την όπερα, ήταν κέρδος η συμμετοχή του την προετοιμασία & παράσταση όπως ο επαγγελματισμός στη οργάνωση και υλοποίηση και το εργαστήρι και η γιορτινή ατμόσφαιρα στο σχολείο.

Για τη βελτίωση του προγράμματος οι δάσκαλοι θα πρότειναν τη συμμετοχή όλου του σχολείου σε αυτό σε ποσοστό 55%, ότι είναι πολύ προσεγγμένο και δε χρειάζεται βελτίωση σε ποσοστό 23% και στους χώρους φιλοξενίας των δράσεων 11%.

Οι δάσκαλοι θεωρούν ότι το δυνατότερο σημείο του Προγράμματος ήταν η παράσταση σε ποσοστό 37%, η δυνατότητα των μαθητών να συμμετέχουν στην δημιουργία ενδυμάτων και τμήματος των σκηνικών της παράστασης 29%,το διαδραστικό του κομμάτι 20%. Επίσης, δυνατό σημείο είναι η άρτια οργάνωση και ο επαγγελματισμός των συντελεστών του προγράμματος σε ποσοστό 10%.

3.8.3 Ερωτηματολόγια Εκπαιδευτικών-Διευθυντών

Το δείγμα της έρευνας ανήλθεσε 35 διευθυντές εκ των οποίων το 62,86% είναι άνδρες και το 37,41% γυναίκες. Οι διευθυντές όπως και οι δάσκαλοι μετέφεραν απόψεις και συμπεριφορές και των μαθητών τους. Η βαθμολογία που θα επέλεγαν για την παράστασή του προγράμματος της ΕΛΣ είναι άριστη καθώς το εννέα επέλεξε το 8% και το δέκα το 88%. Παρομοίως η επιλογή του συγκεκριμένου έργου θεωρείται σίγουρα καμιάλλον σωστή χωρίς να υπάρχουν αρνητικές απόψεις. Η διασκευή του έργου ήταν καλύτερα προσαρμοσμένη για την πέμπτη (24%) και έκτη τάξη (25%) χωρίς να θεωρείται ακατάλληλη για τις άλλες τάξεις. Ο αριθμός των δασκάλων που συμμετείχαν στην προετοιμασία της παράστασης κυμαίνεται από σχολείο σε σχολείο με υψηλότερα ποσοστά στις επιλογές τους έξι, επτά και τρεις δασκάλους. Ενεργητικότερη συμμετοχή είχαν οι θεατρολόγοι και οι μουσικοί των σχολείων. Την παράσταση παρακολούθησαν περισσότερες γυναίκες (72%) απ' ό,τι άνδρες (28%) εκπαιδευτικοί.

Με βάση το φύλο, ο αριθμός των αγοριών που παρακολούθησε την παράσταση ήταν ελαφρώς μεγαλύτερος κοριτσιών ενώ το αντίθετο κατέγραψαν οι διευθυντές στη συμμετοχή των μαθητών στο διαδραστικό εργαστήριο (51% -49% και αντιστρόφως).

Η διασκευή του έργου επέτρεπε τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και τη συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης (Σίγουρα-Μάλλον Ναι 100%). Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε ότι η παράσταση ήταν καλύτερη από ό,τι περίμενε (86%), ενώ το 14% θεώρησε πως η παράσταση ήταν περίπου όπως την περίμεναν.

Από την υλοποίηση του διαδραστικού εργαστηρίου στο σχολείο τους, την πραγματοποίηση της παράστασης και την κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων του προγράμματος η ικανοποίηση των διευθυντών ήταν πλήρης χωρίς να υπάρχουν αρνητικές απόψεις.

Το 86% περίπου των διευθυντών θεωρούν ότι η επικοινωνία με την ΕΛΣ για την προετοιμασία της υλοποίησης του Προγράμματος ήταν πολύ καλή-καλή, ενώ το 11% κακή όπως και η συνεργασία στο στάδιο οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου όπου το πολύ καλή-καλή συγκεντρώνει ποσοστό 88% και το κακή 11%.

Οι συντελεστές της παράστασης ήταν σε πολύ μεγάλο βαθμό συνεργάσιμοι και φιλικοί (97,1% και 94,1% αντίστοιχα).

Το εκπαιδευτικό μουσικό-θεατρικό υλικό που παρέλαβαν τα σχολεία κρίθηκε άριστο (83%), βοήθησε τους εκπαιδευτικούς στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων (96%) όπως και στην προετοιμασία των μαθητών για την παράσταση (97%). Οι δάσκαλοι χρησιμοποίησαν το εκπαιδευτικό υλικό του Προγράμματος στην τάξη (100%).

Οι διευθυντές γενικά πληρογήθηκαν στο διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος (94%), θεωρούν ότι έχει πληρότητα πληροφοριών (76% τις οποίες μπόρεσαν να προσεγγίσουν εύκολα και αποτελεσματικά (76%).

Οι συντελεστές της παράστασης απέναντι στους μαθητές ήταν απόλυτα συνεργάσιμοι, μεταδοτικοί, αλλά και φιλικοί όπως απόλυτα συνεργάσιμοι και φιλικοί ήταν και με τους εκπαιδευτικούς (ποσοστά του «σίγουρα/μάλλον ναι» 100%).

Οι μαθητές ωφελήθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη γνωριμία τους με τα μουσικά όργανα όπως και από την γνωριμία τους με τα επαγγέλματα του θεάτρου (100%). Απόλυτα θετική άποψη είχαν όλοι οι ερωτηθέντες για την ικανοποίηση των μαθητών από τη συμμετοχή τους στην οργάνωση της παράστασης.

Οι μαθητές έμειναν απόλυτα ικανοποιημένοι από την συμμετοχή τους στην πραγματοποίηση της παράστασης. Το 74% των ερωτηθέντων διευθυντών δήλωσε πως οι μαθητές έμειναν πολύ ικανοποιημένοι από το περιεχόμενο του έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» και το 26% «αρκετά»..

Το 91% περίπου των διευθυντών θεωρεί ότι υπήρξαν διαφορές στα χαρακτηριστικά της συμμετοχής μεταξύ των μαθητών που συμμετείχαν διαδραστικά και όσων απλά παρακολούθησαν την παράσταση. Οι διαφορές εντοπίστηκαν στο ενδιαφέρον στην παρακολούθηση.

Το σύνολο των διευθυντών απάντησε πως οι εκπαιδευτικοί έμειναν απόλυτα ικανοποιημένοι-αρκετά ικανοποιημένοι από τη διασκευή του έργου (86% και 14% αντίστοιχα), όπως και από τη συμμετοχή τους στην οργάνωση της παράστασης με ίδια ποσοστά.

Γενικά τα σχολεία δεν χρειάστηκαν μεγάλη υποστήριξη κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας τους για το πρόγραμμα ωστόσο ένα σεβαστό ποσοστό περίπου 29% χρειάστηκε. Όπου χρειάστηκε αφορούσε, είτε στην αίθουσα και στον εξοπλισμό της, είτε στην παροχή διευκρινήσεων από την Εθνική Λυρική Σκηνή για το Πρόγραμμα.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου χρειάστηκε τροποποιήσεις «πολύ» και «αρκετά» σε ποσοστό 23%.

Η συντριπτική πλειοψηφία των Διευθυντών(97,1%) σίγουρα θα ήθελε να συνεχιστούν παρόμοια προγράμματα, ενώ το 94,2 % σίγουρα θα ήθελε να παρακολουθήσει μία παράσταση στην ΕΛΣ.

Για τη βελτίωση του προγράμματος θεωρούν πως θα πρέπει, α. να αυξηθεί η διάρκεια του προγράμματος και β. η ενημέρωσή τους.

Ως προς το τι αποκόμισε το σχολείο από το Πρόγραμμα οι διευθυντές θεωρούν ότι ήταν: η επαφή και γνωριμία των μαθητών με ένα νέο είδος θεάτρου και μουσικής όπως η όπερα (43%) και τα συναισθήματα των μαθητών.

Το Πρόγραμμα σύμφωνα και με τις απαντήσεις των διευθυντών θα μπορούσε να αποτελέσει ένα νέο διδακτικό εργαλείο για τους μουσικούς και θεατρολόγους των σχολείων (70%), ενώ παράλληλα θα μπορούσε να συνδεθεί και με άλλα μαθήματα.

Οι διευθυντές θεωρούν πιο σημαντικά ή καινοτομικά στοιχεία του Προγράμματος τη βιωματική εμπειρία, τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την επαφή με τους συντελεστές και τα επαγγέλματα της όπερας.

3.8.4 Ερωτηματολόγια Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων

Το δείγμα της έρευνας σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων για το Πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής «Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία» ανέρχεται στα 5 ερωτηματολόγια σε σχολεία από διαφορετικές περιοχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό των προέδρων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι γυναίκες (80%) και το υπόλοιπο 20% άνδρες. Το σύνολο των ερωτηθέντων έκρινε την επιλογή του έργου κατάλληλη για τα παιδιά και ότι υπήρξε διαδραστικότητα με τους μαθητές κατά την προετοιμασία και τη συμμετοχή τους στην παράσταση γεγονός που εισέπραξαν θετικά οι μαθητές των σχολείων.

Η προετοιμασία της παράστασης αποτέλεσε θέμα συζήτησης στο σπίτι, όπως και το διαδραστικό εργαστήρι. Αντικείμενο των συζητήσεων ήταν η «μεταμόρφωση» των ηθοποιών με το μακιγιάζ, η ορχήστρα και τα μουσικά όργανα. Ως προς το διαδραστικό εργαστήρι συζήτησαν τη γνωριμία των παιδιών με τα μουσικά όργανα και τη συμμετοχή τους στην παράσταση.

Όλοι οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων κλήθηκαν να παρακολουθήσουν την παράσταση και όλοι επίσης θεωρούν ότι η παράσταση αποδείχθηκε καλύτερη από ότι περίμεναν όπως και τα παιδιά τους.

Κατά τους εκπροσώπους των συλλόγων ο βαθμός ωφέλειας για τους μαθητές που είχε η γνωριμία με τα μουσικά όργανα και με τα επαγγέλματα του θεάτρου ήταν εξαιρετικά υψηλός.

Οι μαθητές ήταν πολύ ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή τους τόσο στην οργάνωση της παράστασης όσο και στην πραγματοποίηση της παράστασης. Έμειναν δε πλήρως ικανοποιημένοι από το περιεχόμενο του έργου το 80%, ενώ οι οκτώ στους δέκα μαθητές συζήτησε για την παράσταση στο σπίτι του.

Τα θέματα που συζήτησαν τα παιδιά επικεντρώθηκαν στα συναισθήματά τους, στη διαφορετικότητα των τραγουδιών και της όπερας. Οι μαθητές αναφέρθηκαν στην παράσταση με πλήθος θετικών επιθέτων, ενθουσιάστηκαν, συναρπαστική, διασκεδαστική. Οι ίδιοι οι γονείς τόνισαν την σπουδαιότητα και χρησιμότητα της παράστασης για τα παιδιά ως ερέθισμα για το μέλλον.

Οι σύλλογοι υποστήριξαν το Πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής σε με ποικίλους τρόπους όπως: μέσω της ενημέρωσης των γονέων για το Πρόγραμμα, την ευαισθητοποίηση των μαθητών, παρέχοντας φιλοξενία, δημιουργώντας αφίσες προώθησης, με αναμνηστικά στους συντελεστές της παράστασης.

Οι σύλλογοι θα πρότειναν τη συνέχιση παρόμοιων προγραμμάτων στο σχολείο τους. Ως δυνατότερο σημείο του προγράμματος θεωρούν την παράσταση και τη διαδραστική εκπαιδευτική διαδικασία του προγράμματος. Η παράσταση για τους οκτώ στους δέκα ερωτηθέντες αποτέλεσε ένα σημαντικό τοπικό γεγονός καθώς ήταν κύριο θέμα συζήτησης και προβολής από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Το πρόγραμμα χαρακτηρίστηκε «Εμπειρία ζωής και για τα παιδιά και για μάς». Οι λέξεις που θα χαρακτήριζαν το πρόγραμμα είναι: αξιόλογο, ενδιαφέρον και σημαντικό. Τέλος το 80% θα ήθελε σίγουρα να παρακολουθήσει μια παράσταση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, ενώ το 20% μάλλον θα παρακολουθούσε.

3.8.5 Ερωτηματολόγια Συντελεστών ΕΛΣ

Η γενική εντύπωση των στελεχών της ΕΛΣ από πορεία του προγράμματος «Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία» κατά τον κύκλο Παραστάσεων Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014 είναι εξαιρετική και απολύτως θετική. Χαρακτηρίζεται επιτυχημένο, με μια πολύ προσεγμένη διασκευή για τα παιδιά. Έκανε πολύ καλή εντύπωση και κυρίως για την άψογη οργάνωση.

Η πλειοψηφία αναφορικά με την οργάνωση των περιοδίων θεωρείται επιτυχημένη σε ποσοστό 75%. Τα αρνητικά σχόλια αφορούσαν κυρίως την απόσταση μερικών ξενοδοχείων από το κέντρο και συνεπώς υπήρξε κάποιες φορές δυσκολία μεταφοράς, και σχετικά με την μη έγκαιρη ενημέρωση ορισμένων αλλαγών στο πρόγραμμα. Κατά τα άλλα τα θετικά σχόλια αφορούν τον επαγγελματισμό και την άψογη οργάνωση καθώς και ότι ό κάθε ένας στο είδος του συνολικά ο ένας αλληλοσυμπλήρωνε τον άλλο.

Το εκπαιδευτικό έργο που προσέφερε το πρόγραμμα στους μαθητές από τη συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων είχε πολύ υψηλή βαθμολογία (100%), ενώ αντίστοιχα στους δασκάλους 75%. Οι εκπαιδευόμενοι μαθητές έδειξαν ενθουσιασμό, διάθεση συμμετοχής, προσοχή και συγκέντρωση. Φάνηκε ότι αγάπησαν περισσότερο το σχολείο τους. Το πρόγραμμα αποτελεί φάρο πολιτισμού, καινοτομία για το σχολείο πέρα από κάθε προσδοκία. Κάποιοι ανέφεραν ότι συντελεί κοινωνική και πολιτιστική προσφορά. Αντιστοίχως για την προσφορά του προγράμματος στους εκπαιδευτικούς, συγκεντρώθηκε χαμηλότερη βαθμολογία διότι σε κάποιες περιοχές οι εκπαιδευτικοί δεν ήταν πλήρως ενημερωμένοι με αποτέλεσμα να μην έχουν πλήρη εικόνα για τις δράσεις.

Τα χαρακτηριστικά της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών στο διήμερο της παρουσίας στα σχολεία είναι κυρίως ενθουσιασμός, χαρά συγκίνηση και αγάπη. Η φιλοξενία σε ορισμένα μέρη ήταν απερίγραπτη, ενώ σε κάποια άλλα μάλλον αδιάφοροι, αλλά οι περιπτώσεις αυτές ήταν ελάχιστες. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το λογότυπο της ΕΛΣ προκαλούσε δέος.

Οι εκπαιδευόμενοι μαθητές στο διήμερο της παρουσίας της ομάδας στα σχολεία έδειξαν ενθουσιασμό, χαρά, περιέργεια, ανυπομονησία, πρόθυμα να συμμετέχουν και αγάπη. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι «μας αγκάλιασαν και μας λάτρεψαν» δημιουργήθηκαν συνεπώς συναισθήματα και από τις δύο πλευρές.

Η «τοπικές κοινωνίες» υποδέχτηκαν την ΕΛΣ κάποιες φορές διστακτικά στην αρχή και απορημένοι για αυτό που θα ακολουθούσε, αλλά στη συνέχεια, όλοι ήταν ενθουσιασμένοι από το πρόγραμμα. Η πλειοψηφία εξέφρασε την χαρά και τον ενθουσιασμό της, ήταν έτοιμοι να συνεργαστούν με τους συντελεστές, να τους γνωρίσουν και να συμβάλλουν βοηθητικά στο έργο τους. Η τοπική κοινωνία ήταν πολύ φιλόξενοι και ευγνώμονες ανυπομονώντας για μια μελλοντική συνεργασία.

Ως ισχυρά σημεία του προγράμματος θεωρείται η διαδραστικότητα των μαθητών με όλους τους συντελεστές και η συνεργασία με τους μουσικούς, η καινοτομία του προγράμματος και η άψογη οργάνωση και επαγγελματισμός. Κάποια σχόλια αναφέρουν ότι δημιουργείται ένα καινούριο κοινό για την όπερα. Τα αδύναμα σημεία αφορούν τις συνεχείς μετακινήσεις αλλά κατανοείται η φύση του προγράμματος, ίσως η ποιότητα κάποιων από τα ξενοδοχεία και τέλος και σημαντικότερα ότι θα έπρεπε να υπάρχει επιπλέον χρόνος για συζήτηση μαθητών και συντελεστών μετά την παράσταση αφού τότε τους δημιουργούνται και άλλες απορίες σχετικά με την όπερα.

Για την συντριπτική πλειοψηφία σημαντικά προβλήματα κατά τη περιοδεία σε σχέση με την ειδικότητα/εργασία τους δεν υπήρξε. Θεωρείται ότι η εμπειρία των προηγούμενων κύκλων συνέβαλλε σε αυτό και ακόμη και τα μικρής φύσεως προβλήματα που αναπάντεχα συμβαίνουν, αντιμετωπίστηκαν άμεσα χωρίς να δημιουργήσουν θέμα.

Το 100% των ερωτώμενων θα πρότεινε τη συνέχιση του Προγράμματος, σχολιάζοντας ότι θα έπρεπε να υπήρχε αλλά και να συνεχιστεί να υπάρχει ως δράση και πρακτική.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την υλοποίηση της πράξης προτείνεται να αξιοποιηθεί στο μέλλον, από την ΕΛΣ, με τη συνέχιση - καθιέρωση του εκπαιδευτικού έργου όχι μόνο στα δημοτικά αλλά και σε άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης και το άνοιγμα του θεάτρου της ΕΛΣ στα σχολεία. Προτείνεται η

επέκτασή του και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και ιδρύματα αφού η ΕΛΣ έχει το εργατικό δυναμικό και την οργανωτική εμπειρία. Αν και κατανοείται ο προβληματισμός της χρηματοδότησης.

Το πρόγραμμα θα μπορούσε, ενδεχόμενα, να βελτιωθεί με την επιμήκυνση του σε διάρκεια προσθέτοντας μια ακόμη ημέρα ή χρόνο συνεντεύξεων μετά την παράσταση. Επισημάνθηκε η αποφυγή συνεχών αλλαγών του καστ και του μαέστρου διότι θεωρείται ότι έτσι θα υπάρχει καλύτερο «δέσιμο» μεταξύ των συντελεστών. Τέλος η κυριότερη πρόταση είναι να υπάρχει κάποιου τύπου δημοσιότητα μέσω προβολής σε τοπικά ΜΜΕ με δελτία τύπου ή/και οργάνωση φιλανθρωπικών παραστάσεων στις εκάστοτε περιοχές. Γενικά η γνώμες όμως είναι ότι το πρόγραμμα λειτουργεί άψογα.

Αναφορικά με τη διαφοροποίηση μεταξύ του Β και Α κύκλου παραστάσεων θεωρείται ότι δεν υπήρξε σημαντική διαφοροποίηση και υπογραμμίζεται ότι σταδιακά το πρόγραμμα βελτιώνονταν και εξελισσόταν σε όλους τους τομείς.

Τέλος, οι συντελεστές ένιωσαν περήφανοι και ενθουσιασμένοι για την συμμετοχή τους σε ένα τόσο καινοτόμο και οργανωμένο πρόγραμμα, πρωτόγνωρο για την ελληνική κοινωνία. Διέκριναν την πολιτιστική συνεισφορά στον απλό κόσμο και επιδοκίμασαν τον επαγγελματισμό που επέδειξαν όλοι οι συμμετέχοντες.

3.9 Παρουσίαση Συνεντεύξεων

3.9.1 Στελέχη ΕΛΣ

Για την συλλογή των ποιοτικών κυρίως στοιχείων του έργου πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις, με τον υπεύθυνο και μέλη της ομάδας έργου, τους υπεύθυνους των πράξεων και των υποέργων και με άλλα στελέχη της ΕΛΣ που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και εφαρμογή του προγράμματος. Από την αποδελτίωση των συνεντεύξεων προκύπτουν τα ακόλουθα:

Για το σχεδιασμό του προγράμματος και το πέρασμα από την ιδέα στην οργάνωση και υλοποίηση θα μπορούσε κάποιος να διακρίνει τρεις σημαντικούς άξονες: καθορισμός εκπαιδευτικού περιεχομένου, έργο διασκευή, επιλογή συνεργατών.

Η ιδέα «αγκαλιάστηκε» από τη διεύθυνση της ΕΛΣ και για την υλοποίηση του προγράμματος ενεργοποιήθηκε το σύνολο σχεδόν των στελεχών της καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες. Όλοι εργάστηκαν συντονισμένα στους ρυθμούς που επέβαλε το πρόγραμμα, γεγονός που θεωρείται βάση της μεγάλης επιτυχίας. Υπήρξε ανάγκη προσαρμογής όλων στις ανάγκες του έργου από το λογιστήριο μέχρι τη Δ/νση προσωπικού. Ενεπλάκησαν όλοι τηρήθηκαν τα χρονοδιαγράμματα τόσο στις παραστάσεις όσο και στα διαχειριστικά.

Το συγκεκριμένο έργο «Ο κουρέας της Σεβίλλης» επελέγη ως το καταλληλότερο, επειδή θεωρείται ένα από τα πιο γνωστά έργα, είναι εύκολα αφομοιώσιμο ενώ παράλληλα περιέχει αντιπροσωπευτική μουσική λυρικού θεάτρου. Μετά από συζήτηση αποφασίστηκε να γίνει διασκευή του έργου προσαρμοσμένη στην ηλικιακή κατηγορία που απευθύνεται το πρόγραμμα. Η διασκευή θεωρήθηκε απόλυτα επιτυχής. Η διαδραστικότητα με τους μαθητές κατά το διήμερο της υλοποίησης σε κάθε σχολείο, η προετοιμασία των μαθητών στο εργαστήριο κατά την πρώτη ημέρα του διημέρου αυτού καθώς και η συνολικότερη προετοιμασία τους από τους εκπαιδευτικούς τους το δίμηνο που προηγήθηκε, έβαλε στέρεες βάσεις σε μια σφαιρική εκπαιδευτική προσέγγιση.

Απόλυτη με οργάνωση από την αρχή του προγράμματος μέχρι το τέλος. Εξαιρετική η επαφή με τους συντελεστές. Αλλά ένα από τα πιο πετυχημένα προγράμματα

Κατά την οργάνωση δεν υπήρξαν ιδιαίτερες δυσκολίες. Εάν υπήρξαν προβλήματα βρισκόντουσαν λύσεις άμεσα χωρίς να δυσκολεύουν το έργο των υπόλοιπων συντελεστών κυρίως λόγω των προηγούμενων χρόνων που υλοποιήθηκε το πρόγραμμα. Όλοι ήταν απόλυτα προετοιμασμένοι. Το πρόγραμμα σχολιάστηκε από την συντριπτική πλειοψηφία ως άψογα οργανωμένο, καινοτόμο και επισημάνθηκε η

διάδραση και το βιωματικό στοιχείο, η επαφή δηλαδή με τα παιδιά ως το σημαντικότερο εργαλείο που έχουν στην διάθεσή τους για την επαφή της κοινωνίας με την όπερα, και δει με τα μικρής=ς ηλικίας παιδιά.

Το καλά δομημένο τεχνικό δελτίο βοήθησε στην υλοποίηση του προγράμματος. Υπήρξε αμέριστη συμπαράσταση της ΕΥΔ του ΥΠΑΙΘ, ΥΠΠΟ και ΕΥΤΟΠ καθώς και από την πολιτεία στην επίλυση προβλημάτων.

Η συνεργασία με τα στελέχη του ΥΠΕΠΘ ήταν άψογη τόσο στα διοικητικά θέματα όσο και στα οργανωτικά με αποτέλεσμα το έντονο ενδιαφέρον από τα σχολεία για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Κατά την υλοποίηση το πρόγραμμα «απογειώθηκε». Η παράσταση έγινε απόλυτα αποδεκτή από την κοινωνία. Για τους συντελεστές το πρόγραμμα είχε φανταστικό ρυθμό, και όλοι επέδειξαν άψογο επαγγελματισμό. Τα άτομα που ήταν συνολικά στα σχολεία είχαν πολύ καλή συνεργασία μεταξύ τους. Οι μαθητές προετοιμάστηκαν σωστά την πρώτη μέρα εκπαίδευσης και η εκπαίδευση τους ήταν ουσιαστική και ολοκληρωμένη.

Το πρόγραμμα είχε τεράστια επιτυχία και απήχηση τόσο στην επαρχία όσο και στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Ο πολυμελής θίασος και το όνομα της ΕΛΣ προκαλούσε ρίγη ευτυχίας και ανυπομονησίας. Η προσέλευση στην πόλη ήταν γεγονός αυτό καθ' αυτό. Θεωρείται, από τα στελέχη, πολύ σημαντικό γεγονός το να πάει η Λυρική στην περιφέρεια διότι φέρνουν όχι μόνο τα παιδιά αλλά και ολόκληρη την κοινωνία σε επαφή με το είδος του λυρικού θεάτρου καταρίπτοντας τον μύθο ότι η όπερα είναι «περίεργες φωνές από μεγάλους και παχουλούς ανθρώπους».

Στη μεγάλη πλειοψηφία υπήρξε ενδιαφέρον από τους εκπαιδευτικούς και περισσότερο από αυτούς των ειδικοτήτων. Σε κάθε σχολείο ήταν πλήρως προετοιμασμένοι και είχαν ακολουθήσει πιστά τις οδηγίες που τους είχαν δοθεί, πολλές φορές προετοιμάζοντας και κάτι επιπλέον, βάζοντας το στίγμα της περιοχής.

Κάποιες φορές υπήρξαν προβλήματα κατά την υλοποίηση ιδιαίτερα με τις αίθουσες της παράστασης όπου καμιά φορά τελευταία στιγμή έπρεπε να αλλάξει ώστε να πληροί τις προϋποθέσεις. Όμως ούτε αυτό συντέλεσε στο να δημιουργηθεί πρόβλημα λόγω της απόλυτης οργάνωσης και διορατικότητας των αρμόδιων.

Το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, του έργου δεν ήταν καθόλου περίπλοκο άσχετα από τον μεγάλο αριθμό των εμπλεκόμενων ατόμων. Δεν υπήρξε διοικητικό πρόβλημα. Δεν υπήρξε κανένα πρόβλημα με καθυστερήσεις στις πληρωμές των συντελεστών. Η κατανομή των πόρων βοήθησε αν και δεν υπήρξαν ανάγκες που δεν κατέστη δυνατό να καλυφθούν. Αυτό έγινε κυρίως λόγω του ότι ήταν όλοι προετοιμασμένοι και είχαν την παρελθοντική εμπειρία.

Υπήρξαν πολλές οπτικές ως προς το ποιο ήταν το ισχυρό και ποιο το σημείο του προγράμματος κατά τη περιοδεία. Ισχυρά σημεία θεωρήθηκαν: το διαδραστικό τμήμα –η πρώτη μέρα, ο ενθουσιασμός η αποδοχή του προγράμματος από τα παιδιά, το υλικό προς τα σχολεία, η πολύ μεγάλη διαφήμιση της ΕΛΣ, το ότι αναπτύσσεται ένα νέο κοινό για την όπερα, το ολοκληρωμένο πρόγραμμα, η επικοινωνία με τα παιδιά, η παράσταση, ο τρόπος που τραγουδούν οι μονωδοί, ο συνδυασμός των τεχνών και των επαγγελματιών για το ανέβασμα μιας παράστασης

Η ανάγκη της επαρχίας για τέτοιου είδους πράξεις φάνηκαν τόσο από τα ευχαριστήρια γράμματα και επιστολές που κατέφθαναν στην Λυρική, αλλά και από τις δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Λέξεις που συναντώνται σε κάθε συνέντευξη:

- Ενθουσιασμός
- Χαρά
- Καινοτομία
- Πρωτόγνωρο
- Αξιόλογο
- Οργανωμένο
- Όλα ομαλά
- Διάδραση
- Συμμετοχή
- Συνεργασία
- Εκπαιδευτικό
- Αγάπη
- Μεγαλύτερη συμμετοχή σχολείων
- Αύξηση διάρκειας
- **ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΙ**

Αδύναμα σημεία γενικότερα δεν υπήρξαν. Σαν αδύναμο σημεία μόνο αναφέρεται συνεχώς η μικρή διάρκεια του προγράμματος στα σχολεία, το φυσικό αντικείμενο δηλαδή, προτείνεται η επιμήκυνση του προγράμματος είτε χρονικά μέσα στις δύο μέρες είτε συμπλήρωση μίας ακόμη ημέρας και φυσικά η συνέχισή του σαν καλής πρακτικής τα επόμενα χρόνια.

Ήδη το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των πράξεων έχει ολοκληρωθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα.

Ακολουθώς σταχυολογούνται ορισμένα σχόλια – παρατηρήσεις – προτάσεις:

- Μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα που να απευθύνονται και σε μαθητές γυμνασίου/λυκείου και ενδεχομένως να αξιοποιηθούν στοιχεία του για ενσωμάτωση στην διδακτική ύλη των σχολείων.
- Εξαιρετικό από τα σημαντικότερα έργα στην Ελλάδα. Εξαιρετική η προσαρμογή του έργου.
- Τα παιδιά πήραν σε βάθος πληροφόρηση για ότι τα απασχολούσε σχετικά με τα επαγγέλματα π.χ. έτη σπουδών, εξάσκηση και για τα όργανα και από τους μονωδούς. Ενθουσιώδης υποδοχή.
- Έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά να καταλάβουν το είδος. Ακρογωνιαίος λίθος η διαδραστικότητα. Απόλυτη η επιτυχία του εκπαιδευτικού έργου. Έμαθαν πολλά και οι δάσκαλοι από την εμπειρία αυτή.
- Τεράστιο εκπαιδευτικό έργο
- Συγκινητική η ανταπόκριση του κόσμου -μη μας ξεχάσετε, να ξανάρθετε
- Αποστολή ευχαριστηρίων επιστολών και ζωγραφιών από τα παιδιά
- Συνεχής ενημέρωση μέσω κοινωνικών δικτύων
- Για εμάς που δεν ακολουθούσαμε η απήχηση του προγράμματος έγινε κατανοητή από τις αντιδράσεις των εκπαιδευτικών
- Εισπράξαμε τα καλύτερα σχόλια από όλους για το πρόγραμμα, είναι κάτι ιδιαίτερο και πρέπει να συνεχιστεί.
- Καινοτομία υψηλού επιπέδου. Η όπερα στην επαρχία.
- Να συνεχιστεί το πολύ αξιόλογο πρόγραμμα.
- Πρωτοποριακό έργο που εξέπληξε και τους ίδιους και τους μαθητές.
- Τέτοιες δράσεις πρέπει να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
- Να μένει κάτι πιο δυναμικό για την επανάληψη και εξέλιξη των δράσεων στο σχολείο, περισσότερη επαφή.
- Να δίδεται ισότιμος χρόνος στα επαγγέλματα.
- Να συνεχιστεί οπωσδήποτε. Θα έχει ακόμη μεγαλύτερη επιτυχία.
- Σημαντικότητα για την επαρχία. Ήταν σαν γιορτή.
- Ήταν εντυπωσιακό ότι δίναμε αυτόγραφα 1-2 ώρες. Να γίνει επανασχεδιασμός με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε. Μεγάλη απήχηση και δικαίως, η επαρχία διψάει, να τρέξει σε περισσότερα σχολεία.
- Για τα παιδιά ήμαστε ήρωες
- Μεγάλο δώρο για τα παιδιά υποβαθμισμένων και απομακρυσμένων περιοχών.
- Μαγική εμπειρία και για τα παιδιά και για εμάς τους ίδιους.
- Να γίνεται το βράδυ παράσταση για μεγάλους με άλλο έργο.
- Να δουλευτεί λίγο ο τρόπος παρουσίασης των μουσικών και των μονωδών.
- Να προετοιμαστεί ένα Follow up για τους δασκάλους. (μετά την παράσταση)
- Φανταστικό το πόσο ζούσαν τα παιδιά την παράσταση
- Γελούσαν με την καρδιά τους και έβγαζαν ήχους αποδοκιμασίας για τον κακό Ντον Μπάρτολο
- Νιώσαμε ότι διευρύνουμε ορίζοντες
- Ήθελαν όλα να γίνουν μουσικοί, χορευτές, μαέστροι ή μονωδοί!

3.9.2 Καλλιτεχνικοί Συντελεστές

Οι καλλιτεχνικοί συντελεστές μαζί με τα στελέχη της ΕΛΣ πραγματοποίησαν την περιοδεία στα σχολεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Τα ακόλουθα αποτελούν την αποδελίωση είκοσι δύο συνεντεύξεων.

Η γενική εντύπωση των συντελεστών από την πορεία του προγράμματος είναι απόλυτα θετική. Ως προς την οργάνωση της περιοδείας οι απόψεις γενικά είναι απόλυτα θετικές. Επιστημάνθηκαν μικρά προβλήματα όπως το ότι κάποιες αποστάσεις ήταν μακρινές. Δεν υπήρξαν προβλήματα υποστήριξης του προγράμματος. Το εκπαιδευτικό έργο ήταν πολύ θετικό. Δόθηκαν συσσωρευμένες γνώσεις στα παιδιά ενώ παράλληλα και οι ίδιοι οι συντελεστές προσαρμοζόντουσαν και εξέλιξαν τους εαυτούς τους. Το εκπαιδευτικό έργο ήταν επιτυχές με τους εκπαιδευτικούς. Υπήρξαν λίγες περιπτώσεις αδιάφορων δασκάλων αλλά πολύ συχνότερα ήταν συνεργάσιμοι. Ο αγχωμένος διευθυντής τις περισσότερες φορές ήταν ο αρτιότερα οργανωμένος.

Σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου θεωρούν ότι ήταν πολύτιμο, επρόκειτο για μια πολύ καλά προσαρμοσμένη διασκευή του έργου και πολύ καλή σκηνοθεσία. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν. Κάτι πρωτόγνωρο για την ελληνική κοινωνία. Οι μαθητές ήθελαν να γίνουν μουσικοί, χορευτές, κλπ. – επαγγελματίες της όπερας. Σχετικά με τα χαρακτηριστικά της συμμετοχής των εκπαιδευομένων μαθητών παρατίθενται ορισμένα σχόλια:

- Ενθουσιασμένα
- Χαρούμενα
- Ανυπόμονα
- Ενθουσιασμένα που έβλεπαν τα μουσικά όργανα, για πρώτη φορά στη ζωή τους
- Κάτι καινοτόμο. Η μουσική μας ένωσε
- Καταπληκτική ανταπόκριση, τους υποδεχόντουσαν σαν ήρωες
- Ανυπομονούσαν να τραγουδήσουν
- Ενθουσιασμένα, έτοιμα να ξεκινήσουν μαθήματα στο ωδείο ή να ξεκινήσουν χορό
- Η διάδραση τα έκανε να νιώσουν ότι είναι και αυτά κομμάτι της όπερας
- Ενθουσιασμός (όχι σημαντική διαφορά κέντρου- επαρχίας). Μεγάλη αγκαλιά μαθητών και δασκάλων.
- Οι εκπαιδευτικοί νιώσαν ότι είναι και αυτοί παιδιά
- Οι «μεγάλοι» ενθουσιάστηκαν πραγματικά με τα επαγγέλματα. «Μα! πόσο δύσκολο είναι να στηθεί μια παράσταση!»
- Ξετρελάθηκαν με τους μουσικούς
- Το ευχαριστήθηκαν με τις φιγούρες όπως του Φίγγαρο που ήταν αστείος και με το πάθημα της Μπέρτα

Σχετικά με τα χαρακτηριστικά της συμμετοχής των εκπαιδευομένων δασκάλων παρατίθενται ορισμένα σχόλια:

- Να συνεχιστεί.
- Να επαναληφθεί
- Να μας ξανά έρθετε με άλλο έργο
- Όλα έγιναν δυνατά. Συνεισφορά δασκάλων εικαστικών, μουσικής και καλλιτεχνικών. Ακόμη και στις περιοχές που δεν είχαν δάσκαλοι βοήθησαν χωρίς δεύτερη σκέψη για την υλοποίηση του προγράμματος και στην προετοιμασία των αντικειμένων.
- Εντυπωσιάστηκαν.
- Ενθουσιώδεις.
- Όλοι ήταν τόσο φιλόξενοι
- Πολλοί δάκρυσαν για αυτό που έγινε και αυτά που πήραν τα παιδιά. Ο Διευθυντής ... έκλαιγε με λυγμούς για αυτό που τους προσέφεραν.
- Τρομερή ανταπόκριση από όλη την κοινωνία ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες περιοχές

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Παρακολουθούσαν πολύ προσεκτικά, έτοιμοι να βοηθήσουν σε ότι τους ζητούσαμε
- Άψογη προετοιμασία
- Απίστευτη ανυπομονησία. Όλοι ένιωθαν παιδιά
- Στην αδυναμία των σχολείων γενικά να έρθουν κοντά στην τέχνη του χορού. Οι δάσκαλοι μύησαν τα παιδιά και τα έφεραν όσο πιο κοντά μπορούν στην τέχνη. Η μουσική εκπαίδευση στη χώρα είναι αδιαβάθμητη.

Οι τοπικές κοινωνίες υποδέχθηκαν θερμά την λυρική. Εντυπωσίασε ο πολυμελής θίασος και η ΕΛΣ. Οι σύλλογοι των γονέων ήταν φιλόξενοι και δοτικοί. Σε πολλές περιπτώσεις ζητήθηκαν παραστάσεις και για μεγάλους.

Ισχυρά σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου:

- η εκπαίδευση της πρώτης μέρας- η δεύτερη είναι το κερασάκι στην τούρτα.
- η διαδραστικότητα (η επαφή με παιδιά)
- η πρώτη μέρα και η παράσταση (όλο το πακέτο)
- η προσέγγιση των παιδιών με το χώρο της όπερας
- η διαδραστική επαφή με μουσικούς και όργανα
- το εκπαιδευτικό κομμάτι που υλοποίησαν βιωματικά. Ο νέος τρόπος εκπαίδευσης που έχει απλωθεί μέσω του παιχνιδιού στο συγκεκριμένο αντικείμενο.
- ο ενθουσιασμός των παιδιών μετά την παράσταση
- πώς μεταμορφώνονταν οι κανονικοί άνθρωποι σε καλλιτέχνες
- η οργάνωση και ο επαγγελματισμός
- η συμμετοχή
- η συνεργασία

Αδύνατα σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου

- πολύ λίγα σχολεία. Μακάρι να το έβλεπαν και άλλοι
- Συμμετοχή στα διαδραστικά και άλλων παιδιών
- Πιο πολλές μέρες

Εντυπωσιακότερο ή/και σημαντικότερο στοιχείο του προγράμματος θεωρούνται: η όλη περιοδεία, η συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας, η υποδοχή από την τοπική κοινωνία. Ο τρόπος που τραγουδούσαν οι μονωδοί. Ο συνδυασμός των τεχνών και των επαγγελμάτων για μια παράσταση. Η συμμετοχή των παιδιών, ο επαγγελματισμός και η οργάνωση.

Σχετικά με τα προβλήματα που ενδεχόμενα προέκυψαν /σημεία βελτίωσης κα προτάσεις οι συντελεστές δεν αναφέρθηκαν κάπου συγκεκριμένα αφού δεν υπήρξε κάποιο σημαντικής φύσεως πρόβλημα. Σε κάθε απάντηση στην ερώτηση για αναφορά κάποιου σημείου πρότασης αναφέρεται η συνέχιση του προγράμματος και η εξαιρετική του φύση.

Δεν αναφέρθηκαν ιδιαίτερα προβλήματα σχετικά με την ειδικότητα των ερωτώμενων.

Θεωρούν ότι το Πρόγραμμα πέτυχε απόλυτα τους στόχους του.

Τα στοιχεία του Προγράμματος που εντυπωσίασαν ήταν η συγκίνηση από μικρούς και μεγάλους, η συμμετοχή των παιδιών, η δεκτικότητα και ανταπόκριση των παιδιών στην επαρχία (1-2 ώρες έδιναν αυτόγραφα). Ως ποιο σημαντικό στοιχείο του Προγράμματος θεωρείται η διαδραστικότητα, η συμμετοχή, η συνεργασία και ο επαγγελματισμός.

Ορισμένες από τις προτάσεις, τα σημεία βελτίωσης, ελεύθερα σχόλια είναι:

- Να πάει σε περισσότερα σχολεία.
- Να υπάρξει εκπαιδευτικό πρόγραμμα και για τους μεγάλους. Το πρωί οι μικροί, το βράδυ οι μεγάλοι.
- Έγιναν πράγματα που δεν περίμεναν. Η προετοιμασία σε όλα τα σχολεία τέλεια.

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Δίδαξε η ΕΛΣ τον επαγγελματισμό και την ομαδική δουλειά. Η παράσταση ξεκινάει από το στήσιμο.
- Δόθηκαν πολλές γνώσεις στα παιδιά. Να συνεχιστεί οπωσδήποτε.
- Να γίνει επιλογή των σχολείων με κριτήρια την επόμενη χρονιά.
- Επιτυχημένη η περιοδεία. 2-3 προβληματάκια που ξεπεράστηκαν.
- Επανασχεδιασμός με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε.
- Να τρέξει σε περισσότερα σχολεία
- Η καλύτερη δουλειά που έχει δει κανείς.
- Είναι έτοιμοι να εξελίξουν τα καλύτερα στοιχεία του προγράμματος σε συνεργασία με μουσικούς και μονωδούς.
- Περισσότερος χρόνος, περισσότερα τμήματα.
- Να γίνει σεμινάριο προετοιμασίας στους συντελεστές και για το έργο και τη μουσική
- Να δουλευτεί λίγο ο τρόπος προσέγγισης των μονωδών και των μουσικών. Να εξελίξουν τον τρόπο παρουσιάσής τους για ουσιαστικότερη επαφή με παιδιά. Το ίδιο και οι τεχνικοί.
- Να υπάρξει follow up στα παιδιά των σχολείων που πήγαν.

3.9.3 Στελέχη ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ και ΕΥΤΟΠ

Η εμπλοκή των στελεχών της Ειδικής Υπηρεσίας Τομέα Πολιτισμού (ΕΥΤΟΠ), και των στελεχών της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» (ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ) είχαν την ευθύνη της γενικότερης παρακολούθησης του έργου από το σύστημα διαχείρισης. Σύμφωνα με το σύστημα υπήρξε ομαλή ροή των διαδικασιών, τήρηση των προθεσμιών και η υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ήταν σύμφωνη με τα χρονοδιαγράμματα. Φυσικά σε αυτό βοήθησε ότι το πρόγραμμα είχε επαναληφθεί. Σχετικά με την χρηματοδότηση αναφέρθηκε ότι το πρόγραμμα είναι ίσως το μοναδικό από τα συγχρηματοδοτούμενα του ΕΣΠΑ τα οποία κυλούν απόλυτα ομαλά με καμία καθυστέρηση στις πληρωμές και ακριβώς πάνω στο χρονοδιάγραμμα.

Οι υποχρεώσεις του δικαιούχου ως προς τη δημοσιότητα του Προγράμματος τηρήθηκαν κατά γράμμα, με την πραγματοποίηση των ημερίδων, τη δημιουργία και λειτουργία της ιστοσελίδας, το έντυπο υλικό, το διαφημιστικό υλικό. Επιπλέον χρησιμοποιήθηκαν και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τόσο για ενημέρωση όσο και για feedback. Γενικά τα σχόλια που αποκόμισαν από τους εκπαιδευτικούς και από τα παιδιά ήταν απόλυτα ενθαρρυντικά.

Η εικόνα των στελεχών της ΕΥΔ ως προς το εκπαιδευτικό έργο που προσέφερε το πρόγραμμα στους μαθητές και δασκάλους είναι άψογη. Πέραν από την καινοτομία του προγράμματος και το ότι φέρνει σε επαφή την κοινωνία με την Λυρική και την όπερα, κάτι το οποίο αναφέρεται από όλους, συμπληρώθηκε ότι θα πρέπει αυτό το πρόγραμμα να μείνει ως παρακαταθήκη της Λυρικής σκηνής. Μπορεί η ίδια η Λυρική να διοργανώνει ημερίδες ή διημερίδες στα σχολεία και ίσως το χρηματοδοτικό κενό να συμπληρώνεται από την περιφερειακή αυτοδιοίκηση. Μετά το πέρας του προγράμματος, δεν πρέπει «να μείνει στο συρτάρι». Προτείνεται να το καρπωθούν όλοι (συντελεστές κλπ) και να εφαρμοστεί σαν γενικότερη πρακτική.

3.9.4 Στελέχη ΥΠΕΠΘ και ΥΠΠΟ

Τα στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο έχει την ευθύνη και τον έλεγχο όλων των δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τα σχολεία, ενεπλάκησαν στο πρόγραμμα τόσο ως προς τα διοικητικά θέματα της αρμοδιότητάς τους όσο και με διαδικασίες υλοποίησης στις περιφέρειες πρωτοβάθμιας, σχολεία των οποίων συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Ήρθαν σε επαφή με τα σχολεία και συντόνισαν τις πράξεις.

Κατά τις επικοινωνίες με τα σχολεία διαπιστώθηκε ότι υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον συμμετοχής των σχολείων στο πρόγραμμα, γεγονός που επιβεβαιώνεται από το πλήθος των αιτήσεων συμμετοχής. Το πρόγραμμα «αγκαλιάστηκε» από όλους ιδίως διότι πλέον στους εκπαιδευτικούς κύκλους είχε

δημιουργήσει προηγούμενο. Αν και η όπερα σαν είδος κάνει τους εκπαιδευτικούς ή/και τους εκπαιδευτικούς να είναι διστακτικοί, όλο και περισσότερες αιτήσεις συμμετοχής έρχονται για το πρόγραμμα.

Τα σχολεία που συμμετείχαν είχαν σχετικά επαρκή πληροφόρηση και οργανώθηκαν σωστά. Είχαν κάνει γενικώς σωστή προετοιμασία. Κατά το διήμερο υλοποίησης το ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων άλλαξε.

Μακάρι να συνεχίσουν να «τρέχουν» τέτοια προγράμματα, άρθια οργανωμένα, με κανένα πρόβλημα και πραγματικά θησαυρός για τα παιδιά αλλά και για όλους τους εμπλεκόμενους.

Οι εντυπώσεις μετά την υλοποίηση του προγράμματος ήταν θετικότερες. Υπήρξε ενθουσιασμός. Ήταν το γεγονός της πόλης σε κάθε πόλη. Δόθηκε μεγάλη δημοσιότητα από τα τοπικά ΜΜΕ. Δεν υπήρξαν αρνητικά σχόλια.

Το εκπαιδευτικό έργο που παρήχθη ήταν απόλυτα εναρμονισμένο με τα εκπαιδευτικά προγράμματα του ΕΑΕΠ που στοχεύουν και ζητούν την ενεργητική και βιωματική σχέση των μαθητών. Πρόσθεσε στην ενεργό μάθηση. Προσφέρει όχι μόνο διασκέδαση αλλά και θεατρική, μουσική και καλλιτεχνική εκπαίδευση. Διδάσκει νέα εργαλεία στους εκπαιδευτικούς, διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας του μαθήματος. Τον βιωματικό.

Τα παιδιά ένιωθαν και αυτοί κομμάτι της όπερας. Προσηλωμένα αγωνιούσαν για την συνέχεια και την επόμενη μέρα. Οι εκπαιδευτικοί το διαφήμισαν και προέτρεψαν και άλλα σχολεία να δηλώσουν αίτημα συμμετοχής στο πρόγραμμα. Η συνεργασία μεταξύ των φορέων ήταν άψογη, μακάρι να συνεχίσουν να «τρέχουν» τέτοια προγράμματα, άρθια οργανωμένα, με κανένα πρόβλημα και πραγματικά θησαυρός για τα παιδιά αλλά και για όλους τους εμπλεκόμενους.

Προβλήματα σε γενικές γραμμές δεν προέκυψαν. Αλλά ακόμη και κάποιες μικρό-ατυχίες που αναπόφευκτα συμβαίνουν αντιμετωπίστηκαν χωρίς να δημιουργήσουν ουσιαστικό πρόβλημα. Η εμπειρία σε κάνει καλύτερο, πιο διορατικό και εφευρετικό. Ότι συναντήσαμε φέτος το είχαμε συναντήσει και τις προηγούμενες φορές που ήμασταν πιο άπειροι. Όσο περνάνε τα χρόνια και οι περιοδείες συνεχίζονται έχουμε την δυνατότητα να το οργανώσουμε καλύτερα. Σχετικά με προβλήματα που ενδεχόμενα προέκυψαν και τις λύσεις που δόθηκαν, αυτά αφορούν σε σχολεία που δε διέθεταν τις σωστές προδιαγραφές στις αίθουσες πολλαπλών χρήσεων. Τα προβλήματα αντιμετωπίστηκαν σε συνεργασία με το Δήμο., και ίσως κάποιες αλλαγές σε σχολεία που τελικά πήρε μέρος άλλο δημοτικό και όχι το προκαθορισμένο.

Δεν υπάρχουν σημεία βελτίωσης κα προτάσεις. Η συνεργασία με τη ΕΛΣ σε σχέση με τις αναγκαίες διοικητικές πράξεις και εγκρίσεις ήταν πολύ καλή.

Δυνατό σημείο του Προγράμματος θεωρείται το βιωματικό κομμάτι και η διάδραση, η προσέγγιση-μάθηση πολλών αντικειμένων και οι μουσικοί αλλά και η μουσική.

Αδύναμο σημείο του Προγράμματος θεωρούνται οι περιορισμένοι χώροι που δεν επέτρεψαν την παρουσία γονέων

Ο χρονοπρογραμματισμός τηρήθηκε στο ακέραιο.

Σε ότι αφορά στα στελέχη του ΥΠΕΠΘ δεν υπήρξε πρόβλημα κατά τη διαχείριση του έργου. Οι οδηγίες δόθηκαν στα σχολεία μέσω των περιφερειακών διευθυντών.

Τα στελέχη του υπουργείου παιδείας θα πρότειναν όχι απλώς τη συνέχιση του Προγράμματος αλλά και τη θεσμοθέτησή του και επέκταση σε περισσότερα σχολεία.

3.9.5 Συνεντεύξεις εκπαιδευτικών -δασκάλων

Η γενική εντύπωση των δασκάλων για το πρόγραμμα είναι απόλυτα θετική. Για αυτούς το πρόγραμμα ήταν μια μοναδική εμπειρία. Ορισμένα από τα σχόλια ήταν: τα παιδιά ήταν πολύ τυχερά που ήρθαν σε επαφή με αυτό το είδος του θεάτρου, μία πρωτόγνωρη εμπειρία των παιδιών που μπορεί να μη

ξαναζήσουν, υπήρξε συνέχεια και αρμονία, πολύ καλά οργανωμένη η ομάδα της ΕΛΣ, σημαντικό συμβάν για δασκάλους και παιδιά, εντυπωσίασε την πόλη, ενθουσίασε τα παιδιά το ότι τα δικά τους αντικείμενα ήταν μέρος της παράστασης (πανό, φανάρι κλπ υλικά), εκπληκτικά αυτά που συνέβησαν, δεν ήταν μόνο οι δύο μέρες διήρκησε όλη την υπόλοιπη χρονιά. Ας κάλεσαν να παρουσιάσουμε την εμπειρία μας σε διοργάνωση του δήμου. Είναι εκπληκτικό που συμβαίνει κάτι τέτοια οκόμη και σε απομακρυσμένες περιοχές.

Η οργάνωση του προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου κρίθηκε άψογη.

Η πρόσθετη υποστήριξη που χρειάστηκε ουσιαστικά έγκειται στην ανεύρεση αίθουσα όπου πολλές φορές κύλησε ομαλά ενώ σε άλλες, ελάχιστες, χρειάστηκε να προσπελαστούν κάποια γραφειοκρατικά ζητήματα (πχ. συνεννόηση με δημοτικές αρχές).

Σχετικά με το «δέσιμο» του προγράμματος με το ολόημερο σχολείο με ΕΑΕΠ, τα σχόλια ήταν: δένει απόλυτα λόγω των ειδικότητων, έγινε καλύτερη και η οργάνωση των μαθημάτων, δένει με το ΕΑΕΠ δεν ταιριάζει απλώς αλλά είναι απαραίτητο, είναι ο νέος τρόπος διδασκαλίας, ιδανικό δένει όλες τις ειδικότητες στο κοινό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Χωρίς τους εκπαιδευτικούς της μουσικής, θεάτρου και εικαστικών το έργο μας θα ήταν πολύ πιο δύσκολο.

Ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου:

- Αναπάντεχα ωραίο, δεν το είχαν ξαναζήσει τα παιδιά.
- Εντυπωσιακό, γεμάτο συναισθήματα, ποιοτικό μουσικό θέατρο, πρωτόγνωρη η επαφή με μουσικούς όργανα και μονωδούς.
- Θα επιλέξουν (σ.σ. οι μαθητές) συνειδητά να ξαναδούν όπερα στο μέλλον.
- Έμαθαν πολλά για μουσική, τραγούδι, επαγγέλματα, ιστορικά στοιχεία ...
- Πολύ σωστή επιλογή έργου και διασκευή.
- Το συζητούσαν για πολύ καιρό μετά.
- Καταπληκτικές οι καλλιτεχνικές εκπαιδευτριες.
- Απόλυτα άρτιο και πολύ προσεγμένο, σύνθετο και εντυπωσιακό αλλά και απλό για τα παιδιά. Ανεβάσαμε τον μαγικό αυλό, έντονη συζήτηση σε όλη την πόλη.
- Είδος τέχνης που δένει πολλές ειδικότητες.
- Η σύνθεση του προγράμματος από όλα τα συνεργεία αυτά που δεν φαίνονται, τα πίσω από την παράσταση, ήταν εντυπωσιακό.
- Τα παιδιά στην αρχή (σ.σ. στην εξαγγελία) γελούσαν μετά κανένα δεν γελούσε.
- Εντυπωσιακό το φάσμα των χρωμάτων και των ήχων.
- Άλλαξε η ματιά των παιδιών προς το σχολείο. Εντυπωσιακές οι αίθουσες χωρίς θρανία.
- Παρά τη δυσκολία του είδους η συμμετοχή των παιδιών ήταν ευχάριστη λόγω της διαδραστικότητας. Άνοιξε το σχολείο, ήταν το εργαλείο για το ανοιχτό σχολείο.
- Έμαθαν και τα παιδιά και οι δάσκαλοι.
- Ξεπέρασε τις προσδοκίες
- Πρέπει οπωσδήποτε να συνεχιστεί
- Να συμμετέχουν περισσότερα παιδιά
- Να συμμετέχουν περισσότερα σχολεία
- Να ξανά έρθουν σε εμάς με άλλη διασκευή
- Να μας προτιμήσετε την επόμενη φορά
- Μη μας ξεχάστε

Ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού τα σχόλια ήταν θετικά ενώ υπήρξε ενθουσιασμός κατά τη συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία προετοιμασίας. Έφερε τα παιδιά πιο γρήγορα στον κόσμο της όπερας και η προετοιμασία τα έκανε πιο ανυπόμονα για αυτό που θα συνέβαινε. Και όταν η Λυρική ήρθε, εντυπωσιάστηκαν.

Ως προς χαρακτηριστικά της συμμετοχής των εκπαιδευομένων, υπήρξε επίσης ενθουσιασμός με τους μονωδούς, τους μουσικούς και όργανα, μάεστρο όπως και τη δεύτερη μέρα με το φωτισμό και τα

υπόλοιπα. Άλλα σχόλια ήταν: Τα οφέλη ήταν πολλά και για τους εκπαιδευτικούς. Άγγιξε την ψυχή και την καρδιά των παιδιών. Στη Λευκάδα χρησιμοποίησαν και πολιτιστικά στοιχεία τα οποία τα πρόσθεσαν στα αντικείμενα, ήθελαν να αφήσουν και το δικό τους στίγμα. Παρακολουθούσαν το μαέστρο με ανοιχτό το στόμα, για τα παιδιά ήταν εκπληκτικό το πόσο εύκολα μπορούσε να συντονίσει μια τόσο μεγάλη ορχήστρα. Τεράστια συμμετοχή. Οι εκπαιδευτικοί πήραν ιδέες και αίσθηση από μια πολύ οργανωμένη παράσταση. Η οργάνωση σε όλες τις περιοχές αναφέρθηκε και ο επαγγελματισμός των συντελεστών. Στο σχολείο ήταν μέρες γιορτής με την μουσική να διαπερνά τους τοίχους. Ακόμη και οι τάξεις που δεν συμμετείχαν ήταν πιο ήσυχες από ποτέ, σαν μαγεμένες από την μελωδία. Οι μουσικού έγιναν ήρωες στα μάτια τους. Φάνηκε το πως μπορούν να δημιουργηθούν νέα πρότυπα για τα παιδιά. Μεγάλη διαφορά ανάμεσα στα παιδιά που έζησαν το διαδραστικό και τα υπόλοιπα. Έντονη εμπειρία για τους εκπαιδευτικούς.

Ισχυρά σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου ήταν:

- Το διαδραστικό.
- Οργάνωση, συνεργασία, η επαφή με το τεχνικό μέρος.
- Η πολύ προσεγμένη δουλειά των εκπαιδευτριών
- Ο σχεδιασμός η ιδέα οι πολλές ειδικότητες.
- Παράσταση & όπερα
- Συμμετοχή παιδιών
- Συνεργασία με τους συντελεστές
- Οργάνωση
- Η χορωδία

Αδύναμα σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου

- Δεν υπήρξαν αδύναμα σημεία.
- Ήταν πολύ σύντομο. Θέλαμε κι άλλο.
- Ο χώρος/αίθουσα.
- Χρειάζεται άλλη μια μέρα με θεατρικό παιχνίδι ή συνεντεύξεων για να λύσουν τα παιδιά τις απορίες που τους δημιουργήθηκαν μετά την παράσταση.
- Περισσότερη εμπλοκή των παιδιών στη διάρκεια της παράστασης.
- Να συμμετείχαν όλα τα παιδιά του σχολείου.
- Να συμμετέχουν και άλλα σχολεία
- Το ότι δεν γίνεται πρακτική για κάθε χρόνο

Ως προς τα προβλήματα που ενδεχόμενα προέκυψαν:

- Δεν υπήρξαν προβλήματα.
- Στην αρχική επικοινωνία οι δάσκαλοι δεν κατάλαβαν ότι πρέπει να κάνουν συγκεκριμένα πράγματα.
- Μικρή η σκηνή του σχολείου.
- Γκρίνια των παιδιών που δεν έδωσαν οι γονείς τους άδεια να φωτογραφηθούν.

Ελεύθερα σχόλια, σημεία βελτίωσης κα προτάσεις:

- Περισσότερες μέρες, περισσότεροι μαθητές, περισσότεροι εκπαιδευτικοί.
- Να συμμετέχουν τα παιδιά από τη Γ' τάξη και πάνω.
- Να συνεχιστεί.
- Να συμμετείχαν περισσότερα σχολεία.
- Να ξαναγίνει. Να καθιερωθεί ως εργαλείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Να επεκταθεί και σε άλλες μορφές τέχνης.
- Να επεκταθεί και σε άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης

3.9.6 Συνεντεύξεις εκπαιδευτικών -διευθυντών

Η γενική εντύπωση και των διευθυντών για το πρόγραμμα ήταν εξαιρετική. Θεωρούν ότι υπήρξε μεγάλο όφελος για τους μαθητές. Ορισμένοι θεωρούν το πρόγραμμα «ότι καλύτερο έχει γίνει στο σχολείο τα τελευταία χρόνια» και συμπληρώνουν «ότι καλύτερο συμβαίνει στην Ελλάδα αυτήν την περίοδο». Η οργάνωση του προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου θεωρείται τέλεια –άριστη.

Στα θέματα υποστήριξης του προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου, σε ορισμένα σχολεία χρειάστηκε να ζητηθεί χώρος για την παράσταση από το δήμο ή να πραγματοποιηθεί σε χώρο άλλου σχολείου. Ως προς τη φιλοξενία σε ορισμένες περιοχές ενεργοποιήθηκαν και οι γονείς με δική τους πρωτοβουλία.

Ως προς τη σχέση του προγράμματος με το ολοήμερο σχολείο με ΕΑΕΠ και το πολιτισμό γενικά, ορισμένα σχόλια ήταν:

- Δένει πάρα πολύ λόγω των ειδικοτήτων.
- Επιμορφώνονται όλοι οι δάσκαλοι.
- Να γίνεται συστηματικά και σε οργανωμένη βάση, υπάρχει χρόνος (Σ.Σ. σε σχέση με την ύλη και το ωρολόγιο πρόγραμμα)
- Τα παιδιά διδάσκονται χωρίς να καταλαβαίνουν ότι διδάσκονται.
- Πρότυπο προγράμματος, υπόδειγμα για ότι μελλοντικό.
- Δεν θα ξαναπεράσει τέτοιο πρόγραμμα.

Ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου,ορισμένα σχόλια ήταν:

- Πρωτόγνωρο για τα παιδιά. Φανταστικό για τους εκπαιδευτικούς
- Άρτιο και για μαθητές και για εκπαιδευτικούς.
- Οι εκπαιδευτικοί πήραν πολλές ιδέες.
- Απομυθοποίηση του ότι είναι κάτι ξένο, η όπερα μπορεί να γίνει οικεία.

Τα παιδιά διδάσκονται μέσω του παιχνιδιού και καταλαβαίνουν ότι η όπερα δεν είναι μόνο για γέρους

Σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού, οι διευθυντές θεωρούν ότι ήταν επαρκέστατο όπως και οι οδηγίες και θα βοηθούσε την οργάνωση των δικών τους παραστάσεων. Ορισμένοι σημειώνουν ότι υπήρξε πίεση χρόνου για να το μελετήσουν και να φτιάξουν τα δικά τους υλικά. Επιπλέον σημειώνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό τα εντάσσει στον κόσμο της όπερας, τα κινητοποιεί για δική τους έρευνα και τα κάνει να νιώθουν τα ίδια κομμάτι της περιοδείας.

Ως προς τα χαρακτηριστικά της συμμετοχής των εκπαιδευομένων, ορισμένα σχόλια ήταν:

- Στην αρχή υπήρξε καχυποψία και ενδοιασμοί, μετά ένα μήνα τα παιδιά οργανώνουν ακόμη παιχνίδια στην αυλή για την όπερα.
- Ενεργητικοί οι μαθητές, πρόσεχαν, ήταν προσηλωμένοι.
- Ενθουσιώδης συμμετοχή από παιδιά και δασκάλους.
- Ήταν ένα μάθημα διαφορετικό από τα άλλα, θετικότερο και για τους εκπαιδευτικούς.
- Για ένα μήνα το σχολείο άκουγε όπερα από τα μεγάφωνα στα διαλλείματα.
- Ακόμη και τα γενικώς αδιάφορα παιδιά έγιναν οι καλύτεροι συμμετέχοντες.
- Υπέροχη ατμόσφαιρα στο σχολείο. Περιρρέουσα ατμόσφαιρα ομορφιάς και ευτυχίας στο σχολείο. Τραγουδούσαν για πολύ καιρό όπερα.
- Όλοι βρέθηκαν αλλού, σε έναν άλλο κόσμο.

Ισχυρά σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου σύμφωνα με την άποψη των διευθυντών των σχολείων, ήταν:

- Το διαδραστικό και η άμεση επαφή
- Η παράσταση και η γνωριμία με τη όπερα.
- Τα είδη της μουσικής έκφρασης.
- Μελετημένο σε όλες τις λεπτομέρειες.

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- Η σύνδεση βιωματικού με θεωρητικό.
- Τα πρόσωπα των παιδιών της χορωδίας στο τραγούδι τους.
- Όλα είχαν τη δική τους δύναμη και το διαδραστικό και η παράσταση.
- Ο επαγγελματισμός των συντελεστών.
- Η ένωση (μίγμα) των τεχνών.
- Η επαφή με τα όργανα.
- Η επαφή με συντελεστές τόσων ειδικοτήτων.
- Το πλήρες επιτελείο της ΕΛΣ.
- Το διασκέδαζαν και οι ίδιοι οι συντελεστές.

Αδύναμα σημεία του Προγράμματος και του εκπαιδευτικού έργου, ήταν:

- Δεν υπήρξαν αδύναμα σημεία.
- Ίσως το υλικό έπρεπε να δοθεί νωρίτερα στα σχολεία
- Το ότι είναι κάτι αποσπασματικό.
- Ο χώρος. Ήταν μικρή η αίθουσα.
- Να εμπλακούν περισσότερες τάξεις.

Ως προς τα προβλήματα που ενδεχόμενα προέκυψαν:

- Δεν υπήρξαν προβλήματα.
- Δεν εστάλη το βίντεο και οι φωτογραφίες

Ειδικά προβλήματα αλλά και ικανοποίηση επειδή αυτά ξεπεράστηκαν ήταν: η καταιγίδα τη νύχτα πριν την παράσταση στο Λεωνίδιο (την οποία παρακολούθησαν τελικά 600 μαθητές και 100 εκπαιδευτικοί), στη Δράμα φιλοξένησαν άλλα 200 παιδιά κλπ.

Ορισμένα από τα ελεύθερα σχόλια, σημεία βελτίωσης κα προτάσεις, ήταν:

- Να ξανάρθει.
- Να γίνει σε όλα τα σχολεία.
- Υπήρχε διαφορά ανάμεσα στα παιδιά άλλων σχολείων που δεν ήταν στην προετοιμασία.
- Το διαδραστικό να επεκτεινόταν κατά μία μέρα.
- Μεγαλύτερη συμμετοχή των μαθητών στην παράσταση.
- Συνέχισαν με δική τους παράσταση του μαγικού αυλού με μάσκες κουστούμια μονωδούς και χορωδία. Είχε πολύ τρέξιμο αλλά ευχαρίστως θα το ξανακάναμε.
- Όλο το συνεργείο άψογο.
- Τα παιδιά που ήταν στη προετοιμασία το ζούσαν.
- Μετά από αυτό δημιουργήθηκε χορωδία στο σχολείο.
- Να υπάρξει συνέχεια και να πάει και στο γυμνάσιο.
- Τραγουδούσαν όπερα και οι γονείς στο προαύλιο.
- Να το παρακολουθούσαν περισσότεροι.

3.10 Ημερίδα

3.10.1 Αποδελτίωση-Αξιολόγηση Ερωτηματολογίων Ημερίδας

Η πρώτη ημερίδα διοργανώθηκε την ΕΛΣ στο θέατρο Ολύμπια το Σάββατο 1η Δεκεμβρίου 2012. Στην ημερίδα παρουσιάστηκαν ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας της όπερας, το θέμα της διάδρασης των παιδιών στις παραστατικές τέχνες, καθώς και η έως τότε επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του προγράμματος.

Η δεύτερη ημερίδα που διοργάνωσε η ΕΛΣ, διεξήχθη επίσης στο Θέατρο Ολύμπια, στις 11 Ιουνίου 2013.

Η τρίτη και υπό αξιολόγηση ημερίδα διοργανώθηκε την ΕΛΣ στο θέατρο Ολύμπια το Σάββατο 22η Δεκεμβρίου 2014. Στην ημερίδα παρουσιάστηκαν ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας της όπερας, το θέμα της διάδρασης των παιδιών στις παραστατικές τέχνες, καθώς και η έως τότε επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του προγράμματος.

Πριν την έναρξη της ημερίδας παραδόθηκαν στους διοργανωτές προς συμπλήρωση τετρακόσια (300) ερωτηματολόγια από τα οποία επεστράφησαν συμπληρωμένα από τους συνέδρους τα εκατό δέκα (110). Ο συνολικός αριθμός των ατόμων που παρακολούθησε την ημερίδα ξεπερνούσε τα τριακόσια άτομα και σε κάθε περίπτωση το δείγμα είναι επαρκές. Υπόδειγμα των ερωτηματολογίων παρατίθεται στο Παράρτημα.

Οι συμμετέχοντες που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια ήταν κατά φύλο 84% γυναίκες και το υπόλοιπο 16% άνδρες.

Το 88% του συνόλου δεν είχαν συμμετάσχει και στην πρώτη ημερίδα του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΕΛΣ "Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία". Το 94% του συνόλου δεν είχαν συμμετάσχει στην δεύτερη ημερίδα του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΕΛΣ "Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία".

Στη καταλληλότητα του χώρου διεξαγωγής της ημερίδας ιδιαίτερα υψηλή βαθμολογία (από 8-10, σε κλίμακα 0-10) έδωσε το 99% των συμμετεχόντων ενώ στην οργάνωση της υλικοτεχνικής υποδομής (οπτικοακουστικά μέσα, χρήση Η/Υ, κλπ) το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 97%.

Η αποτελεσματικότητα της γραμματειακής υποστήριξης ήταν επίσης υψηλή με ποσοστό 85% να βαθμολογείται με άριστα, και λίγο λιγότερο με 9%. Κυρίως αυτό εξηγείται διότι δημιουργήθηκαν μεγάλες ουρές στην είσοδο. Ο χρονικός προγραμματισμός ημερίδας κρίθηκε ικανοποιητικός από το 66% τους δείγματος, ικανοποιητικός από το 18%.

Η δομή και η θεματική οργάνωση της ημερίδας ήταν πολύ καλή σε ποσοστό 86% και καλή σε 13%. Η διάρκεια της ημερίδας ήταν ιδιαίτερα επαρκής για τη συνολική παρουσίαση του προγράμματος και των μέχρι στιγμής αποτελεσμάτων του σε ποσοστό 51%, επαρκής για το 30% και λιγότερο επαρκής για το 9%.

Η παρουσίαση και συζήτηση για το πρόγραμμα κρίνεται πολύ χρήσιμη και αποτελεσματική για τη συνέχεια του προγράμματος με ποσοστό 58%. Για το 24% λιγότερο χρήσιμη και αποτελεσματική διότι κράτησε πολύ ώρα και χρήσιμη και αποτελεσματική για το 11%. Η ποιότητα της παρουσίασης της ημερίδας έχει επίσης σχετικά υψηλή βαθμολογία από το 68% των συμμετεχόντων. Ενώ λιγότερο τη βαθμολόγησε το 21% και οι υπόλοιποι συνολικά με 11% λόγω του ότι διήρκεσε ώρα και ότι θα ήθελαν να μάθουν περισσότερα από την εμπειρία άλλων σχολείων.

Οι αρχικές προσδοκίες όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην ημερίδα ικανοποιήθηκαν βαθμό πολύ από το 79% και αρκετά από το 20%. Η συνολική βαθμολογία της ημερίδας θα ήταν 99%. Τη συνέχιση του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΕΛΣ "Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία" θα την πρότεινε το 99% των συμμετεχόντων.

Η γενική εντύπωση που αποκόμισαν από τη συμμετοχή τους στην ημερίδα:

ήταν:

- Πολύ καλή -Ενδιαφέρουσα-να συνεχιστεί
- Οργανωμένη/επαγγελματισμός
- Εμπειρία που διευρύνει ορίζοντες
- Συναισθήματα
- Θετική-Καλή
- Άριστη-ενθουσιάστηκα
- Ενδιαφέρον πρωτοποριακό καινοτόμο πρόγραμμα επενδύοντας στην τέχνη
- Χωρίς να κουράζει, ουσιαστική ενημέρωση με σοβαρότητα

- Πιεστική από χρόνο
- Μικρή συμμετοχή παιδιών
- Μικρή χρηματοδότηση στο πρόγραμμα

Η συνολική βαθμολογία της ημερίδας είναι άριστη κατά το 63%, σχεδόν τέλεια την βαθμολόγησε το 25% και πολύ καλή το 10%. Η συντριπτική πλειοψηφία, το 100%, προτείνει και θέλει τη συνέχιση του προγράμματος. Κατά τη συμμετοχή στην ημερίδα το 92% δεν αντιμετώπισε προβλήματα, ενώ τα προβλήματα ήταν, η ταξιθεσία, η φασαρία στην αίθουσα, η μεγάλη αναμονή (γεύμα, έναρξη) και η μη ενημέρωση.

Στην ερώτηση «σε ποια σημεία κρίνετε ότι θα μπορούσε, ενδεχομένως, να βελτιωθεί η Ημερίδα» οι γνώμες είναι πολλές. Το 20% θεωρεί ότι δεν υπάρχουν αδύνατα σημεία. Το 16% ότι δεν υπάρχει δημοσιότητα, το 9% ότι θα έπρεπε να δουν ακριβώς το πώς πραγματοποιείται η διάδραση στα σχολεία, αν τους δίνεται μια συγκριτική έρευνα ή μελέτη και συμμετέχουν περισσότερα παιδιά ή εκπαιδευτικοί. Το 6% ότι θα πρέπει να αυξηθεί η διάρκεια της ημερίδας και να υπάρχει καλύτερη οργάνωση, και τέλος το 3% και 2% να καθιερωθεί ο θεσμός και να μειωθεί ο χρόνος αντίστοιχα.

Η πλειοψηφία θεωρεί ότι το δυνατότερο σημείο της ημερίδας είναι η παράσταση κατά 45%, ενώ ακολουθούν οι μεταφορά εμπειριών και το βίντεο που προβλήθηκε με 12% και 10 % αντίστοιχα. Το 8% θεωρεί ότι ήταν η παρουσίαση του προγράμματος και η συζήτηση ενώ ακολουθούν με ποσοστά 6%, 5% και 3% η συμμετοχή των παιδιών, οι εντυπώσεις των παιδιών, ο χώρος και η παρουσίαση του προγράμματος αντίστοιχα.

Η ποιότητα της εστίασης ήταν άψογη κατά το 99% των συμμετεχόντων.

Από τις ερωτήσεις μόνο προς εκπαιδευτικούς φαίνεται ότι το 52% αυτών προέρχονται από σχολείο που έχει υλοποιηθεί το πρόγραμμα και το 48% από σχολείο που δεν έχει υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Από όσους απάντησαν ότι δεν έχει υλοποιηθεί το πρόγραμμα στο σχολείο τους το 100%, η συντριπτική πλειοψηφία θα επιθυμούσε την υλοποίηση του προγράμματος στο σχολείο τους.

Τέλος το σύνολο των εκπαιδευτικών που είχαν έρθει για να παρακολουθήσουν την Ημερίδα από περιοχή εκτός Νομού Αττικής, είχε μείνει ευχαριστημένο από τις υπηρεσίες διαμονής και εστίασης που παρείχε η ΕΛΣ στο πλαίσιο υλοποίησης της Ημερίδας σε ποσοστό 98%.

3.11 Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος ανά άξονα προτεραιότητας

Τα στοιχεία υλοποίησης του προγράμματος δε διαφοροποιούνται σχεδόν καθόλου μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας. Ειδικότερα στους άξονες ένα και δύο στους οποίους ανήκουν τα σχολεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα περιέχουν σχεδόν πανομοιότυπα ποσοστά. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η ΕΛΣ διατήρησε παντού τα ίδια ποιοτικά χαρακτηριστικά αντιμετωπίζοντας με τον ίδιο σεβασμό όλους τους εκπαιδευόμενους και βεβαίως στην τήρηση του ίδιου προγραμματισμού.

Τα πλήρη στοιχεία της αποδελτίωσης των ερωτηματολογίων παρατίθενται στο Παράρτημα της μελέτης.

3.11.1 Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος Α.Π.1

Ερωτηματολόγια

Άξονας Προτεραιότητας 1	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Δασκάλων	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
Έγινε Αποστολή	1300	79	26	13
Συμπληρώθηκαν	486	42	14	3
Ποσοστό Συμπληρωμένων	37%	53%	54%	23%

Συνεντεύξεις

Άξονας Προτεραιότητας 1	Αριθμός Συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν	Προβλεπόμενες Συνεντεύξεις Διευθυντών & Δασκάλων	Ποσοστό
Διευθυντές	14	12	>100%
Δάσκαλοι	25	25	100%

Η βαθμολογία της παράστασης από τους μαθητές των σχολείων του Α.Π.1 είναι υψηλή όπως και στον ΑΠ2. Ο χαρακτηρισμός με τις υψηλότερες επιλογές είναι «φανταστική». Η παράσταση αποδείχθηκε καλύτερη από ό,τι την περίμεναν οι μαθητές. Περίπου εννέα στους δέκα μαθητές παρακολούθησαν όπερα για πρώτη φορά και άρεσε το ίδιο στα αγόρια και στα κορίτσια. Τέσσερις στους πέντε περίπου μαθητές θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν και δεύτερη φορά την ίδια παράσταση και με ίδιο περίπου ποσοστό μία παρόμοια παράσταση. Το πρόγραμμα και η παράσταση επηρέασε τους μαθητές στη προτίμηση μελλοντικής παράστασης ανά άξονα και η όπερα έχει επιλεγεί στις τρεις πρώτες θέσεις μαζί με τη μουσική και το θέατρο. Σχεδόν στο σύνολο των σχολείων του άξονα έγινε συζήτηση των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς μετά την παράσταση. Η επιθυμία των μαθητών να παρακολουθήσουν μια παράσταση στην ΕΛΣ είναι μεγάλη. Ο βαθμός αρεσκείας των συμμαθητών τους από τη συμμετοχή τους στην παράσταση είναι επίσης πολύ υψηλός ενώ συμμετείχαν το ίδιο αγόρια και κορίτσια. Η συμπεριφορά της ομάδας της ΕΛΣ προς τους μαθητές ήταν άψογη.

Βαθμολογία παράστασης

Αν βαθμολογούσες εσύ την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης», τι βαθμό θα της έβαζες με άριστα το 10;		
Βαθμός 0	0	0,00%
Βαθμός 1	2	0,41%
Βαθμός 2	0	0,00%
Βαθμός 3	2	0,41%

Βαθμός 4	1	0,21%
Βαθμός 5	5	1,03%
Βαθμός 6	6	1,24%
Βαθμός 7	11	2,27%
Βαθμός 8	25	5,17%
Βαθμός 9	98	20,25%
Βαθμός 10	334	69,01%

Χαρακτηρισμός παράστασης

Πώς θα χαρακτήριζες την παράσταση με μια λέξη		
Φανταστική	296	60,91%
Ωραία	102	20,99%
Ευχάριστη	75	15,43%
Αδιάφορη	3	0,62%
Βαρετή	2	0,41%
Κουραστική	2	0,41%
Κακή	6	1,23%
Δεν τη θυμάμαι και τόσο καλά	2	0,41%

Ποσοστά προσδοκιών από την παράσταση

Από ότι είχες φανταστεί ή περίμενες, η παράσταση ήταν τελικά:		
Καλύτερη	383	80,63%
Χειρότερη	17	3,58%
Όπως την περίμενες ή είχες φανταστεί	75	15,79%
Δεν θυμάμαι	12	2,53%

Παρακολούθηση παράστασης όπερας για 1η φορά

Ήταν η πρώτη φορά που είδες μια παράσταση όπερας;		
ΝΑΙ	431	88,32%
ΟΧΙ	57	11,68%

Τι έκανε εντύπωση από την παράσταση

Τι σου έκανε εντύπωση από την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
Η υπόθεση	137	8,01%
Οι μονωδοί	97	5,67%
Τα κοστούμια	166	9,71%
Τα σκηνικά	124	7,25%
Τα φώτα	100	5,85%
Τα χρώματα	71	4,15%
Ο μαέστρος	113	6,61%
Οι μουσικοί	118	6,90%
Τα μουσικά όργανα	138	8,07%
Η μουσική	100	5,85%
Οι χορευτές	155	9,06%

Η χορωδία	166	9,71%
Τίποτα	8	0,47%
Όλα	210	12,28%

Σε ποιους άρεσε η παράσταση περισσότερο

Η παράσταση άρεσε περισσότερο στα αγόρια ή στα κορίτσια της τάξης;		
Περισσότερο στα αγόρια	29	5,94%
Περισσότερο στα κορίτσια	85	17,42%
Το ίδιο	270	55,33%
Δεν άρεσε	5	1,02%
Δεν ξέρω	99	20,29%

Ενδιαφέρον των μαθητών να ξαναδούν την παράσταση

Θα ήθελες να ξαναδείς την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
Μάλλον Ναι	398	81,72%
Μάλλον Όχι	40	8,21%
Δεν ξέρω	49	10,06%

Ενδιαφέρον μαθητών να παρακολουθήσουν παρόμοια παράσταση

Θα ήθελες να δεις μία άλλη παρόμοια παράσταση όπερας;		
ΝΑΙ	372	76,39%
ΟΧΙ	41	8,42%
Δεν ξέρω	74	15,20%

Προτίμηση μελλοντικής παράστασης

Την επόμενη φορά που το σχολείο θα οργανώσει μια παράσταση, εσύ, τι παράσταση θα προτιμούσες να δεις;		
Μια θεατρική παράσταση	133	27,54%
Μια παράσταση χορού	55	11,39%
Μια όπερα	127	26,29%
Μια μουσική συναυλία	146	30,23%
Μια παράσταση κουκλοθεάτρου, καραγκιόζη, παντομίμας	22	4,55%

Εκπόνηση συζήτησης με τους εκπαιδευτικούς για την παράσταση

Συζητήσατε μετά με τους δασκάλους σου την εμπειρία που είχατε με την Εθνική Λυρική Σκηνή και την παράσταση που παρακολουθήσατε;		
ΝΑΙ	445	93,49%
ΟΧΙ	31	6,51%

Επιθυμία να παρακολουθήσει μια παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή

Θα ήθελες να παρακολουθήσεις μία παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή;		
ΝΑΙ	451	94,75%
ΟΧΙ	25	5,25%

Οι δάσκαλοι δίνουν υψηλή βαθμολογία στη παράσταση. Θεωρούν ότι η διασκευή του έργου επέτρεπε τη διαδραστικότητα και τη συμμετοχή των μαθητών στην παράσταση. Οι δάσκαλοι θεωρούν ότι απέκτησαν επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» δικών τους μουσικό-θεατρικών παραστάσεων.

Βαθμολογία της παράστασης

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;

Βαθμός 0	0	0,00%
Βαθμός 1	0	0,00%
Βαθμός 2	0	0,00%
Βαθμός 3	0	0,00%
Βαθμός 4	0	0,00%
Βαθμός 5	0	0,00%
Βαθμός 6	0	0,00%
Βαθμός 7	1	2,44%
Βαθμός 8	7	17,07%
Βαθμός 9	10	24,39%
Βαθμός 10	23	56,10%

Επιλογή συγκεκριμένου έργου

Κατά τη γνώμη σας, η επιλογή του συγκεκριμένου έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» είναι:

Σίγουρα σωστή	25	58,14%
Μάλλον σωστή	18	41,86%
Μάλλον λάθος	0	0,00%
Σίγουρα λάθος	0	0,00%

Προσαρμογή διασκευής

Για ποια ή ποιες τάξεις είναι καλύτερα προσαρμοσμένη η διασκευή του έργου;

Α΄	4	3,15%
Β΄	4	3,15%
Γ΄	15	11,81%
Δ΄	20	15,75%
Ε΄	37	29,13%
ΣΤ΄	40	31,50%
Είναι για μεγαλύτερα παιδιά	7	5,51%

Διαδραστικότητα με τους μαθητές

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;

Σίγουρα ναι	28	65,12%
Μάλλον ναι	11	25,58%
Μάλλον όχι	1	2,33%
Σίγουρα όχι	3	6,98%

Ποσοστά προσδοκιών από την παράσταση

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά ;

Καλύτερη	32	74,42%
Χειρότερη	0	0,00%
Περίπου όπως την περιμένατε	11	25,58%

Διαδραστικό εργαστήριο

Από το διαδραστικό εργαστήριο, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	34	79,07%
Αρκετά	8	18,60%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	1	2,33%

Πραγματοποίηση της παράστασης

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	38	88,37%
Αρκετά	5	11,63%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Εκπαιδευτικοί στόχοι διαδραστικού εργαστηρίου

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Ναι	40	93,02%
Εν μέρει	3	6,98%
Όχι	0	0,00%

Εκπαιδευτικοί στόχοι παράστασης

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
Ναι	41	95,35%
Εν μέρει	2	4,65%
Όχι	0	0,00%

Απόκτηση επιπλέον τεχνογνωσίας ανά Άξονα

Αισθάνεστε ότι αποκτήσατε επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» μουσικοθεατρικών παραστάσεων;		
Ναι	29	67,44%
Εν μέρει	14	32,56%
Όχι	0	0,00%

Εμπειρία που αποκτήθηκε

Αισθάνεστε ότι μπορείτε να μεταφέρετε τη εμπειρία που αποκτήσατε;		
Ναι	21	48,84%
Εν μέρει	19	44,19%
Όχι	3	6,98%

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των διευθυντώντων σχολείων του άξονα προκύπτει ότι το πρόγραμμα επέτρεπε τη διαδραστικότητα με τους μαθητές. Η υλοποίηση της παράστασης ξεπέρασε τις προσδοκίες τους ενώ ο βαθμός ικανοποίησής τους από το διαδραστικό εργαστήριο και από την παράσταση είναι πολύ υψηλός. Η κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων τόσο του διαδραστικού εργαστηρίου όσο και της πραγματοποίησης της παράστασης είναι απόλυτη (100%). Ο βαθμός ικανοποίησης στο αρχικό στάδιο επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος και στο μετέπειτα στάδιο της οργάνωσης είναι υψηλός με την εξαίρεση ενός σχολείου. Η συνεργασία με τους συντελεστές της παράστασης ήταν άψογη.

Βαθμολογία της παράστασης

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;		
Βαθμός 0	0	0,00%

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Βαθμός 1	0	0,00%
Βαθμός 2	0	0,00%
Βαθμός 3	0	0,00%
Βαθμός 4	0	0,00%
Βαθμός 5	0	0,00%
Βαθμός 6	0	0,00%
Βαθμός 7	0	0,00%
Βαθμός 8	1	7,14%
Βαθμός 9	0	0,00%
Βαθμός 10	13	92,86%

Διαδραστικότητα με τους μαθητές

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;		
Σίγουρα ναι	10	71,43%
Μάλλον ναι	4	28,57%
Μάλλον όχι	0	0,00%
Σίγουρα όχι	0	0,00%

Προσδοκία από την παράσταση

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά;		
Καλύτερη	13	92,86%
Χειρότερη	0	0,00%
Περίπου όπως την περιμένατε	1	7,14%

Βαθμός ικανοποίησης από το διαδραστικό εργαστήριο

Από την υλοποίηση του διαδραστικού εργαστηρίου στο σχολείο σας, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	12	85,71%
Αρκετά	2	14,29%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Βαθμός ικανοποίησης από την παράσταση

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	13	92,86%
Αρκετά	1	7,14%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων του διαδραστικού εργαστηρίου

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Ναι	14	100,00%
Εν μέρει	0	0,00%
Όχι	0	0,00%

Κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων της πραγματοποίησης της παράστασης

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
Ναι	14	100,00%

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Εν μέρει	0	0,00%
Όχι	0	0,00%

Βαθμός ικανοποίησης στο αρχικό στάδιο επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του Προγράμματος

Στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος;		
Πολύ κακή	1	7,14%
Κακή	0	0,00%
Μέτρια	0	0,00%
Καλή	1	7,14%
Πολύ καλή	12	85,71%

Βαθμός ικανοποίησης στο στάδιο της οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου

Στο στάδιο της οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Πολύ κακή	1	7,14%
Κακή	0	0,00%
Μέτρια	0	0,00%
Καλή	1	7,14%
Πολύ καλή	12	85,71%

Ποσοστά απόψεων σε σχέση με το πόσο συνεργάσιμοι ήταν οι συντελεστές της παράστασης

Οι συντελεστές της παράστασης ήταν Συνεργάσιμοι;		
Σίγουρα Ναι	14	100,00%
Μάλλον Ναι	0	0,00%
Μάλλον Όχι	0	0,00%
Σίγουρα Όχι	0	0,00%

3.11.2 Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος Α.Π.2

Ερωτηματολόγια

Άξονας Προτεραιότητας 2	Ερωτηματολόγια Μαθητών	Ερωτηματολόγια Δασκάλων	Ερωτηματολόγια Διευθυντών	Ερωτηματολόγια Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
Έγινε Αποστολή	1300	78	26	6
Συμπληρώθηκαν	771	49	21	1
Ποσοστό Συμπληρωμένων	59%	63%	81%	17%

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Άξονας Προτεραιότητας 2	Αριθμός Συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν	Προβλεπόμενες Συνεντεύξεις Διευθυντών & Δασκάλων	Ποσοστό
Διευθυντές	21	13	>100%
Δάσκαλοι	25	25	100%

Η βαθμολογία της παράστασης από τους μαθητές του Α.Π.2 είναι επίσης υψηλή. Ο χαρακτηρισμός με τις υψηλότερες επιλογές είναι «φανταστική» (περίπου 50%). Η παράσταση αποδείχθηκε καλύτερη από ό,τι την περίμεναν οι μαθητές. Περισσότεροι από οκτώ στους δέκα μαθητές παρακολούθησαν όπερα για πρώτη φορά και άρεσε το ίδιο στα αγόρια και κορίτσια. Εβδομήντα από τους εκατό περίπου μαθητές θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν και δεύτερη φορά την ίδια παράσταση και με ελαφρώς υψηλότερο ποσοστό μία παρόμοια παράσταση (68,8% και 69,4%). Το πρόγραμμα και η παράσταση επηρέασε τους μαθητές στη προτίμηση μελλοντικής παράστασης ανά άξονα και η όπερα έχει επιλεγεί στη τρίτη θέση μετά τη μουσική συναυλία και το θέατρο. Σχεδόν στο σύνολο των σχολείων του άξονα έγινε συζήτηση των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς για την παράσταση μετά από αυτήν. Η επιθυμία των μαθητών να παρακολουθήσουν μια παράσταση στην ΕΛΣ είναι υψηλή (83,7%). Ο βαθμός αρεσκείας των συμμαθητών τους από τη συμμετοχή τους στην παράσταση είναι επίσης πολύ υψηλός ενώ συμμετείχαν το ίδιο αγόρια και κορίτσια. Η συμπεριφορά της ομάδας της ΕΛΣ προς τους μαθητές ήταν άψογη.

Βαθμολογία παράστασης

Αν βαθμολογούσες εσύ την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης», τι βαθμό θα της έβαζες με άριστα το 10;		
Βαθμός 0	11	1,43%
Βαθμός 1	6	0,78%
Βαθμός 2	5	0,65%
Βαθμός 3	6	0,78%
Βαθμός 4	6	0,78%
Βαθμός 5	19	2,47%
Βαθμός 6	21	2,73%
Βαθμός 7	35	4,55%
Βαθμός 8	58	7,53%
Βαθμός 9	159	20,65%

Βαθμός 10	444	57,66%
-----------	-----	--------

Χαρακτηρισμός παράστασης

Πώς θα χαρακτήριζες την παράσταση με μια λέξη		
Φανταστική	375	49,93%
Ωραία	161	21,44%
Ευχάριστη	143	19,04%
Αδιάφορη	11	1,46%
Βαρετή	39	5,19%
Κουραστική	12	1,60%
Κακή	10	1,33%
Δεν τη θυμάμαι και τόσο καλά	20	2,66%

Ποσοστά προσδοκιών από την παράσταση

Από ότι είχες φανταστεί ή περίμενες, η παράσταση ήταν τελικά:		
Καλύτερη	525	72,41%
Χειρότερη	72	9,93%
Όπως την περίμενες ή είχες φανταστεί	128	17,66%
Δεν θυμάμαι	45	6,21%

Παρακολούθηση παράστασης όπερας για 1η φορά

Ήταν η πρώτη φορά που είδες μια παράσταση όπερας;		
ΝΑΙ	644	83,53%
ΟΧΙ	127	16,47%

Τι έκανε εντύπωση από την παράσταση

Τι σου έκανε εντύπωση από την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
Η υπόθεση	268	9,45%
Οι μονωδοί	201	7,09%
Τα κοστούμια	272	9,59%
Τα σκηνικά	215	7,58%
Τα φώτα	169	5,96%
Τα χρώματα	141	4,97%
Ο μαέστρος	192	6,77%
Οι μουσικοί	201	7,09%
Τα μουσικά όργανα	215	7,58%
Η μουσική	193	6,81%
Οι χορευτές	245	8,64%
Η χορωδία	175	6,17%
Τίποτα	56	1,97%
Όλα	278	9,80%

Σε ποιους άρεσε η παράσταση περισσότερο

Η παράσταση άρεσε περισσότερο στα αγόρια ή στα κορίτσια της τάξης;		
Περισσότερο στα αγόρια	47	6,10%
Περισσότερο στα κορίτσια	147	19,09%
Το ίδιο	333	43,25%

Δεν άρεσε	20	2,60%
Δεν ξέρω	223	28,96%

Ενδιαφέρον των μαθητών να ξαναδούν την παράσταση

Θα ήθελες να ξαναδείς την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
Μάλλον Ναι	531	68,87%
Μάλλον Όχι	131	16,99%
Δεν ξέρω	109	14,14%

Ενδιαφέρον μαθητών να παρακολουθήσουν παρόμοια παράσταση

Θα ήθελες να δεις μία άλλη παρόμοια παράσταση όπερας;		
ΝΑΙ	532	69,45%
ΟΧΙ	112	14,62%
Δεν ξέρω	122	15,93%

Προτίμηση μελλοντικής παράστασης

Την επόμενη φορά που το σχολείο θα οργανώσει μια παράσταση, εσύ, τι παράσταση θα προτιμούσες να δεις;		
Μια θεατρική παράσταση	215	28,10%
Μια παράσταση χορού	83	10,85%
Μια όπερα	148	19,35%
Μια μουσική συναυλία	273	35,69%
Μια παράσταση κουκλοθεάτρου, καραγκιόζη, παντομίμας	46	6,01%

Συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς για την παράσταση

Συζητήσατε μετά με τους δασκάλους σου την εμπειρία που είχατε με την Εθνική Λυρική Σκηνή και την παράσταση που παρακολουθήσατε;		
ΝΑΙ	707	92,54%
ΟΧΙ	57	7,46%

Επιθυμία να παρακολουθήσει μια παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή

Θα ήθελες να παρακολουθήσεις μία παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή;		
ΝΑΙ	640	83,77%
ΟΧΙ	124	16,23%

Οι δάσκαλοι δίνουν ιδιαίτερα υψηλή βαθμολογία στη παράσταση (πάνω από90%). Θεωρούν ότι η διασκευή του έργου επέτρεπε τη διαδραστικότητα και τη συμμετοχή των μαθητών στην παράσταση. Οι δάσκαλοι θεωρούν ότι απέκτησαν επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» δικών τους μουσικο-θεατρικών παραστάσεων σε ποσοστό 58%.

Βαθμολογία της παράστασης

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;		
Βαθμός 0	0	0,00%
Βαθμός 1	0	0,00%
Βαθμός 2	0	0,00%
Βαθμός 3	0	0,00%
Βαθμός 4	0	0,00%
Βαθμός 5	1	2,04%

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Βαθμός 6	0	0,00%
Βαθμός 7	0	0,00%
Βαθμός 8	3	6,12%
Βαθμός 9	17	34,69%
Βαθμός 10	28	57,14%

Επιλογή συγκεκριμένου έργου

Κατά τη γνώμη σας, η επιλογή του συγκεκριμένου έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» είναι:		
Σίγουρα σωστή	33	66,00%
Μάλλον σωστή	17	34,00%
Μάλλον λάθος	0	0,00%
Σίγουρα λάθος	0	0,00%

Προσαρμογή διασκευής

Για ποια ή ποιες τάξεις είναι καλύτερα προσαρμοσμένη η διασκευή του έργου;		
Α΄	6	3,87%
Β΄	7	4,52%
Γ΄	17	10,97%
Δ΄	26	16,77%
Ε΄	41	26,45%
ΣΤ΄	47	30,32%
Είναι για μεγαλύτερα παιδιά	11	7,10%

Διαδραστικότητα με τους μαθητές

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;		
Σίγουρα ναι	34	68,00%
Μάλλον ναι	13	26,00%
Μάλλον όχι	2	4,00%
Σίγουρα όχι	1	2,00%

Ποσοστά προσδοκιών από την παράσταση

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά ;		
Καλύτερη	35	70,00%
Χειρότερη	3	6,00%
Περίπου όπως την περιμένατε	12	24,00%

Διαδραστικό εργαστήριο

Από το διαδραστικό εργαστήριο, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	41	82,00%
Αρκετά	9	18,00%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Πραγματοποίηση της παράστασης

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	46	92,00%
Αρκετά	4	8,00%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Εκπαιδευτικοί στόχοι διαδραστικού εργαστηρίου

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Ναι	47	94,00%
Εν μέρει	3	6,00%
Όχι	0	0,00%

Εκπαιδευτικοί στόχοι παράστασης

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
Ναι	46	92,00%
Εν μέρει	4	8,00%
Όχι	0	0,00%

Απόκτηση επιπλέον τεχνογνωσίας ανά Άξονα

Αισθάνεστε ότι αποκτήσατε επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» μουσικοθεατρικών παραστάσεων;		
Ναι	29	58,00%
Εν μέρει	19	38,00%
Όχι	2	4,00%

Εμπειρία που αποκτήθηκε

Αισθάνεστε ότι μπορείτε να μεταφέρετε τη εμπειρία που αποκτήσατε;		
Ναι	24	48,00%
Εν μέρει	23	46,00%
Όχι	3	6,00%

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των διευθυντών των σχολείων του άξονα προκύπτει ότι το πρόγραμμα επέτρεπε διαδραστικότητα με τους μαθητές. Η υλοποίηση της παράστασης ξεπέρασε τις προσδοκίες (80%), όπως και η ικανοποίηση από την παράσταση (95%), ενώ ο βαθμός ικανοποίησής τους από το διαδραστικό εργαστήριο είναι επίσης υψηλός. Η κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων του διαδραστικού εργαστηρίου είναι 95,2% όπως και της πραγματοποίησης της παράστασης με το ίδιο ποσοστό. Ο βαθμός ικανοποίησης από την επικοινωνία με την ΕΛΣστο αρχικό στάδιο για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος είναι υψηλός (καλή, πολύ καλή, περίπου 81%) όπως και στο στάδιο της οργάνωσης (86%). Η συνεργασία με τους συντελεστές της παράστασης ήταν άριστη.

Βαθμολογία της παράστασης

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;		
Βαθμός 0	0	0,00%
Βαθμός 1	0	0,00%
Βαθμός 2	0	0,00%
Βαθμός 3	0	0,00%
Βαθμός 4	0	0,00%
Βαθμός 5	0	0,00%
Βαθμός 6	0	0,00%
Βαθμός 7	0	0,00%
Βαθμός 8	0	0,00%

Βαθμός 9	3	15,00%
Βαθμός 10	17	85,00%

Διαδραστικότητα με τους μαθητές

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;		
Σίγουρα ναι	14	66,67%
Μάλλον ναι	7	33,33%
Μάλλον όχι	0	0,00%
Σίγουρα όχι	0	0,00%

Προσδοκία από την παράσταση

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά;		
Καλύτερη	17	80,95%
Χειρότερη	0	0,00%
Περίπου όπως την περιμένατε	4	19,05%

Βαθμός ικανοποίησης από το διαδραστικό εργαστήριο

Από την υλοποίηση του διαδραστικού εργαστηρίου στο σχολείο σας, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	18	85,71%
Αρκετά	3	14,29%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Βαθμός ικανοποίησης από την παράσταση

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
Πολύ	20	95,24%
Αρκετά	1	4,76%
Όχι και τόσο	0	0,00%
Σχεδόν καθόλου	0	0,00%

Κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων του διαδραστικού εργαστηρίου

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Ναι	20	95,24%
Εν μέρει	1	4,76%
Όχι	0	0,00%

Κάλυψη των εκπαιδευτικών στόχων της πραγματοποίησης της παράστασης

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
Ναι	20	95,24%
Εν μέρει	1	4,76%
Όχι	0	0,00%

Βαθμός ικανοποίησης στο αρχικό στάδιο επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του Προγράμματος

Στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος;		
Πολύ κακή	3	14,29%
Κακή	0	0,00%
Μέτρια	1	4,76%
Καλή	2	9,52%

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Πολύ καλή	15	71,43%
-----------	----	--------

Βαθμός ικανοποίησης στο στάδιο της οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου

Στο στάδιο της οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου;		
Πολύ κακή	3	14,29%
Κακή	0	0,00%
Μέτρια	0	0,00%
Καλή	1	4,76%
Πολύ καλή	17	80,95%

Ποσοστά απόψεων σε σχέση με το πόσο συνεργάσιμο ήταν οι συντελεστές της παράστασης

Οι συντελεστές της παράστασης ήταν Συνεργάσιμοι;		
Σίγουρα Ναι	20	95,24%
Μάλλον Ναι	1	4,76%
Μάλλον Όχι	0	0,00%
Σίγουρα Όχι	0	0,00%

3.11.3 Διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΑΠ

Δεν παρατηρούνται αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις σημειώνονται ακολούθως:

Α) Μαθητών

Πώς θα χαρακτήριζες την παράσταση με μια λέξη			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Φανταστική	60,91%	49,93%	10,97%
Ωραία	20,99%	21,44%	-0,45%
Ευχάριστη	15,43%	19,04%	-3,61%
Αδιάφορη	0,62%	1,46%	-0,85%
Βαρετή	0,41%	5,19%	-4,78%
Κουραστική	0,41%	1,60%	-1,19%
Κακή	1,23%	1,33%	-0,10%
Δεν τη θυμάμαι και τόσο καλά	0,41%	2,66%	-2,25%
Σύνολο	100,00%	100,00%	

Θα ήθελες να ξαναδείς την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Μάλλον Ναι	81,72%	68,87%	12,85%
Μάλλον Όχι	8,21%	16,99%	-8,78%
Δεν ξέρω	10,06%	14,14%	-4,08%
Σύνολο	100,00%	100,00%	

Θα ήθελες να παρακολουθήσεις μία παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
ΝΑΙ	94,75%	83,77%	10,98%
ΟΧΙ	5,25%	16,23%	-10,98%
Σύνολο	100,00%	100,00%	

Αν βαθμολογούσες εσύ την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης», τι βαθμό θα της έβαζες με άριστα το 10;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία»

Βαθμός 0	0,00%	1,43%	-1,43%
Βαθμός 1	0,41%	0,78%	-0,37%
Βαθμός 2	0,00%	0,65%	-0,65%
Βαθμός 3	0,41%	0,78%	-0,37%
Βαθμός 4	0,21%	0,78%	-0,57%
Βαθμός 5	1,03%	2,47%	-1,43%
Βαθμός 6	1,24%	2,73%	-1,49%
Βαθμός 7	2,27%	4,55%	-2,27%
Βαθμός 8	5,17%	7,53%	-2,37%
Βαθμός 9	20,25%	20,65%	-0,40%
Βαθμός 10	69,01%	57,66%	11,35%
Σύνολο	100,00%	100,00%	

Β) Δασκάλων

Αισθάνεστε ότι αποκτήσατε επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» μουσικοθεατρικών παραστάσεων;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Ναι	67,44%	58,00%	9,44%
Εν μέρει	32,56%	38,00%	-5,44%
Όχι	0,00%	4,00%	-4,00%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία σας;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Πολύ κακή	18,60%	4,00%	14,60%
Κακή	0,00%	0,00%	0,00%
Μέτρια	0,00%	2,00%	-2,00%
Καλή	23,26%	8,00%	15,26%
Πολύ καλή	58,14%	86,00%	-27,86%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή στο αρχικό στάδιο για την οργάνωση της παράστασης;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Πολύ κακή	9,30%	2,00%	7,30%
Κακή	2,33%	0,00%	2,33%
Μέτρια	2,33%	6,00%	-3,67%
Καλή	27,91%	10,00%	17,91%
Πολύ καλή	58,14%	82,00%	-23,86%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Πολύ κακή	11,63%	0,00%	11,63%
Κακή	0,00%	0,00%	0,00%
Μέτρια	0,00%	0,00%	0,00%
Καλή	6,98%	8,00%	-1,02%
Πολύ καλή	81,40%	92,00%	-10,60%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

Με αφορμή την παράσταση, κάνατε κάποια σχετική δραστηριότητα στην τάξη;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
ΝΑΙ	83,72%	60,87%	22,85%
ΟΧΙ	16,28%	39,13%	-22,85%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

Β) Διευθυντών

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή Στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος;			
	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ1-ΑΠ2
Πολύ κακή	7,14%	14,29%	-7,14%
Κακή	0,00%	0,00%	0,00%
Μέτρια	0,00%	4,76%	-4,76%
Καλή	7,14%	9,52%	-2,38%
Πολύ καλή	85,71%	71,43%	14,29%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,00%

3.11.4 Διαφοροποιήσεις μεταξύ των κύκλων των Πράξεων

Δεν παρατηρούνται αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις μεταξύ του Α και Β κύκλου του Προγράμματος. Αντιθέτως παρατηρούνται μεγάλες ομοιότητες. Για παράδειγμα πρώτο πίνακα που ακολουθεί η παράσταση βαθμολογείτε με άριστα (βαθμός 9 ή 10) με ποσοστά περίπου $\pm 1\%$ από τον μέσο όρο των δύο βαθμολογιών (Β κύκλος $20,49 + 62,04 = 82,53\%$, Α κύκλος $27,00 + 57,40 = 84,40\%$, Μέσος όρος των δύο κύκλων $83,41\%$). Στον δεύτερο πίνακα που ακολουθεί η παράσταση χαρακτηρίζεται θετικά (Φανταστική, Ωραία, Ευχάριστη) με ποσοστά που αθροιστικά απέχουν περίπου $\pm 2\%$ από τον μέσο όρο των δύο βαθμολογιών (Β κύκλος $93,12\%$, Α κύκλος $96,70\%$, Μέσος όρος των δύο κύκλων $94,91\%$). Οι μικρές αυτές διαφοροποιήσεις, που ουσιαστικά είναι ομοιότητες (θα ήταν φυσιολογικές ακόμη και εάν η έρευνα γινόταν στα ίδια ακριβώς άτομα δύο φορές), είναι αναμενόμενες και ουσιαστικά αναδεικνύουν τα υψηλόποιοτικά χαρακτηριστικά (standards) και των δύο κύκλων. Οι απαντήσεις είναι φυσιολογικό να διαφοροποιούνται περισσότερο όταν παρεμβαίνουν υποκειμενικά κριτήρια όπως π.χ. η προσωπικότητα του ενός συγκεκριμένου μουσικού ή μονωδού (που κερδίζει την παράσταση) σε κάποια διαδραστικά εργαστήρια όπως βεβαίως και η προσωπικότητα των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Επίσης είναι φυσιολογικό ορισμένοι μαθητές να επηρεάζονται από τους δασκάλους τους. Για μία γρήγορη σύγκριση των αποτελεσμάτων πολλές φορές είναι χρήσιμο να αθροίζονται οι θετικές απαντήσεις (για παράδειγμα «το σίγουρα σωστή» με το «μάλλον σωστή») για τη συγκριτική αξιολόγηση των δύο κύκλων.

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένα ποσοστά από σημαντικές ερωτήσεις στα ερωτηματολόγια των μαθητών των δασκάλων και των διευθυντών:

Α) Μαθητών

Αν βαθμολογούσατε εσύ την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης», τι βαθμό θα της έβαζες με άριστα το 10;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Βαθμός 0	0,88%	0,20%
Βαθμός 1	0,64%	0,40%
Βαθμός 2	0,40%	0,10%
Βαθμός 3	0,64%	0,40%
Βαθμός 4	0,56%	0,50%
Βαθμός 5	1,91%	0,70%
Βαθμός 6	2,15%	1,20%
Βαθμός 7	3,67%	3,00%

Βαθμός 8	6,62%	9,20%
Βαθμός 9	20,49%	27,00%
Βαθμός 10	62,04%	57,40%

Πώς θα χαρακτηρίζες την παράσταση με μια λέξη;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Φανταστική	54,24%	53,10%
Ωραία	21,26%	24,20%
Ευχάριστη	17,62%	19,40%
Αδιάφορη	1,13%	0,90%
Βαρετή	3,31%	1,40%
Κουραστική	1,13%	0,80%
Κακή	1,29%	0,20%
Δεν τη θυμάμαι και τόσο καλά	1,78%	-

Από ότι είχες φανταστεί ή περίμενες, η παράσταση ήταν τελικά:		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Καλύτερη	75,67%	74,60%
Χειρότερη	7,42%	5,80%
Όπως την περίμενες ή είχες φανταστεί	16,92%	19,60%
Δεν θυμάμαι	4,75%	-

Ήταν η πρώτη φορά που είδες μια παράσταση όπερας;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
ΝΑΙ	85,39%	83,80%
ΟΧΙ	14,61%	16,20%

Τι θυμάσαι να σου έκανε εντύπωση από την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Η υπόθεση	9,05%	9,16%
Οι μονωδοί	6,68%	7,53%
Τα κοστούμια	9,79%	10,12%
Τα σκηνικά	7,57%	7,90%
Τα φώτα	6,01%	6,61%
Τα χρώματα	4,74%	4,30%
Ο μαέστρος	6,81%	6,72%
Οι μουσικοί	7,13%	7,38%
Τα μουσικά όργανα	7,89%	9,03%
Η μουσική	6,55%	8,45%
Οι χορευτές	8,94%	8,86%
Η χορωδία	6,03%	6,65%
Τίποτα	1,43%	0,54%
Όλα	10,90%	6,75%

Η παράσταση άρεσε περισσότερο στα αγόρια ή στα κορίτσια της τάξης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Περισσότερο στα αγόρια	6,04%	4,30%
Περισσότερο στα κορίτσια	18,44%	20,00%
Το ίδιο	47,93%	74,60%

Δεν άρεσε	1,99%	1,20%
Δεν ξέρω	25,60%	-

Θα ήθελες να ξαναδείς την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης»;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Μάλλον Ναι	73,85%	74,30%
Μάλλον Όχι	13,59%	8,40%
Δεν ξέρω	12,56%	17,30%

Θα ήθελες να δεις μία άλλη παρόμοια παράσταση όπερας;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
ΝΑΙ	72,15%	75,60%
ΟΧΙ	12,21%	8,10%
Δεν ξέρω	15,64%	16,30%

Την επόμενη φορά που το σχολείο θα οργανώσει μια παράσταση, εσύ, τι παράσταση θα προτιμούσες να δεις;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Μια θεατρική παράσταση	27,88%	25,70%
Μια παράσταση χορού	11,06%	15,00%
Μια όπερα	22,04%	23,90%
Μια μουσική συναυλία	33,57%	29,00%
Μια παράσταση κουκλοθεάτρου, καραγκιόζη, παντομίμας	5,45%	6,50%

Συζητήσατε μετά με τους δασκάλους σου την εμπειρία που είχατε με την Εθνική Λυρική Σκηνή και την παράσταση που παρακολουθήσατε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
ΝΑΙ	95,48%	94,60%
ΟΧΙ	4,52%	5,40%

Θα ήθελες να παρακολουθήσεις μία παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
ΝΑΙ	94,84%	87,40%
ΟΧΙ	5,16%	12,60%

Β) Δάσκαλοι

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Βαθμός 0	0,00%	
Βαθμός 1	0,00%	1,10%
Βαθμός 2	0,00%	-
Βαθμός 3	0,00%	-
Βαθμός 4	0,00%	-
Βαθμός 5	1,14%	-
Βαθμός 6	0,00%	-
Βαθμός 7	1,14%	1,70%
Βαθμός 8	11,36%	6,70%
Βαθμός 9	29,55%	21,90%
Βαθμός 10	56,82%	68,50%

Κατά τη γνώμη σας, η επιλογή του συγκεκριμένου έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» είναι:		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα σωστή	62,64%	65,70%
Μάλλον σωστή	37,36%	34,30%
Μάλλον λάθος	0,00%	
Σίγουρα λάθος	0,00%	

Για ποια ή ποιες τάξεις είναι καλύτερα προσαρμοσμένη η διασκευή του έργου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Α'	3,55%	6,68%
Β'	3,90%	7,61%
Γ'	11,35%	12,89%
Δ'	16,31%	18,94%
Ε'	27,66%	24,22%
ΣΤ'	30,85%	25,47%
Είναι για μεγαλύτερα παιδιά	6,38%	4,19%

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα ναι	65,93%	59,20%
Μάλλον ναι	26,37%	38,50%
Μάλλον όχι	3,30%	2,20%
Σίγουρα όχι	4,40%	-

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Καλύτερη	71,43%	82,20%
Χειρότερη	3,30%	1,70%
Περίπου όπως την περιμένατε	25,27%	16,10%

Από το διαδραστικό εργαστήριο, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	80,22%	77,70%
Αρκετά	18,68%	22,30%
Όχι και τόσο	0,00%	-
Σχεδόν καθόλου	1,10%	-

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	90,11%	87,20%
Αρκετά	9,89%	12,80%
Όχι και τόσο	0,00%	-
Σχεδόν καθόλου	0,00%	-

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	93,41%	92,50%

Εν μέρει	6,59%	7,50%
Όχι	0,00%	-

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	93,41%	93,90%
Εν μέρει	6,59%	6,10%
Όχι	0,00%	-

Αισθάνεστε ότι αποκτήσατε επιπλέον τεχνογνωσία για το «ανέβασμα» μουσικοθεατρικών παραστάσεων;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	62,64%	62,60%
Εν μέρει	35,16%	32,40%
Όχι	2,20%	5,00%

Αισθάνεστε ότι μπορείτε να μεταφέρετε τη εμπειρία που αποκτήσατε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	47,25%	57,30%
Εν μέρει	46,15%	40,40%
Όχι	6,59%	2,20%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία σας;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ κακή	10,99%	6,80%
Κακή	0,00%	1,70%
Μέτρια	1,10%	5,10%
Καλή	15,38%	24,30%
Πολύ καλή	72,53%	62,10%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή στο αρχικό στάδιο για την οργάνωση της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ κακή	4,40%	8,40%
Κακή	1,10%	0,60%
Μέτρια	4,40%	8,40%
Καλή	18,68%	22,50%
Πολύ καλή	71,43%	60,10%

Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με την Εθνική Λυρική Σκηνή κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ κακή	5,49%	10,30%
Κακή	0,00%	-
Μέτρια	0,00%	1,70%
Καλή	7,69%	15,50%
Πολύ καλή	86,81%	72,40%

Β) Διευθυντές

Αν βαθμολογούσατε την παράσταση, τι βαθμό θα βάζατε με άριστα το 10;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Βαθμός 8	2,94%	
Βαθμός 9	8,82%	25,50%
Βαθμός 10	88,24%	74,50%

Κατά τη γνώμη σας, η επιλογή του συγκεκριμένου έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης» είναι:		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα σωστή	71,43%	80,90%
Μάλλον σωστή	28,57%	19,10%
Μάλλον λάθος	0,00%	
Σίγουρα λάθος	0,00%	

Για ποια ή ποιες τάξεις είναι καλύτερα προσαρμοσμένη η διασκευή του έργου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Α'	7,63%	9,63%
Β'	7,63%	10,16%
Γ'	12,21%	14,44%
Δ'	18,32%	18,72%
Ε'	24,43%	23,53%
ΣΤ'	25,19%	22,46%
Είναι για μεγαλύτερα παιδιά	4,58%	1,07%

Πόσοι εκπαιδευτικοί του σχολείου σας συμμετείχαν στην προετοιμασία της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
3	17,65%	22,70%
4	11,76%	11,40%
5	14,71%	13,60%
6	23,53%	13,60%
7	17,65%	18,20%
8	8,82%	9,10%
9	2,94%	2,30%
10	2,94%	9,10%
Σύνολο	100,00%	

Η διασκευή του έργου επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα ναι	68,57%	61,70%
Μάλλον ναι	31,43%	36,20%
Μάλλον όχι	0,00%	2,10%
Σίγουρα όχι	0,00%	-

Σε σχέση με αυτό που περιμένατε, η παράσταση αποδείχθηκε τελικά;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Καλύτερη	85,71%	93,60%
Χειρότερη	0,00%	-
Περίπου όπως την περιμένατε	14,29%	6,40%

Από την υλοποίηση του διαδραστικού εργαστηρίου στο σχολείο σας, πόσο ικανοποιημένος/η		
---	--	--

αισθάνεστε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	85,71%	35,70%
Αρκετά	14,29%	64,30%
Όχι και τόσο	0,00%	
Σχεδόν καθόλου	0,00%	

Και από την πραγματοποίηση της παράστασης, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	94,29%	100,00%
Αρκετά	5,71%	
Όχι και τόσο	0,00%	
Σχεδόν καθόλου	0,00%	

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του διαδραστικού εργαστηρίου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	97,14%	97,90%
Εν μέρει	2,86%	2,10%
Όχι	0,00%	

Καλύφθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι από την πραγματοποίηση της παράστασης;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Ναι	97,14%	100,00%
Εν μέρει	2,86%	
Όχι	0,00%	

Στο αρχικό στάδιο της επικοινωνίας για την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ κακή	11,43%	25,50%
Κακή	0,00%	-
Μέτρια	2,86%	-
Καλή	8,57%	10,60%
Πολύ καλή	77,14%	63,80%

Στο στάδιο της οργάνωσης της παράστασης και του διαδραστικού εργαστηρίου;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ κακή	11,43%	19,10%
Κακή	0,00%	-
Μέτρια	0,00%	-
Καλή	5,71%	10,60%
Πολύ καλή	82,86%	70,20%

Οι συντελεστές της παράστασης ήταν Συνεργάσιμοι;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα Ναι	97,14%	97,90%
Μάλλον Ναι	2,86%	2,10%
Μάλλον Όχι	0,00%	
Σίγουρα Όχι	0,00%	

Σε μια κλίμακα από το 0 έως το 10 με άριστα το 10, πώς θα βαθμολογούσατε το εκπαιδευτικό μουσικό-θεατρικό υλικό (εκπαιδευτικό πακέτο) που παραλάβατε;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Βαθμός 7	5,71%	2,20%
Βαθμός 8	11,43%	13,30%
Βαθμός 9	14,29%	35,60%
Βαθμός 10	68,57%	48,90%

Το εκπαιδευτικό πακέτο, βοήθησε τους εκπαιδευτικούς στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	62,86%	44,70%
Αρκετά	34,29%	51,10%
Όχι και τόσο	2,86%	4,30%
Σχεδόν καθόλου	0,00%	
Δεν γνωρίζω	0,00%	

Το εκπαιδευτικό πακέτο, βοήθησε τους εκπαιδευτικούς πρακτικά, στη προετοιμασία των παιδιών για την παράσταση;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	74,29%	57,40%
Αρκετά	22,86%	42,60%
Όχι και τόσο	2,86%	
Σχεδόν καθόλου	0,00%	
Δεν γνωρίζω	0,00%	

Πως θα βαθμολογούσατε το διαδικτυακό τόπο του προγράμματος, ως προς την ευκολία ανεύρεσης της πληροφορίας;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Βαθμός 7	3,03%	4,90%
Βαθμός 8	21,21%	12,20%
Βαθμός 9	24,24%	46,30%
Βαθμός 10	51,52%	36,60%

Κατά τη γνώμη σας, υπήρξαν διαφορές στα χαρακτηριστικά συμμετοχής μεταξύ των μαθητών που συμμετείχαν διαδραστικά και όσων απλά παρακολούθησαν την παράσταση;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Μεγάλες	26,47%	31,10%
Αρκετές	64,71%	46,70%
Όχι και τόσες	8,82%	17,80%
Σχεδόν καθόλου	0,00%	4,40%

Έμειναν ικανοποιημένοι οι εκπαιδευτικοί από τη συμμετοχή τους στην οργάνωση της παράστασης		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Σίγουρα Ναι	85,71%	89,40%
Μάλλον Ναι	14,29%	10,60%
Μάλλον Όχι	0,00%	

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, χρειάστηκε το σχολείο να τροποποιήσει το ωρολόγιο πρόγραμμα;		
	Β' Κύκλος	Α' Κύκλος
Πολύ	2,86%	2,10%
Αρκετά	20,00%	10,60%
Όχι και τόσο	45,71%	51,10%
Σχεδόν καθόλου	31,43%	36,20%

3.12 Αξιολόγηση του Προγράμματος

3.12.1 Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού του Προγράμματος

1. Αξιολόγηση των στόχων και του σχεδιασμού

Οι Πράξεις στις οποίες εντάσσεται η ενέργεια που αξιολογείται, ανήκουν στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2 και 3. Ειδικός στόχος των Πράξεων είναι η «Αναμόρφωση, εκσυγχρονισμός και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος – ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού». Ειδικότερα, κύριος στόχος των Πράξεων και κεντρικός άξονας της μαθητοκεντρικής αυτής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του «Νέου Σχολείου», είναι η **ένταξη του πολιτισμού** στην εκπαίδευση και η **αξιοποίηση πολιτιστικών δράσεων**, ώστε το σχολείο να βελτιώσει το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης και να είναι ανοιχτό στην κοινωνία, στις ιδέες, στη γνώση και στο μέλλον. Στο πλαίσιο του ειδικού αυτού στόχου, δόθηκε έμφαση στην υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων που ενσωματώνουν πολλαπλά πολιτιστικά στοιχεία. Αυτό άλλωστε, προβλέπεται και από την Ευρωπαϊκή πολιτική για την εκπαίδευση. Δηλαδή, η υλοποίηση παρεμβάσεων, που αφενός μεν **εξοικειώνουν** τους μαθητές και την εκπαιδευτική κοινότητα ως σύνολο με τις τέχνες, αλλά ταυτόχρονα τις χρησιμοποιούν ως **εργαλείο εκπαίδευσης**. Αυτό έχει εφαρμογή σε κάθε μορφή τέχνης, φτάνοντας στο απόγειο με τις μη διαδεδομένες και σύνθετες μορφές της, όπως είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση για παράδειγμα, η όπερα.

Από την ανάπτυξη και την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι ο βασικός στόχος και ο συνολικός σχεδιασμός των Πράξεων επιτεύχθηκε απόλυτα. Είναι κοινά αποδεκτό, ότι η βασική πολιτιστική παρέμβαση στα σχολεία στο παρελθόν, ήταν, πλην φτωχών αλλά μεμονωμένων περιπτώσεων, αρκετά απλή και βασισμένη στην πρωτοβουλία τμήματος της εκπαιδευτικής κοινότητας και όχι αποτέλεσμα κεντρικού σχεδιασμού. Η Όπερα ως μορφή τέχνης που συνδυάζει μουσική και μουσικά όργανα, υπόθεση, σκηνικά, κοστούμια και ηθοποιία, έφθασε με το προς αξιολόγηση έργο σε διάφορες περιοχές της χώρας, μπήκε στο σχολείο και το σπίτι και άγγιξε τις ευαίσθητες χορδές των μαθητών, των δασκάλων και έμμεσα ή/ και άμεσα των γονέων. **Συνεπώς επέδρασε αποφασιστικά στην ποιοτική αναμόρφωση και εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης με καινοτόμο τρόπο.** Στο διάστημα προετοιμασίας των εκδηλώσεων, ενισχύθηκε πολιτιστική εκπαιδευτική διαδικασία, τόσο στο σχολείο, όσο και το σπίτι. Τα παραπάνω, ενισχύθηκαν σε μεγάλο βαθμό, από την καινοτομία που συντελέστηκε μέσα από τη διαδραστική επιλογή υλοποίησης του έργου.

Το **εκπαιδευτικό υλικό** βοήθησε τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους, όπως οι ίδιοι το αποτύπωσαν, το ίδιο και η ιστοσελίδα του έργου. Η ιστοσελίδα, προσέφερε το δομικό πρωτογενές υλικό για την ανάπτυξη αρχικών γνώσεων, αλλά ταυτόχρονα και πολύ περισσότερο, έδωσε το έναυσμα σε αρκετές τάξεις με πρωτοβουλία των δασκάλων τους, να ασχοληθούν περισσότερο με την όπερα, να ερευνήσουν στο διαδίκτυο για σχετικό υλικό και με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, να ακούσουν ή και να παρακολουθήσουν και άλλες παραστάσεις. Αυτό, ουσιαστικά υποστήριξε και συνετέλεσε στην πολιτιστική **επιμόρφωση και αυτοεκπαίδευση** των εκπαιδευτικών στην πράξη, συνάδοντας με το στόχο της **δια βίου εκπαίδευσης** των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο σωστός σχεδιασμός βοηθά στην επιτυχία κάθε προγράμματος. Στο συγκεκριμένο έργο, η αποδοχή τόσο λόγω της πρωτοτυπίας της ιδέας, όσο και ως αποτέλεσμα ορθολογικού σχεδιασμού, ήταν καθολική. Το πρόγραμμα ακολούθησε απόλυτα το αρχικό πλάνο, χωρίς την ανάγκη γενικών και ειδικών προσαρμογών. Η έναρξη υλοποίησης του Υποέργου 3 από το μέσο έως το τέλος του σχολικού έτους 2013-2014, δεν επέτρεψε τη συμμετοχή στην έρευνα πεδίου στους μαθητές της Στ' τάξης που συμμετείχαν στο πρόγραμμα του έτους αυτού. Το γεγονός αυτό, δεν επιδρά στους στόχους και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το αποτέλεσμα του προγράμματος, αλλά μόνο στο μέγεθος του δείγματος στο οποίο βασίζεται η παρούσα αξιολόγηση. Τα μέτρα αντιμετώπισης του γεγονότος αυτού

από την πλευρά του συμβούλου αξιολόγησης, περιλάμβαναν την αύξηση του δείγματος των διευθυντών και των ωφελούμενων δασκάλων, τόσο στις έρευνες μέσω ερωτηματολογίου, όσο αυτών που υλοποιήθηκαν μέσω των συνεντεύξεων.

II. Αξιολόγηση της οργάνωσης του Προγράμματος

Όπως προαναφέρθηκε, ο σχεδιασμός του προγράμματος ήταν ορθολογικός και συντέλεσε στην επίτευξη των κεντρικών στόχων. Όμως ο σχεδιασμός από μόνος του, αν και σημαντικός, δεν είναι το μόνο συστατικό της επιτυχίας. Η **καλή οργάνωση** κάθε προγράμματος, έχει ουσιαστικό **αντίκτυπο** στην **επιτυχία** του.

Η οργάνωση του προγράμματος, απάντησε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια όπερα είναι πιο κατάλληλη για το κοινό που θα την παρακολουθήσει;
- Πως θα προσαρμοστούν τα κείμενα για να είναι κατανοητό το έργο στο κοινό;
- Πως θα επιλεγούν οι συντελεστές της παράστασης;
- Με ποιο τρόπο θα προετοιμαστούν τα σκηνικά και τα κουστούμια, ώστε να συμβάλουν και αυτά στο βαθμό που επιδρούν στη γενικότερη στοχοθεσία;
- Πως θα προετοιμαστούν οι εκπαιδευτικοί πριν την παράσταση, ώστε να προετοιμάσουν τους μαθητές τους;
- Με τι εργαλεία θα γίνει αυτή η προετοιμασία των δασκάλων;
- Τι είδους υποστηρικτικό υλικό απαιτείται και με ποια μορφή θα δοθεί στους χρήστες;
- Απαιτούνται ή όχι οδηγίες για τη σωστή χρήση του υλικού;
- Ποιοι θα υποστηρίξουν την υλοποίηση;
- Πότε θα γίνει η κάθε παράσταση και με ποια σειρά θα γίνουν οι παραστάσεις, ώστε να αποφευχθεί κόπωση των μετακινούμενων και να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας όπου είναι δυνατόν;
- Πως θα οργανωθεί η μετακίνηση των συντελεστών στις περιπτώσεις που απαιτείται μετακίνηση;
- Πως θα υλοποιηθεί η γενική και ειδική επικοινωνία;

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αξιολογείται, ήταν άρτια οργανωμένο σε όλους τους τομείς: από την επιλογή των κατάλληλων συντελεστών, την προσαρμοσμένη για το κοινό-στόχο διασκευή του έργου, τασκηνικά και το ενδυματολογικό κομμάτι, έως το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος, την εκπόνηση των οδηγιών, τη δημιουργία του εκπαιδευτικού πακέτου και την ψηφιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού. Ακόμα, η οργάνωση της περιοδείας ήταν επιτυχής, όπως και η υλοποίησή της, η προβολή και η δημοσιότητα που δόθηκε ήταν η πρόπουσα, η αντιμετώπιση μικρών τεχνικών ζητημάτων ήταν κατάλληλη στο βαθμό του επιτρεπτού. Όλα αυτά συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος και υπερκάλυψαν τις προσδοκίες της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Η απόδειξη του ισχυρισμού ότι η οργάνωση του προγράμματος ήταν επιτυχής, προκύπτει από την ποσοτική και ποιοτική έρευνα. Συγκεκριμένα, από την έρευνα πεδίου και τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών, προέκυψαν τα ακόλουθα ως προς το οργανωτικό μέρος:

- ↑ η επιλογή του συγκεκριμένου έργου ήταν ορθολογική και κατάλληλη για το κοινό – στόχο,
- ↑ η διασκευή του έργου θεωρήθηκε απόλυτα επιτυχής, ειδικότερα για τις μεγαλύτερες τάξεις, χωρίς να απαγορεύεται κατανόηση του έργου από μαθητές μικρότερων τάξεων,
- ↑ το εκπαιδευτικό υλικό θεωρήθηκε πολύ χρήσιμο και συνέβαλε ουσιαστικά στη σωστή προετοιμασία,
- ↑ η υποστήριξη στη διάρκεια της προετοιμασίας ήταν επαρκής,
- ↑ ο χρονικός προγραμματισμός ήταν ορθολογικός,
- ↑ η ιστοσελίδα του έργου προσέφερε αρκετές πληροφορίες, με καλό σχεδιασμό και απλότητα στην πρόσβαση στην πληροφορία,

- ↑ η συνεργασία με την ΕΛΣ κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της οργάνωσης της παράστασης ήταν καλή,
- ↑ η οργάνωση προέτρεπε τους μαθητές προς τη διαδραστικότητα,
- ↑ η οργάνωση επέτρεπε την συμμετοχή των μαθητών και στη διάρκεια της παράστασης,
- ↑ οι συζητήσεις στο σχολείο και το σπίτι κατά την προετοιμασία της παράστασης, υποστήριξαν τον πολλαπλασιασμό του θετικού αντίκτυπου,
- ↑ ο τρόπος οργάνωσης ευνοούσε την απόκτηση τεχνογνωσίας από τους εκπαιδευτικούς,
- ↑ η επικοινωνία των εκδηλώσεων οργανώθηκε σωστά.

Στον αντίποδα, αναφέρθηκαν από μέρος των εμπλεκόμενων μικρές οργανωτικές αδυναμίες, οι περισσότερες των οποίων **δεν** είχαν καθολικότητα, αφορούσαν **εξωγενείς** παράγοντες, σε ορισμένες δε περιπτώσεις δεν υπήρχε δυνατότητα επιλογής, ενώ και η επίδρασή τους στη συνολική εικόνα του προγράμματος αξιολογείται ως ιδιαίτερα **χαμηλή**. Πιο συγκεκριμένα, οι σποραδικές αυτές αδυναμίες, αριθμός των οποίων αναφέρθηκε από καλλιτεχνικούς συντελεστές είναι:

- ↓ Η επιλογή του χώρου για κάποιες παραστάσεις, ως προς τον αριθμό των θέσεων των θεατών,
- ↓ Η επιλογή του χώρου για κάποιες παραστάσεις, ως προς τις διαστάσεις της σκηνής για το στήσιμο των σκηνικών και την απουσία ορισμένων διευκολύνσεων, όπως καμαρίνια,
- ↓ Η διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου, που από μέρος των εμπλεκόμενων θεωρήθηκε μικρή,
- ↓ Περιπτώσεις που έχουν σχέση με τις αποστάσεις των ξενοδοχείων από τα σχολεία ή το κέντρο της εκάστοτε πόλης,
- ↓ Μεμονωμένες αναφορές σε ζητήματα οσμών και αισθήματος ασφάλειας στον επιλεγμένο χώρο.

Η διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου αναφέρεται μεν στις αδυναμίες του προγράμματος, αλλά ουσιαστικά αποτελεί έπαινο για την προσπάθεια της ΕΛΣ, καθότι ο χρόνος δεν κρίνεται μικρός από την εκπαιδευτική πλευρά του θέματος, αλλά ως κάτι επιτυχημένο και όμορφο που θα έπρεπε να διαρκέσει περισσότερο χρόνο.

Η επέκταση του διαδραστικού εργαστηρίου σε μικρότερες τάξεις, σημειώνεται ως μέτρο βελτίωσης του προγράμματος.

3.12.2 Αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος

1. Αξιολόγηση της υλοποίησης του προγράμματος, του μηχανισμού εφαρμογής και του εκπαιδευτικού περιεχομένου

Στις προηγούμενες παραγράφους, αξιολογήθηκε και μάλιστα πολύ θετικά ο σχεδιασμός, η συνάφεια με τη στοχοθεσία και η οργανωτική αρτιότητα. Ο τελικός κρίσιμος παράγοντας για να χαρακτηριστεί το σύνολο του προγράμματος με θετικό τρόπο, μεταφέρεται στην υλοποίησή του. Καθώς, εκτός από το σωστό σχεδιασμό και την άψογη οργάνωση, αυτό που αποτυπώνει τον τελικό βαθμό επιτυχίας είναι η υλοποίηση.

Η υλοποίηση περιελάμβανε τρία βήματα:

A. Την ανάπτυξη και παραγωγή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό αξιολογείται πολύ θετικά σύμφωνα με τα ποσοτικά ευρήματα, αλλά και αυτά του ποιοτικού σκέλους της έρευνας. Το εκπαιδευτικό υλικό αυτό, διανεμήθηκε περίπου δυο μήνες πριν την παράσταση, ως εκπαιδευτικό πακέτο στους εκπαιδευτικούς των σχετικών ειδικοτήτων των σχολείων. Περιελάμβανε εικονογραφημένο βιβλίο (αναπαράσταση μιας παιδικής όπερας που μπορεί να ανεβεί στο μέλλον) με σχετικό cd, φιγούρες κουκλοθέατρου και όπερας, εγχειρίδιο για το ανέβασμα μιας παράστασης, υλικό προετοιμασίας της παράστασης, πληροφορίες για τη παράσταση, οδηγίες των ειδικών κατασκευών που θα χρησιμοποιούντο στα σκηνικά και τα κοστούμια, περιγραφή των δράσεων

που θα υλοποιούνταν για την διενέργεια της παράστασης, καθώς και αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την εμπλοκή της ομάδας μαθητών και εκπαιδευτικών στη διαδραστική διαδικασία (όπως παρτιτούρες για την προετοιμασία των έμμετρων σημείων, οδηγίες για την κατασκευή κάποιων στοιχείων σκηνικών κλπ). Υποστηρικτικά στο υλικό έδρασε και ο δικτυακός κόμβος, τον οποίο επίσης οι εμπλεκόμενοι χρησιμοποίησαν και αξιολόγησαν πολύ θετικά.

Β. Την εκπαίδευση

Η εκπαίδευση υλοποιήθηκε με διάρκεια δυο ημερών σε πενήντα δύο σχολεία, από την πολυμελή περιοδεύουσα ομάδα η οποία επιλέχθηκε και συστήθηκε από επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων για την εκπαίδευση και την υποστήριξη των παραστάσεων. Η εκπαίδευση έγινε στην έδρα των ωφελούμενων, ανά σχολείο. Υλοποιήθηκε παράλληλα με την προετοιμασία κατά την πρώτη ημέρα και τη διενέργεια των παραστάσεων κατά τη δεύτερη ημέρα. Στη διάρκεια του διημέρου, οι εκπαιδευτικοί των σχετικών ειδικοτήτων συμμετείχαν τόσο στο στήσιμο όσο και στην υλοποίηση της παράστασης. Ενδεικτικά ειδικότητες που συμμετείχαν είναι, ιστορικοί, μουσικολόγοι, τραγουδιστές όπερας, χορευτές, εικαστικοί καλλιτέχνες, τεχνικοί σκηνής, τεχνικοί ήχου, ηθοποιοί, μουσικοί. Βασικός στόχος της εκπαίδευσης ήταν, να είναι σε θέση οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί μετά το πέρας των παραστάσεων, να ανεβάζουν τις δικές τους μουσικό-θεατρικές παραστάσεις, στηριζόμενοι στην τεχνογνωσία που αποκόμισαν από την επί τόπου εκπαίδευση, αλλά και στο υλικό που είχαν και έχουν στη διάθεσή τους και περιλαμβανόταν στο εκπαιδευτικό πακέτο. Όπως διαγνώστηκε από την έρευνα που παρουσιάστηκε στα προηγούμενα, η εκπαίδευση αξιολογήθηκε πολύ θετικά, τόσο ως προς την απόκτηση γνώσεων και τη μεταφορά τεχνογνωσίας, όσο και την απόκτηση δεξιοτήτων εφαρμογής.

Γ. Τη διενέργεια των παραστάσεων

Υλοποιήθηκε το σύνολο των παραστάσεων του προγράμματος σύμφωνα με το σχεδιασμό. Η κάθε διαδραστική παράσταση διήρκεσε δύο ημέρες, εκ των οποίων, η πρώτη αφιερώθηκε στο στήσιμο της παράστασης και στην προετοιμασία των μαθητών και των εκπαιδευτικών για αυτό που πρόκειται να παρουσιάσουν ή/και να παρακολουθήσουν, ενώ η δεύτερη αφιερώθηκε στη διενέργεια της παράστασης. Οι μαθητές συμμετείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης, στα σκηνικά με έργα τους και στην υλοποίησή της με τη χορωδία που συνόδευε το έργο.

Η θετική άποψη για τη συνολική υλοποίηση του Προγράμματος, επιβεβαιώθηκε από διάφορα στοιχεία και κυρίως:

- + από το βαθμό συμμετοχής και τον ενθουσιασμό των μαθητών, τόσο στο διαδραστικό εργαστήριο, όσο και στην παράσταση,
- + από το κλίμα και τις σχέσεις των εμπλεκόμενων που αναπτύχθηκαν με τους καλλιτεχνικούς συντελεστές,
- + από την πειθαρχία στις εντολές του μαέστρου,
- + από την έκφραση της επιθυμίας και της διάθεσης από μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς για συνέχιση του προγράμματος, επανάληψη του έργου και προσθήκη και νέων παραστάσεων με περισσότερα έργα.

Το Πρόγραμμα αγκαλιάστηκε θερμά, όπως αποδεικνύεται από την έρευνα πεδίου, τόσο στο ποσοτικό της μέρος όσο και στο ποιοτικό, καθώς:

- ↑ το αποτέλεσμα υπερέβη τις προσδοκίες όλων από το πρόγραμμα, όπως προκύπτει από τους χαρακτηρισμούς που προέκυψαν στην έρευνα και οι οποίοι αναλύονται στα προηγούμενα σημεία της παρούσας έκθεσης αξιολόγησης,
- ↑ οι εκπαιδευτικοί στόχοι τόσο της παράστασης, όσο και του διαδραστικού εργαστηρίου καλύφθηκαν πλήρως,
- ↑ οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν από όλα ανεξαίρετως τα επιμέρους στοιχεία της παράστασης,
- ↑ οι μαθητές βίωσαν τη λειτουργία διάφορων επαγγελμάτων που σχετίζονται με αυτή τη μορφή τέχνης,

- ↑ δεν υπήρξε αναφορά για κάτι που δεν άρεσε στους μαθητές, το αντίθετο μάλιστα, αφού οι συντριπτικά περισσότεροι μαθητές θα παρακολουθούσαν ξανά την ίδια παράσταση,
- ↑ το πρόγραμμα είχε θετικό αντίκτυπο στους μαθητές και η παράσταση όπερας ή /και ανάλογες μορφές τέχνης εντάχθηκαν στις μορφές θεαμάτων που θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν μελλοντικά,
- ↑ περισσότερο από το 75% των μαθητών θα παρακολουθούσαν και άλλες παραστάσεις όπερας,
- ↑ η παράσταση αποτέλεσε αντικείμενο πολλών θετικών συζητήσεων στο σχολείο και το σπίτι,
- ↑ οι μαθητές συζήτησαν πολύ θετικά με τους δασκάλους τους την εμπειρία που βίωσαν,
- ↑ οι μαθητές θα επιθυμούσαν τη διοργάνωση και άλλης παράστασης όπερας στο σχολείο τους,
- ↑ οι μαθητές θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν μια παράσταση στην έδρα της ΕΛΣ,
- ↑ οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν από επαγγέλματα που σχετίζονται με την όπερα και το θέατρο,
- ↑ η γνωριμία με τα μουσικά όργανα ήταν πολύ θετική για τους μαθητές, σύμφωνα με την γνώμη των δασκάλων τους,
- ↑ η συμπεριφοράς των ανθρώπων της ΕΛΣ προς όλους αξιολογήθηκε ως «εξαιρετική»,
- ↑ υπήρξε διαδραστικότητα με τους μαθητές και συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης,
- ↑ οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν την παράσταση καλύτερη από ότι φαντάζονταν,
- ↑ η συνεργασία των δασκάλων με τις καλλιτεχνικές εκπαιδευτριες κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου ήταν απόλυτα θετική,
- ↑ επτά στους δέκα δασκάλους πραγματοποίησαν κάποια σχετική δραστηριότητα στην τάξη με αφορμή την παράσταση,
- ↑ αρκετά παιδιά έδειξαν να αλλάζουν γνώμη για την όπερα όπως παρατήρησαν οι δάσκαλοί τους από συζητήσεις πριν και μετά την παράσταση,
- ↑ η συμμετοχή των ειδικοτήτων του μουσικού και του θεατρολόγου του σχολείου ήταν σημαντική στη μετάδοση των απαιτούμενων γνώσεων,
- ↑ οι δάσκαλοι και οι διευθυντές με πολύ υψηλά ποσοστά, θα πρότειναν τη συνέχιση παρόμοιων προγραμμάτων στα σχολεία, ενώ απέκτησαν επιπλέον τεχνογνωσία για την οργάνωση δικής τους παράστασης,
- ↑ οι δάσκαλοι θα παρακολουθούσαν οι ίδιοι, σε ποσοστό 92%, και οι διευθυντές σε 94,2% μια παράσταση της ΕΛΣ,
- ↑ το εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιήθηκε στην τάξη και έδωσε έναυσμα περαιτέρω εμβάθυνσης,
- ↑ αξιολογήθηκε πολύ θετικά η βιωματική εμπειρία που είχαν οι μαθητές με τη συμμετοχή τους στις πρόβες, στην προετοιμασία της χορωδίας, στη δημιουργία των σκηνικών και γενικότερα από την όλη συμμετοχή τους.

Η βιωματική εμπειρία, εκτός από την πολιτιστική και εκπαιδευτική αξία της όπερας, βοήθησε τους μαθητές να κατανοήσουν επιπλέον τη σπουδαιότητα της ομαδικής δουλειάς και του επαγγελματισμού. Η παρουσία της ΕΛΣ στον οικείο χώρο των μαθητών θεωρήθηκε πολύ σημαντική

Πολύ θετικά σχόλια υπήρξαν όπως προαναφέρθηκε, από το οικογενειακό περιβάλλον των μαθητών και τους συλλόγους γονέων. Οι γονείς τόνισαν ότι θα επιθυμούσαν τη συνέχιση παρόμοιων προγραμμάτων στο σχολείο τους.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ακόμα όπως είναι φυσικό, ότι υπήρξαν διαφορές στα συναισθήματα και τον εκπαιδευτικό αντίκτυπο μεταξύ των μαθητών που συμμετείχαν στα εργαστήρια και όσων απλά παρακολούθησαν την παράσταση. Οι διαφορές εντοπίστηκαν στον ενθουσιασμό της συμμετοχής και στην κατανόηση της παράστασης, την αντίληψη για τους χαρακτήρες της υπόθεσης, τα κουστούμια και τα σκηνικά, αλλά και στην ένταση των βιωμάτων από την παράσταση.

Δεν υπήρξαν σχόλια που να μπορούν να εκληφθούν ως αρνητικά ή έστω ως αδυναμίες. Ακόμα και οι παρατηρήσεις, έχουν θετική χροιά. Με τις παρατηρήσεις των συμμετεχόντων ζητείτο:

- ⇒ η αύξηση του αριθμού των παιδιών που συμμετέχουν στο διαδραστικό μέρος του προγράμματος,

Π2: Έκθεση Αξιολόγησης Πράξεων του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης» στο πλαίσιο του Υποέργου 3 των Πράξεων «Η όπερα διαδραματικά στα Δημοτικά Σχολεία»

- ⇒ η αύξηση της συνολικής διάρκειας του προγράμματος και ειδικότερα των διαδραστικών δραστηριοτήτων του,
- ⇒ η αύξηση των τάξεων του σχολείου που συμμετέχουν στις εκδηλώσεις,
- ⇒ η δυνατότητα προσφοράς περισσότερων έργων όπερας.

Από την έρευνα προκύπτει ακόμα ότι:

- η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών απάντησε ότι αποκτήθηκε επιπλέον τεχνογνωσία για το ανέβασμα των δικών τους μουσικό-θεατρικών παραστάσεων,
- το μεγαλύτερο ποσοστό των δασκάλων, απάντησε πως θα μπορούσε να μεταφέρει την εμπειρία που απέκτησε σε επόμενες τάξεις,
- οι δάσκαλοι έμαθαν καλύτερα τον μηχανισμό και το περιεχόμενο της όπερας.

Όπως προαναφέρθηκε, η υλοποίηση του συνόλου των παραστάσεων ολοκληρώθηκε ομαλά, ο προγραμματισμός τηρήθηκε στο ακέραιο και πραγματοποιήθηκαν όλες οι προβλεπόμενες από το πρόγραμμα ενέργειες. Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν χωρίς αποκλίσεις οι απαραίτητες μετακινήσεις των συντελεστών, καθώς και η μεταφορά του απαραίτητου εξοπλισμού (σκηνικών, κοστούμιών, λοιπού εξοπλισμού κλπ).

II. Αξιολόγηση της Δημοσιότητας του Προγράμματος

Για τις ενέργειες δημοσιότητας, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, τρεις ήταν οι ομάδες – στόχοι.

- Η σχολική κοινότητα (μαθητές, εκπαιδευτικοί, σύμβουλοι)
- Οι άμεσα σχετιζόμενοι (γονείς, αδέρφια, συγγενείς μαθητών, οικογένεια διδασκόντων),
- Το ευρύ κοινό.

Οι ενέργειες που περιγράφονται παρακάτω, στόχευσαν και τις τρεις ομάδες στόχους, με κατάλληλες ανά ομάδα δράσεις. Για τη δημοσιότητα του προγράμματος, πραγματοποιήθηκε ημερίδα πριν τη λήξη του και έγιναν διάφορες ακόμα δράσεις ενημέρωσης όπως και κατάλληλες προωθητικές ενέργειες. Ως τέτοιες ενέργειες λογίζονται:

- ★ οι ανακοινώσεις που έγιναν στον Τύπο και σε δικτυακούς τόπους υψηλής επισκεψιμότητας,
- ★ ο ίδιος ο δικτυακός τόπος του προγράμματος,
- ★ η τοποθέτηση banners σε επιλεγμένες ιστοσελίδες,
- ★ η παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού και συγκεκριμένα αφίσας και 16σέλιδου ενημερωτικού φυλλαδίου,
- ★ οι προσκλήσεις που στάλθηκαν,
- ★ το υλικό που δόθηκε στη διάρκεια της ημερίδας (φάκελος, μπλοκ σημειώσεων, στυλό, σελιδοδείκτες, πρόγραμμα ημερίδας),
- ★ το προωθητικό υλικό t-shirts, καπέλα κλπ.

Το υλικό διανεμήθηκε στις σχολικές μονάδες που συμμετείχαν στην Πράξη, στις Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης, στις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Α'/θμιας Εκπαίδευσης, καθώς και όπου αλλού κρίθηκε σκόπιμο για την καλύτερη προβολή του αντικείμενου της Πράξης και την αποτελεσματικότερη διάδοση των ποιοτικών-ποσοτικών αποτελεσμάτων στην εκπαιδευτική και μαθητική κοινότητα.

Η παράσταση αποτέλεσε ένα σημαντικό τοπικό γεγονός καθώς υπήρξαν εκτενείς δημοσιεύσεις στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα οποία κάλυψαν το γεγονός με ρεπορτάζ και συνεντεύξεις τονίζοντας την εμβέλεια του γεγονότος και αποτελώντας δευτερογενή μορφή δημοσιότητας.

Στην ημερίδα παρουσιάστηκε ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας της όπερας, ο διαδραστικός χαρακτήρας της ενέργειας, ο τρόπος επαφής των παιδιών με τις παραστατικές τέχνες, όπως και το ίδιο το πρόγραμμα. Ακόμα παρουσιάστηκαν απολογιστικά στοιχεία του προγράμματος και χαρακτηριστικά στοιχεία από τις αντιδράσεις όλων των εμπλεκομένων. Διεξήχθη στο θέατρο Ολυμπία στις 22 Νοεμβρίου 2014 και παρευρέθησαν στελέχη της Λυρικής σκηνής, του Υπ. Παιδείας αλλά και συντελεστές - μέλη της ομάδας της περιοδείας που μετέφεραν τις εμπειρίες τους και παρουσίασαν τον ρόλο τους κατά την διάρκεια του προγράμματος.

Το ακροατήριο στην ημερίδα, ήταν εκπαιδευτικοί που είχε επισκεφτεί η όπερα το σχολείο τους και ενδιαφέρονταν να μάθουν για την συνέχιση του προγράμματος, είτε εκπαιδευτικοί που θα ήθελαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα και παρευρέθησαν για ενημερωτικούς σκοπούς, γονείς παιδιών που συμμετείχαν στην χορωδία, είτε τέλος γονείς οι οποίοι έμαθαν για το πρόγραμμα και ήθελαν επίσης για ενημερωτικούς σκοπούς να παραβρεθούν, για να μεταφέρουν στα παιδιά τους τον κόσμο της όπερας.

Το πιο συγκινητικό μέρος της ημερίδας ήταν οι παρουσιάσεις εμπειριών του προγράμματος από εκπαιδευτικούς, οι οποίοι παρουσίασαν φωτογραφίες, γράμματα και βίντεο των μαθητών. Επίσης αποκαλυπτικές ήταν οι ομιλίες των μουσικών και του μαέστρου, οι οποίοι συζήτησαν με το κοινό, το οποίο παρακολουθούσε με μεγάλη αφοσίωση.

Από την έρευνα με τα ερωτηματολόγια προέκυψε ότι:

- τη συνέχιση του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΕΛΣ "Η όπερα διαδραστικά στα δημοτικά σχολεία" θα την πρότεινε το 100% των συμμετεχόντων,
- οι συμμετέχοντες στην ημερίδα αποκόμισαν θετικές εντυπώσεις από αυτήν. Μόνο το 8% των ερωτηθέντων, απάντησε ότι συνάντησε κάποια μικρά προβλήματα όπως στην ταξίθεσία, φασαρία, και αναμονή,
- το δυνατότερο σημείο της ημερίδας ήταν η ίδια η παράσταση και αμέσως μετά, η μεταφορά των εμπειριών,
- η ποιότητα της εστίασης ήταν σε γενικές γραμμές καλή, αλλά γενικά υπήρχε μεγάλη αναμονή.

Από τις ερωτήσεις που απευθύνονταν μόνο προς τους εκπαιδευτικούς που ήταν προσκεκλημένοι, προκύπτει ότι το 48% αυτών προέρχονται από σχολείο που δεν έχει υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Η συντριπτική πλειοψηφία, 98% των εκπαιδευτικών που είχαν έρθει για να παρακολουθήσουν την ημερίδα από περιοχή εκτός Νομού Αττικής, έμεινε ευχαριστημένο από τις υπηρεσίες διαμονής και εστίασης που παρείχε η ΕΛΣ στο πλαίσιο της ημερίδας.

3.12.3 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων

1. Καινοτόμος χαρακτήρας του Προγράμματος

Η καινοτομία του προγράμματος είναι προφανής και όχι μόνο για την Ελληνική πραγματικότητα. Από την έρευνα γραφείου που διεξήχθη, δεν βρέθηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο να έχει γίνει υλοποίηση παρόμοιας πρωτοβουλίας, με τα συνολικά χαρακτηριστικά του αξιολογούμενου προγράμματος. Το σύνολο των δράσεων εμφανίζει υψηλή καινοτομία, ειδικά δε, η διαδραστικότητα με τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς και η διαδικασία υλοποίησης. Ακόμα, ως καινοτόμο κατατάσσεται και το εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύχθηκε.

Κυρίως, καινοτόμος θεωρείται ο τρόπος υλοποίησης της ενέργειας. Το σύνθημα είναι τα σχολεία να επισκέπτονται την όπερα για παρακολούθηση των παραστάσεων της, ή ανέβασμα των δικών τους παραστάσεων στις εγκαταστάσεις της και όχι το αντίστροφο. Το ότι δημιουργήθηκε μια πολυμελής ομάδα καλλιτεχνών και λοιπών συντελεστών, οι οποίοι περιόδευαν το σύνολο της χώρας, αναδεικνύει την καινοτομία που συντελέστηκε. Τα στοιχεία βιωματικής εκπαίδευσης που περιλαμβάνει, υποστηρίζουν τον καινοτόμο χαρακτήρα του προγράμματος.

II. Αποτελεσματικότητα του Προγράμματος

Για τον υπολογισμό της αποτελεσματικότητας (effectiveness) του αξιολογούμενου έργου, χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης αποτελεσματικότητας. Αυτός εκφράζει την πρόοδο της φυσικής υλοποίησης του προγράμματος σε κάθε επιμέρους επίπεδο και υπολογίζεται από το πηλίκο του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου κατά τη στιγμή ελέγχου, προς το αρχικά προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο. Ο δείκτης υπολογίζεται από τη ακόλουθη αριθμητική σχέση, όπου **ΔΑ** ο Δείκτης Αποτελεσματικότητας, **ΥΦΑ** το Υλοποιηθέν Φυσικό Αντικείμενο και **ΠΦΑ** το Προγραμματισμένο Φυσικό Αντικείμενο:

$$\Delta A = \text{ΥΦΑ} / \text{ΠΦΑ}$$

Ως άμεσα ωφελούμενους και αποδέκτες των Πράξεων στο προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο, ο σχεδιασμός προέβλεπε 15.600 μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με ΕΑΕΠ, 260 εκπαιδευτικούς σχετικών ειδικοτήτων που θα συμμετείχαν στο πρόγραμμα κατά την προετοιμασία και τη διενέργεια των παραστάσεων και 52 επιλεγμένα δημοτικά σχολεία.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε 52 δημοτικά σχολεία με το αντίστοιχο δυναμικό τους, που ανέρχεται σε 15.600 μαθητές (την παράσταση σε ορισμένες περιπτώσεις παρακολούθησαν επιπλέον μαθητές άλλων σχολείων) και εκπαιδευτικοί, με προϋπολογιζόμενο μέσο όρο 5 εκπαιδευτικών ανά σχολείο, αριθμός που σύμφωνα με την έρευνα υπερκαλύφθηκε.

Επομένως ο προαναφερόμενος δείκτης και στις τρεις κατηγορίες ωφελούμενων έχει τιμή **το λιγότερο 1** και επομένως **η αποτελεσματικότητα του προγράμματος ανέρχεται στο 100%**.

III. Δείκτες του Προγράμματος

Δείκτες εκροών που περιλαμβάνονται στα ΤΔΠ		
	Τιμή Στόχος	Τιμή Υλοποίησης
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	260	260
Σχολικές Μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίες επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	52	52
Επωφελούμενοι μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	15.600	15.600

Δείκτες Εκπαιδευόμενων Εκπαιδευτικών	
Δείκτες ποιότητας για την προετοιμασία και τη σχεδίαση	
Δείκτης καταλληλότητας επιλογής του έργου «Ο κουρέας της Σεβίλλης»	100
Δείκτης καταλληλότητας προσαρμογής της παράστασης βάσει τάξεων	90
Δείκτης καταλληλότητας διασκευής του έργου ως προς διαδραστικότητα με τους μαθητές και την συμμετοχή τους στη διάρκεια της παράστασης	92
Δείκτες ποιότητας για το περιεχόμενο	
Δείκτης ικανοποίησης προσδοκιών από την παράσταση	71
Δείκτης απόκτησης επιπλέον τεχνογνωσίας για το «ανέβασμα» μουσικό-θεατρικών παραστάσεων	98
Δείκτης βαθμολογίας της παράστασης	95
Δείκτης ικανοποίησης από την παράσταση	100
Δείκτης ικανοποίησης από το διαδραστικό εργαστήριο	100
Δείκτες ποιότητας των εκπαιδευτικών μεθόδων, τεχνικών και μέσων υλοποίησης	
Δείκτης κάλυψης των εκπαιδευτικών στόχων του διαδραστικού εργαστηρίου	93
Δείκτης κάλυψης των εκπαιδευτικών στόχων της παράστασης	93

Δείκτες ποιότητας εκπαιδευτικού υλικού	
Δείκτης αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού	87
Δείκτης βοήθειας απόκτησης θεωρητικών γνώσεων από το εκπαιδευτικό πακέτο	94
Δείκτης βοήθειας από το εκπαιδευτικό πακέτο στην προετοιμασία των μαθητών	97
Δείκτης χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού στην τάξη	85
Δείκτες ποιότητας για την επικοινωνία και συνεργασία	
Δείκτης αξιολόγησης της συνεργασίας με την ΕΛΣ κατά την προετοιμασία της παράστασης	88
Δείκτης αξιολόγησης της συνεργασίας με την ΕΛΣ κατά την οργάνωση της παράστασης	90
Δείκτης αξιολόγησης της συνεργασίας με την ΕΛΣ κατά τη διάρκεια του διαδραστικού εργαστηρίου	94
Δείκτες ποιότητας για την αξιολόγηση των διαδικασιών και των μαθησιακών αποτελεσμάτων	
Δείκτης δυνατότητας μεταφοράς εμπειρίας	42

Δείκτες Εκπαιδευόμενων Μαθητών	
Δείκτες ποιότητας για το περιεχόμενο	
Δείκτης ικανοποίησης προσδοκιών από την παράσταση	76
Δείκτης βαθμολογίας της παράστασης	88
Δείκτης ικανοποίησης από την συμμετοχή στην παράσταση	99
Δείκτες ποιότητας για τη διεξαγωγή	
Βαθμός ενεργοποίησης του ενδιαφέροντος των μαθητών για την παρακολούθηση παρόμοιας παράστασης όπερας	72
Δείκτες ποιότητας των εκπαιδευτικών μεθόδων, τεχνικών και μέσων υλοποίησης	
Συζήτηση με τους δασκάλους για την εμπειρία με την Εθνική Λυρική Σκηνή	95
Επιθυμία να παρακολουθήσει μία παράσταση στην Εθνική Λυρική Σκηνή	95
Δείκτες ποιότητας για την επικοινωνία και συνεργασία	
Πώς ήταν η ομάδα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής με τα παιδιά της τάξης που δούλεψαν για την παράσταση;	98

IV. Ανταπόκριση του Προγράμματος στις ανάγκες των συμμετεχόντων

Η γενικότερη εκτίμηση από την ανάλυση όλων των διαθέσιμων στοιχείων, είναι ότι το αξιολογούμενο πρόγραμμα κάλυψε σε εξαιρετικό βαθμό τις ανάγκες των ωφελουμένων, καθώς υπερκάλυψε τις προσδοκίες μαθητών και εκπαιδευτικών, εμφανίζοντας υψηλό βαθμό καινοτομίας. Το συμπέρασμα αυτό, προκύπτει από τη συνολική ανάλυση της στοχοθεσίας και της υλοποίησης και τεκμηριώνεται από την επεξεργασία των στοιχείων της έρευνας πεδίου.

ΑΝΑΓΚΗ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ
Πολιτιστική εκπαίδευση	Το σύνολο της ενέργειας
Δημιουργική συμμετοχή	Στα διαδραστικά εργαστήρια και την παράσταση
Συμμετοχή σε καλλιτεχνικό γεγονός	Η συμμετοχή στα εργαστήρια και την παράσταση
Βιωματική εκπαίδευση	Τα διαδραστικά εργαστήρια
Γνωριμία με επαγγέλματα της τέχνης	Οι μαθητές γνώρισαν όλα τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την όπερα
Γνωριμία με τα μουσικά όργανα	Πραγματοποιήθηκε στα εργαστήρια και την παράσταση
Αντίληψη της όπερας ως μορφή τέχνης	Το σύνολο της ενέργειας
Αντίληψη της παράστασης	Υλοποιήθηκε με την κατάλληλη προσαρμογή του έργου
Γνώση των συντελεστών μιας παράστασης	Από τη συμμετοχή στην προετοιμασία και την ίδια την παράσταση
Εξοικείωση με τις τέχνες	Με την προετοιμασία, την παράσταση και τα εργαστήρια

ΑΝΑΓΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ
Ειδική ενημέρωση για την όπερα	Αποκτήθηκε από το σύνολο του έργου
Δια βίου μάθηση	Με την εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό υλικό
Ειδικό υποστηρικτικό υλικό	Βρίσκεται στη διάθεση των εκπαιδευτικών
Απόκτηση τεχνογνωσίας για το ανέβασμα παραστάσεων	Αποκτήθηκε με τη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση και με το διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό
Απόκτηση εμπειριών και δεξιοτήτων	Με την εκπαίδευση, το εκπαιδευτικό υλικό και την επαφή με την καλλιτεχνική ομάδα

V. Αποτελέσματα και επιπτώσεις του Προγράμματος

Τα αποτελέσματα του έργου έχουν ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Τα ποσοτικά στοιχεία, παρουσιάστηκαν σε προηγούμενη ενότητα. Στο σημείο αυτό, θα γίνει αναφορά στον ποιοτικό τους χαρακτήρα, με διάκριση στις επιμέρους ομάδες ωφεληθέντων. Στην ίδια λογική, θα αναλυθούν ανά ομάδα και οι επιπτώσεις από τη συνολική ενέργεια.

Στους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η βασική ομάδα, στην οποία εστιάστηκε το πρόγραμμα, ήταν οι μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτό συνάδει απόλυτα με την μαθητοκεντρική φιλοσοφία του νέου σχολείου. Οι μαθητές συμμετείχαν στο πρόγραμμα με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και σε αυτούς έπεσε το κύριο βάρος της προσοχής από τους εκπαιδευτικούς και τους καλλιτεχνικούς συντελεστές. Έτσι οι μαθητές που συμμετείχαν:

- Γνώρισαν την τέχνη της όπερας,
- Έζησαν τη χαρά και τη διασκέδαση που δίνουν οι καλές τέχνες,
- Βίωσαν στοιχεία καλλιτεχνικής εκπαίδευσης,
- Έμαθαν για αρκετά επαγγέλματα που ασκούνται παράλληλα με το ανέβασμα μιας παράστασης,

- Για όλο το διάστημα από την προετοιμασία ως το τέλος της παράστασης και αρκετό χρόνο μετά, τα πολιτιστικά στοιχεία ήταν στο επίκεντρο της προσοχής και του ενδιαφέροντός τους,
- Αναβαθμίστηκε το πολιτιστικό τους επίπεδο,
- Έλαβαν καινοτόμο εκπαίδευση,
- Βελτιώθηκε το επίπεδο σπουδών τους,
- Γνώρισαν τα αποτελέσματα της ομαδικής δουλειάς,
- Συμμετείχαν σε πρόγραμμα του νέου ανοικτού και ευέλικτου σχολείου, με βιωματικό και παιδαγωγικά διαφοροποιημένο περιεχόμενο,
- Χρησιμοποίησαν περισσότερες αισθήσεις από ότι στην καθημερινότητά τους στο σχολείο,
- Συμμετείχαν σε ένα πρόγραμμα με στόχοτην αξιοποίηση του πολιτισμού στην εκπαίδευση.

Από το σύνολο των απαντήσεων των μαθητών στην έρευνα πεδίου, γίνεται σαφές ότι θα κουβαλούν πολύ καιρό μέσα τους τις θετικές αναμνήσεις από τη συνολική ενέργεια. Αναμενόμενες επιπτώσεις του προγράμματος στους μαθητές (σε συνδυασμό με ευρήματα από τις απαντήσεις των άλλων συμμετεχόντων στην έρευνα) είναι:

- η διαφοροποίηση της οπτικής γωνίας με την οποία αντιλαμβάνονταν ως τώρα τις τέχνες και τον πολιτισμό,
- η πιθανή συνέχιση της καλλιτεχνικής τους αναβάθμισης, μέσα από την πολιτιστική ευαισθητοποίηση των δασκάλων τους,
- η αναζήτηση και άλλων πολιτιστικών δράσεων, μέσα και έξω από το σχολείο,
- η ανάπτυξη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων.

Η μάθηση απαιτεί ποικιλία δράσεων, διαδικασιών αλλά και επαναλήψεις. Οι μαθητές όπως δήλωσαν δεν θα ξεχάσουν ποτέ την εμπειρία που έζησαν, αλλά για να μετουσιωθούν οι γνώσεις σε μάθηση και να υπάρξουν μαθησιακά αποτελέσματα που θα διατηρηθούν, απαιτούνται επαναλήψεις. Αναμένεται οι μαθητές να αναζητήσουν τη συμμετοχή τους σε παρόμοιες διαδικασίες και να επιδιώξουν να παρακολουθήσουν παραστάσεις όπερας στο μέλλον, στάση που θα πρέπει να υποστηριχθεί από την πολιτεία και από τους φορείς λήψης αποφάσεων.

Στους εκπαιδευτικούς

Σύμφωνα με τα ευρήματα και την ευρύτερη εικόνα όπως αυτή αποκαλύφθηκε, τα αποτελέσματα του προγράμματος στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν, διαμόρφωσαν μια νέα αντίληψη για την εκπαίδευση, την καλλιτεχνική εκπαίδευση και παράλληλα:

- το πρόγραμμα συνετέλεσε στην ειδική επιμόρφωσή τους,
- αναβάθμισαν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες,
- ενδυναμώθηκαν μέσα από ενέργειες δια βίου μάθησης,
- συνέδεσαν ειδικές θεωρητικές γνώσεις με την πράξη,
- αποκόμισαν πλήθος νέων γνώσεων και εμπειριών,
- απέκτησαν δεξιότητες και υποστήριξη για να αναλάβουν να ανεβάσουν δικές τους μουσικο-θεατρικές παραστάσεις,
- απέκτησαν εμπειρίες από τη συνεργασία τους με σωστούς επαγγελματίες.

Στις επιπτώσεις του προγράμματος μπορούν να αναφερθούν ότι οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θα ενεργοποιηθούν περισσότερο στην εισαγωγή πολιτιστικών στοιχείων στην καθημερινή τους δουλειά, θα επιδιώξουν περαιτέρω την αυτο-εκπαίδευσή τους, αλλά και ότι θα αξιοποιήσουν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν για το ανέβασμα δικών τους παραστάσεων στα σχολεία τους. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί επομένως έχουν τη δυνατότητα να δράσουν στο μέλλον ως πολλαπλασιαστές με στόχο την αναβάθμιση της πολιτιστικής εκπαίδευσης. Αναμένεται να ενεργοποιηθούν γενικότεροι δάσκαλοι που έζησαν στο σχολείο τους την υλοποίηση του προγράμματος (όχι μόνο των σχετικών ειδικοτήτων) και να υιοθετήσουν εναλλακτικές και αποτελεσματικότερες μορφές εκπαίδευσης.

Στο σχολείο ως εκπαιδευτική μονάδα

Στα σχολεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, υλοποιήθηκαν στην πράξη δράσεις ανοιχτού σχολείου. Η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης καταδείχτηκε από τους εκπαιδευτικούς και διευθυντές που συμμετείχαν στην έρευνα. Αξιοποιήθηκε ο πολιτισμός στην εκπαίδευση και το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου απέκτησε εργαλεία, γνώσεις και δεξιότητες, προς όφελος και των επόμενων σχολικών τάξεων. Το σχολείο, ειδικά στην επαρχία, βρέθηκε στο επίκεντρο των συζητήσεων και της προσοχής του κοινού, με απόλυτα θετικό τρόπο. Η δυναμική των εικαστικών τεχνών και της αισθητικής αγωγής, χρησιμοποιήθηκε για την καλλιέργεια της προσωπικότητας των μαθητών, αλλά και για την γνωστική διαδικασία ως εργαλείο για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης. Μετά την υλοποίηση του προγράμματος, αναμένεται εκπαιδευτική κοινότητα να είναι πιο «ανοιχτή» σε μορφές πολιτισμού με τις οποίες δεν είναι εξοικειωμένη. Να ενεργοποιηθεί και να αναζητήσει νέα διδακτικά εργαλεία. Να είναι δεκτική και να αναζητά το καινοτόμο.

Εθνική Λυρική Σκηνή

Για την Εθνική Λυρική Σκηνή, αξιολογούνται ως σημαντικά τα ακόλουθα αποτελέσματα και επιπτώσεις από την υλοποίηση του προγράμματος:

- επιβεβαίωση των οργανωτικών ικανοτήτων των στελεχών της,
- επιβεβαίωση των δυνατοτήτων των στελεχών της, στην επιλογή κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού για να υποστηρίξει τις δράσεις της,
- απόκτηση τεχνογνωσίας σε εκπαιδευτικά θέματα,
- προβολή του ονόματός της σε διαφορετικό κοινό,
- επιβεβαίωση της δυναμικής του ονόματός της στην Ελληνική επικράτεια,
- δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα του αξιολογούμενου έργου πολλαπλασιαστικά, είτε στο εσωτερικό, είτε και πολύ περισσότερο σε Ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορεί να διεκδικήσει,
- ενίσχυση του ήδη πλούσιου «βιογραφικού» της με έργο υψηλής καινοτομίας και προστιθέμενης αξίας,
- η προβολή του έργου της ΕΛΣ σε περιοχές της περιφέρειας, λειτούργησε ως σπόρος του νέου κοινού της όπερας που καλλιεργείται.

VI. Κοινωνική προστιθέμενη αξία των δράσεων

Οι δράσεις που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν στο αξιολογούμενο έργο, ήταν πολύ-επίπεδες. Ορισμένες από αυτές είχαν υψηλό κοινωνικό αντίκτυπο. Τέτοιο αντίκτυπο μπορεί κανείς να διαπιστώσει στα ακόλουθα σημεία:

Στη μετακίνηση στην επαρχία. Σε όλα τα σχολεία εντυπωσίαζε ο πολυμελής θίασος, αλλά ειδικά στην επαρχία είχε τεράστια απήχηση. Για τους κατοίκους ορισμένων περιοχών, αποτέλεσε το καλλιτεχνικό γεγονός της χρονιάς. Ο ερχομός της ΕΛΣ στην πόλη, τύχαινε ιδιαίτερης προβολής στα τοπικά ΜΜΕ και η πόλη για αρκετό διάστημα, κινείτο γύρω από το γεγονός του ερχομού της ΕΛΣ.

Στη δημιουργία ενός νέου δυνητικού κοινού της όπερας και του μουσικού θεάτρου, αλλά και γενικότερα των πολιτιστικών δρώμενων, από τα νέα παιδιά και τον κοινωνικό περίγυρο των άμεσα ωφεληθέντων (παιδιών και εκπαιδευτικών).

Καταξίωση της σημασίας της ΕΛΣ στις συνειδήσεις των πολιτών, ειδικά στην επαρχία, καθώς εκεί οι πολίτες έχουν πολύ λιγότερες ευκαιρίες να αντιληφθούν τη σημασία της ΕΛΣ και της όπερας. Επειδή ο ρόλος του θεάτρου πάντα ήταν εκπαιδευτικός και ψυχαγωγικός η ΕΛΣ οφείλει να τα παρέχει στην κοινωνία. Το αξιολογούμενο πρόγραμμα έβαλε τις βάσεις για τη μεγαλύτερη διείσδυση και αποδοχή της όπερας από την κοινωνία.

VII. Ενσωμάτωση σε εθνικές πολιτικές

Οι πράξεις στις οποίες εντάσσεται το πρόγραμμα, είναι άμεσα συνυφασμένες με τον πρώτο Στρατηγικό Στόχο «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης» και εντάσσονται στην ευρύτερη στρατηγική της χώρας για την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, η οποία αποδίδει στον πολιτισμό καθοριστική σημασία. Ειδικός στόχος των Πράξεων είναι η «Αναμόρφωση, ο εκσυγχρονισμός και η αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος – ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού». Μέσα σε αυτόν τον ειδικό στόχο, οι Πράξεις δίνουν έμφαση σε δράσεις και παρεμβάσεις που ενσωματώνουν πολιτιστικά στοιχεία, όπως προβλέπεται από την Ευρωπαϊκή πολιτική για την εκπαίδευση, όχι μόνο εξοικειώνοντας τα παιδιά με τις τέχνες (ειδικά με μη διαδεδομένες μορφές τέχνης όπως είναι η όπερα), αλλά και χρησιμοποιώντας τις τέχνες ως διδακτικό εργαλείο. Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολογούμενη ενέργεια έδρασε απόλυτα σύμφωνα με την πολιτική του «Νέου Σχολείου – Σχολείου του 21^{ου} αιώνα».

Ακόμα, το πρόγραμμα συνάδει απόλυτα με την εθνική και ευρωπαϊκή πολιτική της προώθησης της δια βίου μάθησης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Έμμεσα η ενέργεια έδρασε θετικά προς την γενική εθνική πολιτική της προσφοράς ίσων ευκαιριών στους μαθητές και ειδικά σε αυτούς, που βρίσκονται εκτός των δυο μεγάλων αστικών κέντρων.

3.13 Συμπεράσματα και προτάσεις

1. Ανάλυση SWOT

Ισχυρά σημεία	Αδύνατα σημεία
<p>η στενή συνάφεια του προγράμματος με τη φιλοσοφία και τους στόχους του νέου σχολείου,</p> <p>η διαδραστικότητα του προγράμματος,</p> <p>η βιωματική μορφή δια βίου μάθησης που συντελέστηκε για τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν,</p> <p>η σφαιρική καινοτόμος εκπαιδευτική προσέγγιση του προγράμματος,</p> <p>η αλληλεπίδραση των μαθητών με τους συντελεστές των παραστάσεων,</p> <p>η άρτια οργάνωση και η επαγγελματική προσήλωση των καλλιτεχνών και των λοιπών συντελεστών,</p> <p>το ότι η παράσταση όπου υλοποιήθηκε, αποτέλεσε ένα σημαντικό τοπικό γεγονός,</p> <p>η βιωματική επαφή της εκπαιδευτικής κοινότητας με συνδυασμό μορφών των τεχνών,</p> <p>η σύνδεση του πρακτικού με το θεωρητικό,</p> <p>η γνωριμία των μαθητών με πολλά είδη μουσικών οργάνων,</p> <p>η ομαδική δουλειά για το ανέβασμα κάθε παράστασης και η άψογη συνεργασία των συντελεστών της,</p> <p>η υψηλή αναγνωρισιμότητα και το όνομα της ΕΛΣ.</p>	<p>η δυσκολία αύξησης των ωφελουμένων, δηλαδή μεγαλύτερου αριθμού μαθητών και εκπαιδευτικών σε περισσότερα σημεία της χώρας,</p> <p>ο περιορισμένος χώρος για θεατές σε ορισμένες περιοχές, που δεν επέτρεψε την παρουσία γονέων,</p> <p>η μη ύπαρξη σε ορισμένες περιοχές επαρκών εγκαταστάσεων για την ικανοποίηση των αναγκών των παραστάσεων,</p> <p>ο περιορισμένος χρόνος επαφής των μαθητών με τους συντελεστές της παράστασης,</p> <p>η υλοποίηση της ενέργειας σε μικρότερη κλίμακα από τις πραγματικές ανάγκες της εκπαίδευσης,</p> <p>η παγιωμένη αντίληψη κάποιων εκπαιδευτικών για τη δυσκολία της συγκεκριμένης μορφής τέχνης (όπερα),</p> <p>η πιθανή έλλειψη πόρων που θα επιτρέψει τη συνέχιση και τον πολλαπλασιασμό της ενέργειας.</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>η σύνδεση της όπερας με άλλες μορφές τέχνης,</p> <p>η δυνατότητα συνεργασίας με τοπικούς φορείς, ΟΤΑ, τοπικά ωδεία και σχολές μουσικής και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης,</p> <p>η δημιουργία δικτύων (networks) με τοπικούς πολιτιστικούς φορείς,</p> <p>η αναβάθμιση του εκπαιδευτικού πολιτιστικού έργου,</p> <p>η διαφήμιση της ίδιας της ΕΛΣ,</p> <p>το άνοιγμα του θεάτρου της ΕΛΣ στα σχολεία,</p> <p>η δυνατότητα υλοποίησης παραστάσεων και για τους γονείς των μαθητών,</p> <p>η υλοποίηση του προγράμματος και σε ιδιωτικά σχολεία,</p> <p>η εξέταση σεναρίων αυτοχρηματοδότησης του έργου.</p>	<p>οι συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας σε κάποιους από τους χώρους υλοποίησης,</p> <p>η διακοπή του προγράμματος λόγω μη επαρκών οικονομικών πόρων.</p>

I. Συμπεράσματα

Από την αξιολόγηση των Πράξεων «Η όπερα διαδραστικά στα Δημοτικά Σχολεία» των αξόνων προτεραιότητας 1,2 & 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», όπως παρουσιάστηκε στην ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Το πρόγραμμα όπως προκύπτει από όλα τα στοιχεία είναι καλά δομημένο με σαφή στόχευση και προγραμματισμό. Έγινε δεκτό με ενθουσιασμό, από όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Το πρόγραμμα ενισχύει τη φιλοσοφία και στόχευση του νέου σχολείου. Έφερε σε επαφή ένα μεγάλο σύνολο ανθρώπων με μια μορφή τέχνης για την οποία δεν είχαν καθόλου εικόνα ή ίσως είχαν αντιφατικές σκέψεις. Αυτό, ειδικά η νέα γενιά θα το κουβαλάει ως ανάμνηση για μεγάλο χρονικό διάστημα και πιθανολογείται, ότι οι ωφεληθέντες μαθητές, θα έχουν τελείως διαφορετική σχέση με το συγκεκριμένο είδος τέχνης στην ενήλικη ζωή τους, από άλλους αντίστοιχους μαθητές που δεν ήλθαν σε επαφή με αυτό.
- Στα σημεία υλοποίησης, βελτιώθηκε η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και υλοποιήθηκαν δράσεις ανοικτού σχολείου στην πράξη.
- Από την υλοποίηση του συνόλου της ενέργειας, καλύπτονται πραγματικές ανάγκες της παιδείας και του νέου σχολείου. Αξιοποιείται πλήρως το πολιτισμικό προϊόν με την εκπαιδευτική του μορφή. Οι μαθητές εξοικειώθηκαν με μη διαδομένες μορφές τέχνης, οι οποίες έχουν μικρή διείσδυση ειδικά στην επαρχία.
- Ο σχεδιασμός εναρμονίζεται με τις ανάγκες των σχολείων με ΕΑΕΠ στα οποία υπηρετούν εκπαιδευτικοί με σχετικές ειδικότητες. Οι τελευταίοι, μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος, στήριξαν και την δική τους αποστολή στην εκπαίδευση.
- Εμπλουτίστηκαν οι μουσικές γνώσεις των μαθητών κυρίως, αλλά και εκπαιδευτικών μη συναφούς ειδικότητας. Οι εκπαιδευτικοί αποκόμισαν ειδικές θεωρητικές γνώσεις και εμπειρίες στην πράξη.
- Η απήχηση του προγράμματος ιδιαίτερα στην επαρχία ήταν τεράστια, τόσο στους μαθητές, όσο και σε γονείς και εκπαιδευτικούς.

II. Προτάσεις

Από την έρευνα που υλοποιήθηκε και τη συνολική αξιολόγηση του έργου, τα ακόλουθα σημεία πρέπει να εξεταστούν από τα στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, για να δρομολογηθούν τα επόμενα βήματα στην κατεύθυνση της αναβάθμισης της πολιτισμικής εκπαίδευσης, τη βελτιστοποίηση της διείσδυσης του πολιτισμού στην εκπαίδευση συνολικά και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ειδικά και τη δημιουργία μεγαλύτερου αντίκτυπου (impact) στα εκπαιδευτικά δρώμενα της χώρας.

- Από το σύνολο της προηγηθείσας ανάλυσης, καθίσταται προφανές ότι το πρόγραμμα πρέπει να συνεχιστεί και να διευρύνει τη γεωγραφική κάλυψη σχολείων. Είναι κάτι που προκύπτει emphaticά από την έρευνα και την ανάλυση των ερωτηματολογίων. Εκτιμάται, ότι το σύνολο των εμπλεκόμενων και συντελεστών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης το περιμένει.
- Είναι φανερό, ότι το πρόγραμμα έχει πολύ θετικό αντίκτυπο στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς. Αν ανοίξει σε περισσότερα σχολεία σε περισσότερες πόλεις, σε περισσότερα σχολεία στην ίδια πόλη με επίτευξη οικονομικών κλίμακας, τα αποτελέσματα που θα προκύψουν θα έχουν πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα.
- Το ίδιο όπως παραπάνω θα συμβεί, αν μπορέσει να γίνει επέκταση του διαδραστικού εργαστηρίου σε μικρότερες τάξεις.
- Η επιλογή του χώρου πραγματοποίησης της παράστασης, πρέπει να γίνεται με αυστηρά και καθορισμένα ποιοτικά κριτήρια και χαρακτηριστικά. Οι διαστάσεις της σκηνής πρέπει να είναι επαρκείς και πρέπει να υπάρχουν ικανοποιητικοί χώροι για τους συντελεστές της παράστασης, όπως οι ηθοποιοί και η ορχήστρα.

- Πολύ σημαντικό στοιχείο για την επιλογή του χώρου, αποτελεί ο βαθμός ικανοποίησης συνθηκών ασφάλειας για τους θεατές, δεδομένου του ευαίσθητου χαρακτήρα τους, αφού είναι κυρίως μαθητές.
- Προτείνεται δικτύωση με τους Οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ωδεία, φορείς του πολιτισμού, ανταλλαγή ενημερωτικών δελτίων, συνδιοργανώσεις παραστάσεων, εκδηλώσεων, συμποσίων.
- Εκτιμάται ότι ο σχεδιασμός ενεργειών παρακολούθησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών στα σχολεία στα οποία έχει υλοποιηθεί το πρόγραμμα, θα συμβάλει στην ανάπτυξη και κυρίως τη διατήρηση των θετικών αποτελεσμάτων.
- Το άνοιγμα των παραστάσεων και στον χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, εκτιμάται ότι μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Στην ίδια κατεύθυνση, της ανάπτυξης πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων, μπορεί να συμβάλει η οργάνωση παράλληλων εκδηλώσεων, ειδικά σε επαρχιακές πόλεις, όπως συνεντεύξεις τύπου στα τοπικά ΜΜΕ, οργάνωση εκθέσεων φωτογραφίας, μουσικών εκδηλώσεων, εκθέσεων κουστουμιών, καλλιτεχνικών εργαστηρίων τόσο για μαθητές όσο και για ενήλικες, διαδραστικών εκδηλώσεων, δρώμενων κλπ.
- Προκαταρτικές ενέργειες από ειδικούς πριν την διοργάνωση των παραστάσεων, όπως ανάλυση των μουσικών οργάνων, ερμηνεία των συμβολισμών των παραστάσεων κλπ μπορεί να αυξήσει ακόμα περισσότερο τη θετική επίδραση (impact) των παραστάσεων.
- Αξίζει να εξεταστεί ακόμα, η συσχέτιση των παραπάνω με αυτοχρηματοδοτούμενες παραστάσεις.
- Προτείνεται τέλος, το άνοιγμα του θεάτρου και του νέου κέντρου πολιτισμού που προετοιμάζεται στα σχολεία με εργαστήρια και παραστάσεις προς τους μαθητές, αλλά και από τους μαθητές.